Sud

Revistă editată de „Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu“

1-2

NR. 1-2 SERIE NOUĂ (202-203) • ANUL XXII • Ianuarie-Februarie 2018
apare din anul 1996

Publicată cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bolintin Vale
www.revistasud.ro

Placheta omagială dr. Romulus Dinu

Editorial

Vasile GRIGORESCU

Bibliotecarul

România rămâne la coada statisticilor europene privind consumul de cultură scrisă și îmi menținopinia că rolul profesorului rămâne determinant pentru îndreptarea acestei situații. Nevoia de informare, curiozitatea fac parte din definiția ființei umane. Pornind de aici, profesorul ar putea să identifice înclinațiile, pasiunile elevului și să-i ofere chiar ceea ce dorește, ce-l interesează. Apoi să-l îndrume și, mai ales, să-l învețe cum să-și găsească singur calea către ceea ce-i face plăcere. Însuși profesorul ar trebui să studieze și să aplice strategiile altor „industrii”, precum a alcoolului sau a tutunului, unde stăm „bine” la nivel european. Spun asta, pentru că mi s-a întâmplat să fiu martor la eficacitatea unor „sampling”-uri efectuate de niște domnișoare drăguțe, care ofereau „gratuit” câte o țigară prin stațiunile de la mare sau în apropierea liceului bolintinean.

Asemănător profesorului în cazul elevilor, văd rolul bibliotecarului pentru cititorii de toate categoriile. Cu două observații esențiale. Prima, că profesorul mai are și alte sarcini, la fel de importante și a doua, că profesorul este mai prost plătit decât bibliotecarul. Așadar, obligațiile bibliotecarului în difuzarea cărții, în creșterea interesului pentru cultura scrisă sunt îndoit mai mari.

Avem nevoie ca bibliotecarul să plece la „vânătoare”. Nu așteptând înfipt într-un scaun, cu ușile închise, vor veni cititorii. Să înțeleagă că biblioteca nu este un muzeu, un sanatoriu unde vin să moară cărțile. Este necesar să iasă în stradă, în public, cu programe și proiecte bine gândite pentru un randament cât mai mare. Asemănător preotului, care te caută acasă pentru „botez”, angajații bibliotecilor comunale și orășenești ar trebui să fie prezenți în magazine, întreprinderi și instituții de tot felul, într-un contact nemijlocit cu oamenii, cărora să le vorbească, să le ofere cărți și reviste, să-i atragă către „biserica” unde slujește. O bibliotecă publică ar trebui judecată nu numai după numărul de cititori, ci și după numărul abonamentelor la publicații culturale, după fondurile atrase pentru cumpărarea de carte, după complexitatea serviciilor oferite, după prezența în spațiul public, după calitatea conexiunii pe care o realizează între scriitor și cititor...

Din păcate, pe lângă anchilozare am întâlnit și situații dintre cele mai triste, în care bibliotecarul îndeplinea cu totul alte sarcini decât cele legate de activitatea bibliotecii (secretară, contabil, casier), ori, „ca să nu piardă timpul degeaba”, desfășura activități profitabile „intelectului” și buzunarului propriu, precum facebook-eala, *solitaire*, croșetatul, executarea fotocopiilor sau vânzarea unor produse agricole, gen căpșuni, cireșe sau pere...

Nu afirm că nu se face nimic în acest domeniu, că nu există oameni cu adevărat profesioniști, cu dragoste pentru carte și biblioteci, eu vorbesc despre cazurile unde nu se întâmplă așa. Vorba ’ceea, parafrazând doi mari scriitori români, nu știu la alții cum este, „dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele”, adică la bibliotecile comunale (câte-or mai fi !) și cele ale micilor orașe precum Bolintinul, „mă apucă o tristețe, / Iremediabilă...”

Plecarea zăpezilor

de A. E. Baconsky

În februarie zăpezile sunt cuprinse de-o
vagă neliniște
– Ca migratoarele păsări când toamna
adoarme pe câmp –
Tresar la trecerea ciutelor, se sperie de
sunetele ciocănitorii
Și se-nfioară de linele-aripi ale vântului.

Chiar când ninsoarea mai vine și pădurile
încă vuiesc
Și vorbesc prin somn arborii –
chiar atunci dacă asculți și-nchizi ochii,
Dacă asculți și te prefaci că dormi
Vei auzi un foșnet de aripi ușoare.

Un foșnet de aripi ușoare e semn că zăpezile pleacă,
Nevăzute de nimenea se ridică-n văzduh și dispar:
Stoluri albe nevăzute de nimenea,
Spre miazănoapte stoluri, stoluri albe.

OAMENI DE LÂNGĂ NOI

Dr. ROMULUS DINU

pag. 7

Am citit despre...

Cosmopoezii, lirirune, ancade, leme...

Florentin POPESCU

De când e lumea lume și de când se scrie poezie pe pământ, autorii, fie ei mai mici sau mai mari, de prin toate zările mapamondului au căutat să fie originali nu doar prin ceea ce le-a ieșit de sub pană sub aripa inspirației de moment, ci și prin forme și formule de care să-și lege numele în eternitate.

Unii, într-adevăr „au rămas” și sunt amintiți și azi în istoriile și dicționarele literare de pretutindeni. Alții au intrat în conul de umbră al uitării. Cine mai știe astăzi, bunăoară, cine a scris cel dintâi sonet ? Cine mai știe cine a „inventat” balada, madrigalul, sonetul și alte specii și genuri literare ? A, că au fost practicate de-a lungul istoriei culturii mondiale de mulți poeți este o altă chestiune și poate forma oricând subiectul unei dezbateri, al unui eseu, comunicări științifice etc.

Oricum, dorința unor poeți de a fi „ctitorii” unor genuri și specii literare n-a murit niciodată.

(continuare în pag. 2)

Constantin Miu
Teme și motive simboliste în lirica lui Bacovia și Minulescu pag. 13

Luo Dongquan
Spătarul Milescu, primul român care a pus piciorul pe pământul Chinei pag. 17

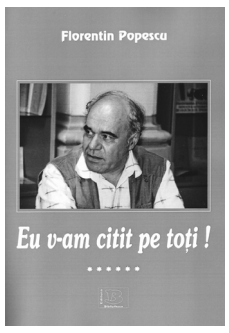
Ana Dobre
Constantin Brâncuși - imagini complementare pag. 18

Gabriel Dragnea
Clubul de istorie pag. 23

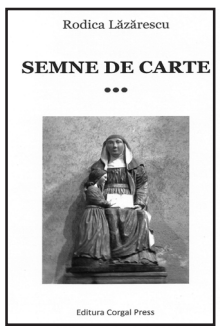
Biblioteca SUD-ului

Radmila Popovici, ***Reconstituiri cu Ileana Popovici***, Editura Adenium, Iași, 2017. *Singurul liceu din raza Buturugenilor era la Bolintin Vale și* [părinții] *m-au dus acolo, tot la internat.* [...] *La Bolintin am stat în niște condiții groaznice. Eram 30 în podul unei clădiri vechi a lui Dimitrie Bolintineanu. Deși aveam godinuri, înghețam și ne degerau picioarele. Ne spălam o dată pe săptămână, făceam cu rândul la bucătărie, serveam masa, munceam. Când a trebuit să dau la Conservator am fost foarte hotărâtă.*

Florentin Popescu, ***Eu v-am citit pe toți***, vol. 6, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2017. *„Eu v-am citit pe toți”, ajuns acum la volumul al VI-lea, se dorește a fi un mic îndreptar prin codrii mari și stufoși ai literaturii noastre de azi. Un îndreptar scris cu onestitate, cu bună credință și, în chip firesc, din dragoste pentru confrații mei scriitori, de care am încercat/încerc să mă apropii fără prejudecăți, fără parti-priuri, fără interese absconse...*

Rodica Lăzărescu, ***Semne de carte***, vol. 3, Editura Corgal Press, Bacău, 2017. *Admirator al lui Fănuș Neagu, textele lui Ion Andreiță mustesc de poezie: „o dropie zveltă, cu gâtul lung; o Dragomirnă a câmpiei”, „pe zare se văd încă, echilibrând parcă linia câmpiei, cumpenele fântânilor, în primăvară, când iarba ia cerul în răspăr”, satul se află pe o „tipsie vegetală, toamna este un anotimp al jefuirii celor ce-au rodit în pântecul lor vegetal toate aceste bogății”... Cartea lui este, de la un capăt la altul, reportaj și poezie, sau reportaj de înaltă ținută intelectuală și poezie de cea mai curată fibră romantică.*

Alexandru Cazacu, ***Duminica în est***, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 2017. *Câteva duioșii de iarnă sunt necesare / să poți credita mereu începuturile / când ceața se înalță în capăt de zi / asemenea fumului papal deasupra hornurilor / iar mașinile de calcul nu mai funcționează / fără un hohot de plâns.*

Gheorghe Dragomir, ***Ghid de inițiere pentru omul de stat***, vol. 2, ***De la guvernanța prin inteligență emoțională la guvernanța prin inteligență artificială***, Editura Magic Print, Onești, 2017. „Noul volum, al doilea, al *Ghidului de inițiere pentru omul de stat*, dezvoltă o temă, după cunoștințele mele, o premieră națională. Este vorba despre modul în care, într-un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat, se va pune problema trecerii de la guvernarea prin *inteligență emoțională* la cea prin *inteligență artificială* cu folosirea roboților. Chiar în finalul volumului, autorul aruncă în discuție o cale de perspectivă a evoluției leadership-ului pe plan mondial între *robotizarea umanității* și *umanizarea roboților*.” (Prof. univ. dr. Mihai D. Drecin)

Florea Burtan, ***Tren printre zodii***, Editura Neuma, Cluj Napoca, 2017. „Un versificator impecabil și un etern îndrăgostit care își exprimă cu sonorități puternice, dar țâșnite din flaute fine, iubirea pentru o femeie împovărată de propria-i frumusețe: *De-atâta frumusețe, abia de mai respiri, / Când te zidesc, iubit-o, în flaute subțiri !*... Acesta este Florea Burtan, cel care călătorește cu *trenul de noapte* spre *timpul de odinioară* al dragostei mirifice.” (Horia Gârbea)

Am citit despre...

Cosmopoezii, lirirune, ancade, leme...

(urmare din pag. 1)

Cu spiritul lor inventiv, scriitorii de la noi s-au dovedit și se dovedesc a fi foarte activi și în această privință.

Bunăoară, un poet arhicunoscut, plecat dintre noi de curând folosea ceea ce *Dicționarul general al literaturii române,* editat de Academie, numea „tehnică de hibridare”, inventând *rondosonetul, glossosonetul* și *doradorul* (sonetul în versuri albe). Nu avem cunoștință dacă acestea au fost/sunt încercate și de alți confrați, ori dacă ei au publicat sau nu cărți de poezie care să adune între coperțile lor astfel de creații. Dacă se vor impune sau nu în istoria liricii rămâne așteptat și de văzut.

Un alt poet consacrat, trăitor la Târgoviște, autor a numeroase cărți de versuri, a ieșit pe piață, dacă se poate zice așa, cu mai multe volume în care le-a propus cititorilor lui *cosmopoezia,* poemul comentariu și o prozodică pe care a numit-o *lirirună* – de fapt tot o formă hibridă, rezultată din îmbinarea unor genuri mai vechi, atestate ca atare în istoria literară.

Dacă aceste invenții vor prinde sau nu la public, dacă se vor dovedi a fi viabile sau, dimpotrivă, vor fi uitate iarăși rămâne de văzut și e prematur să ne pronunțăm.

Dintr-o altă parte a țării, de la Piatra Neamț am primit – editat de către Editura Cetatea Doamnei din localitate, în 2016 – un volum elegant, cu o prezentare artistico-grafică deosebită, intitulat *Ancade, Lucanse, Leme.*

Nu-i așa că n-ați mai auzit de ele ? Nu-i așa că un astfel de titlu v-a făcut curioși, stimați cititori ? !

Mărturisim că și pe noi. Noroc că autorul s-a gândit să ne scoată din ceață și ne-a dat câteva lămuriri: „*Ancada* e o formă fixă de poezie pe care am inventat-o eu. E formată din trei catrene, un distih și un monostih. *Lucansa* este a doua specie fixă inventată de mine. În timp ce ancada este o poezie de dragoste, lucansa acoperă un spectru tematic mai larg, de la zbor la iubire, de la morți la vii, de la prezicător la erou, de la unitatea contrariilor la evoluție etc. *Lema,* tot o specie nouă, legată de cuvânt, analizează, definește, sugerează, ambiguizează. Lemele mele se doresc a fi un omagiu adus lui Jorge Luis Borges, un mare maestru al cuvântului”.

Firește, ne putem întreba multe. De pildă de ce aceste denumiri, de unde și cum i-au venit în minte autorului, fiindcă, la drept vorbind, ceea ce pretinde el că ar fi lucansa se poate foarte bine suprapune cu alte specii și genuri deja existente, care corespund „cuprinsului” despre care ni se vorbește. Așijderea, dacă vom căuta în bibliotecă volumele în care putem găsi ceea ce își arondează acum lema sa, vom afla sute de cărți, de la noi sau de aiurea mii de „leme” ce poartă titluri consacrate de multă vreme: balade, sonete, poeme eroice etc. etc.

În fine, nu demult un alt poet, de astădată din București, a tipărit un volum de *baladângi* – un fel de balade cu teme actuale, altfel destul de reușite și care, la o lansare a cărții, s-au bucurat de anume bună primire din partea publicului.

Dar de ce *baladângi* și nu pur și simplu *balade* ?

Autorul nu ne spune și ne lasă să ne răspundem singuri...

Și exemplele ar putea continua, fiindcă poetul român, fie că trăiește la Timișoara, la Vaslui sau la Satu Mare a fost, este și va fi mereu inventiv, fapt cu totul lăudabil.

Să fie limpede: N-avem nimic nici cu inventatorii unor specii și genuri poetice noi și nici cu ieșirea lor în public, prin reviste și cărți cu astfel de termeni, definiții etc. etc. În treacăt fie spus, pe toți autorii de mai sus i-am publicat și noi, de-a lungul timpului, în revista *Bucureștiul literar și artistic* – de unde se poate vedea că, chiar și așa, cu unele mici reticențe, îi apreciem.

Iar viitorul, săracul, cel care va avea enorm de multe lucruri de judecat, va fi și în acest caz cel care va decide dacă invențiile de mai sus vor merita să reziste sau nu.

În orice caz – cel puțin deocamdată ! – credem că mai e mult până când unii dintre acești termeni vor intra în conștiința publică.

Fiindcă, închipuiți-vă ce s-ar întâmpla dacă la o serbare școlară un elev ar ieși în fața cortinei și ar spune: „Acum am să vă recit o lirirună (sau o ancadă ori o lemă) de poetul X !...”. Vă spun eu: spectatorii ar rămâne, probabil, cu gura căscată și în cel mai bun caz ar crede că elevul este atât de emoționat încât se bâlbâie și nu mai știe ce spune.

BOLINTIN - Istorie în imagini

Imagini din colecțiile Adrian Dumitrescu și Nicolae Duță

27 octombrie 1939 - Elevi străjeri la Gimnaziul Industrial “Bolintineanu” de pe str. Poarta Luncii

Anii 1966-69 în fața frizeriei din clădirea Marin Oprea zis Bercu (demolată 1989): (de la stânga) Marin Călin zis al lu’ Mutu; Mihai Frizeru; Oprea zis Turcu; Dumitru Florea; Nicu Marin din Crivina; Nicolae Duță zis Nicu de la Gaz, al lu’ Piriuță; Petrică Scurtescu; Sile zis Viteză.

SUD, PÂNĂ LA CAPĂT

Nicolae Dan Fruntelată

Canonul melanholiei

Poezia Victoriei Milescu (*Strada Lăcustei*, Editura *e-literatura*, a poetului Vasile Poenaru) s-a esențializat. A scos un volum mai demult, *Deriva sentimentelor*. Titlul e o capcană. Sentimentele poetei nu sunt deloc în derivă, sunt foarte ferme, au devenit precum niște pești fosforescenți pierduți în apa Dunării natale. Ea seamănă mult cu o poetă pe care am cunoscut-o cu ani în urmă, am colaborat cu ea la „Amfiteatru", o mare poetă, Constanța Buzea, ca exprimare concisă, ca durere, ca aer de singurătate și de cântare a cuvintelor ce trezesc melanholia.

Scria Constanța Buzea: *În stânga mi-i moartea/ în dreapta cei de mine născuți/ și, nimeni ferindu-mi-i de năpastă, ci tot în mine/ Lovind/ Rezist cu mirare, pașii rărindu-mi-i, dar...* Sau: *Ce nu se spune, s-a mai spus/ Nimic de plâns lângă tăcere,/ Fiind cândva atât de sus,/ Fără surâs, fără putere*.

E un sentiment mai complicat și mai vechi și mai profund decât *malinconia* sau *melancolie* din limbile latine surori. E un sentiment ce vine dinspre Levantul eternității noastre sudice. Îl explică mai adânc decât mine marele prozator Eugen Barbu, în *Principele* și *Săptămâna nebunilor*.

Auziți melanholia Dunării:

ei atacă râzând o bătrână/ care abia apucă să spună mulțumesc/ pentru o înghițitură de apă/ fluviului care o îmbrățișează/ ca pe o marfă rară, periculoasă/ ducând-o spre marea cea mare/ acolo unde-și petrecea vacanțele, vara/ în gazdă la tanti Otilia/ ea îmblânzea sturionii bătrâni/ venind cu icrele lor uriașe/ ca niște palate de chihlimbar topindu-se/ pe cerul înstelat al gurii.

Victoria Milescu își recuperează din memorie orașul natal, Brăila fabuloasă cu umbrele ei uriașe, a lui Panait Istrati, imperiala floare de ciulin dusă de vânt în lume, a lui Fănuș, zeul-cuțitar ocrotitor al Brăiliței și al poveștilor ei sângeros romantice.

Citățm din poemul *Orașul meu*: *E obosit, neprielnic/ copacii lui cresc fără limite/ rădăcinile îl țin în picioare/ lemnoase, la vedere/ din care ies respirând curioase/ chipuri contorsionate/ orașul meu/ cu flori uriașe, toxice, colorate strident/ polizate de vânt, șlefuite de viscol...*

Cine sunt Poeții, ce credeți dumneavoastră, oameni buni, că sunt ei ? Niște săraci ai lumii acesteia bolnave care și-a făcut stemă din acumularea banilor, care-i ocrotește pe escroci și pe politicienii de duzină (și alăturarea nu e întâmplătoare), care disprețuiește istoria și cultura unei țări ce, dincolo de bogățiile sale naturale care au transformat-o în țintă și pradă, a rezistat prin istorie și cultură.

Nu, poeții nu sunt niște săraci ai acestei lumi. Ei au moștenit memoria unor locuri din care se poate reface lumea. În ultimele decenii s-a acreditat ideea că ești scriitor, că ești poet, numai dacă aparții, într-un fel, Avangardei. Ce e Avangarda, e doar un experiment cultural care are valorile lui, dar s-a fumat cu zeci de ani în urmă în Occidentul plictisit de el însuși. Noi îl prizăm târziu ca pe un drog, dar și drogul devine fără efect, se oxidează, se transformă într-o făină fără urmări halucinogene.

Postmodernismul este un astfel de drog trezit, trecut, prizat de niște oameni invidioși pe deținătorii esențelor adevărate.

Am făcut acest *parentes*, cum spunea un critic, pentru a mă întoarce la subiectul analizei mele și a declara, fără ezitare, că Victoria Milescu și toți cei asemenea ei sunt niște poeți ai Ariergardei. Vă dau o explicație cu trimitere la istoria românească. Avangarda era aceea care incendia recoltele și pădurile și satele, pentru ca năvălitorii, turci, tătari, ruși, nemți ori ce-or mai fi fost ei, să nu se poată sprijini pe nimic. Trecea timpul, trecea războiul, ne pustia cum e datul lui, apoi venea Ariergarda și ara pământul din nou, punea grâu, pregătea cuptoare de pâine, zidea case și biserici mici, continua viața.

Milescu și poeții din stirpea ei sunt asemenea poeți care știu să privească lumea cu dragoste, cu un strop de bucurie:

E o zi pentru a răsfoi o carte/ sorbind o cafea, privind pe fereastră/ strada cu furnici, câini, pisici vechi de secole/ e o zi bună să ieși, să respiri în voie, plimbându-te printre/ cei ce vor muri mâine dar nu știu.

V-ați întrebat vreodată ce e dimineața ? Mai ales când se adună anii ca niște pietre grele care-ți împovărează mersul, îți încetinesc gândurile, îți condiționează și aerul pe care ai dreptul să-l respiri ? Răspunsul îl dă această poetă a surdinei metafizice, a tăcerilor care încep să se spargă în cristale: *Dimineața/ ca un vânat/ pe care nu știi de unde să-l începi/ cu dinți albi, fățetați/ cu foamea/ ca un iepure care zboară/ cu o șopârlă la subțioară/ dai târcoale crocodililor/ din diaporame/ vântul ridică fustele trandafirilor/ ce-au fost odată mai mult decât trandafiri/ mai mult decât agenți secreți/ ai exilatei regine...*

Cartea Victoriei Milescu e plină de metafore. Sigur, se poate scrie poezie și fără metafore, poți să fii laureat al premiului Eminescu pentru poezie și fără metafore – sacrilegiu, prieteni, Eminescu a fost un vulcan de metafore ! – dar eu cred, demodat și vetust și expirat, cum ne-a numit pe noi ăștia un tânăr de nouăzeci de ani, istoric al Cumaniei negre și al veleitarismului istoric, eu cred în poezia ca metaforă.

În cartea Victoriei Milescu m-a surprins un titlu, pentru că l-am folosit și eu într-un poem dedicat marelui Nichita. *Ca de obicei* se cheamă și poemul ei, la fel și al meu. Ea scrie un fel de frază poetică totală despre viață:

Bătrâna/ traversează strada/ printre mașini/ când ajunge pe partea cealaltă/ se oprește/ se uită-n urmă, așteaptă/ să traverseze și moartea/ printre limuzinele negre, amețitoare.

Eu scriam în urmă cu vreo treizeci de ani: *Stau de vorbă cu Poetul/ ce faci, bună seara, cum te simți/ ca de obicei, bolnav, ca de obicei, furat/ azi mi-au luat un cuvânt/ și l-au decapitat/ azi mi-au luat ziua de naștere/ și-au făcut din ea o sărbătoare/ la care n-au chemat-o pe mama/ mă taie dorul în stânga, mă doare*.

Iertați-mă că alătur un citat din poezia mea unei „analize", aiurea, eu nu sunt „analist", îmi repugnă cuvântul și rădăcina lui semantică, eu cred că poeții comunică între ei prin canale subterane la care lumea normală nu prea are acces.

E timpul, consider, să vă spun câteva cuvinte despre lumea în care a apărut în lume poeta Victoria Milescu. Despre revista literară de la Casa Scânteii, aripa dreaptă (rețineți, „aripa dreaptă"), o revistă care a fost transformată într-un teritoriu tabu de către tabăra literară ce a crezut că a câștigat războiul, pardon, Revoluția, adică despre revista „Luceafărul", unii-și mai amintesc revista aceea care apărea sâmbătă dimineața, în culoare albastră, rivala „României literare" (revista dizidentă *ab initio* – despre R.l. vorbesc – unde publica Gogu Rădulescu, membru C.P.Ex. și pașă de Comana), revista „Luceafărul" care a publicat scriitori tineri și adevărați, revista aceea care avea două cenacluri, două, unul patronat de genialul Ion Gheorghe, fost prieten al meu și mai apoi detractor temeinic al meu, altul, „Numele Poetului", patronat de genialul Cezar Ivănescu, rămas până la plecarea lui din lume prieten bun al meu. Acolo, la „Numele Poetului", a debutat Victoria Milescu. Am primit-o ca pe o promisiune, dar ea, brăileancă ambițioasă și alergătoare de cursă lungă, a devenit o certitudine.

Iertați-mi clipa de nostalgie, am aflat în anii din urmă, în deceniile din urmă că a fi nostalgic înseamnă a fi comunist, încă una dintre aberațiile acestui început de mileniu agramat și violent, deci, iertați-mă pentru că, atunci când am în față o carte a Victoriei Milescu, îmi amintesc zilele când intra în biroul meu de vremelnic redactor-șef al revistei „Luceafărul" Cezar Ivănescu, marele poet care a fost, cu un teanc de manuscrise semnate de mulți dintre cei care astăzi sunt mari poeți, adevărați poeți, deși nerecunoscuți ca atare de găștile literare contemporane.

Printre ei, doamna Victoria Milescu, poeta pe care o apelez atunci când ne întâlnim la diverse festinuri literare, „vrabia albă", după numele unui antologic poem al ei.

Poeții sunt singuri, mai ales către maturitate când îi atinge aripa melanholiei. E un canon pentru ordinul scriitorilor adevărați.

Planetă de poet și cărturar

Prietenul meu din cercul „Catacombei" bucureștene, lume din care noi, un grup de scriitori de diferite vârste, ne-am construit o cetate de apărare împotriva urâtului contemporan, a inculturii agresive și a unor găști literare și aliterare care cred că doar ele au monopolul asupra literaturii române, deci, prietenul meu Ion Haineș, de loc de la Cetate, adică oltean sută-n milion, nu ca alții cu ștaif - venetici prin bucătăriile locului și prin cârciumile unde cântă lăutarii hoților de cai - fiind el profesor universitar, scriitor complet și concret, iubitor de Esenin și de vin bun, mi-a adus două cărți de poezie. V-a plăcut ce frază *à la* Faulkner am tras ? Ca să spun, în fond, că Ion Haineș m-a făcut să-l citesc și ca poet. În *Tăcerea și cuvântul* și *Semne*, două cărți tipărite elegant de sora noastră Raluca Tudor, șefa de la Rawex Coms. Eu îi citisem proza, acum îl descopăr ca poet, știam că a predat literatură română în amfiteatru, a scris cărți docte despre poezia și proza interbelică, despre simbolism, despre Eminescu, Uriașul culturii române.

În tinerețea mea îndepărtată, am trăit în mediul studențesc din București, am învățat în clădirea sfântă de pe strada de unde milițienii au tras un mort pe Academiei pentru că se fereau să scrie Edgar Quinet, am citit versuri compuse de Călinescu, de alți profesori ai Filologiei noastre. Unele spectaculoase, cum erau cele ale „divinului critic", altele doar construite cu știință, perfecte, dar reci, așa că m-am pregătit să-l judec și pe Haineș cu asemenea criterii.

Dar *Tăcerea și cuvântul* m-a convins că el e un poet în toată puterea cuvântului, dar și a tăcerii pe care știe s-o așeze între cuvinte, în așa fel încât să creeze efectul poetic al „spațiului de ecou".

Autorul care a pus ca *motto* întâiului său poem fascinanta definiție a poeziei din *Timbrul* lui Ion Barbu: *Ar trebui un cântec încăpător, precum/ Foșnirea mătăsoasă a mărilor cu sare*, m-a convins încă din primele pagini: *Și totuși, toate-acestea cum aș putea să spun/ Fără căldura vocii, fără cuvântul sfânt/ Aud căderea frunzei și cântec de lăstuni/ Aud vuietul mării cum freamătă-n cuvânt*.

E o disperare, o credință în Cuvântul care deschide lumea: *prin Cuvânt eu mă vindec de moarte/ prin tăcere eu comunic cu Tot*.

Pasărea e vânată pentru că și-a spus cântecul. Spune un cântec vechi care-mi place până în adâncul sufletului: *Mă plătii cu cântecul/ Ca lupul cu urletul*.

Acest poet născut în Câmpia Dunării, acolo unde se naște lumea sudică, Levantul sfânt și amestecat cu de toate, istorii și geografii nebune, spune așa: *Să cadă ploi, să crească falnic grâul,/ Lăsați-mă să cânt, nu-mi țineți frâul*.

El știe să stea la Masa Tăcerii a lui Brâncuși, Demiurgul Valahiei Mici, vorbește cu florile, pune urechea pe copaci pentru a auzi ce spun.

Din când în când, discursul e minat de retorică, de o anume năvală a cuvintelor mari, solemne, dar fără putere de sugestie. Ion Haineș este un poet deplin numai în afara acestei retorici, în blândețea și răbdarea de a construi silaba poeziei între zidurile tăcerii.

La început a fost Cuvântul/ plutind pe cețuri și pe ape/ când viața și-a luat avântul/ și Dumnezeu era aproape.

Uneori, versifică arghezian (de, obârșia oltenească !), versurile se aliniază ușor ca într-o spunere de cântec popular: *Când văd păsările-n zbor/ Mai plutesc și eu ușor/ Și iau lecții din văzduh/ Cum coboară Sfântul Duh/ Cum scriind pot să respir/ Să mă bucur, să mă mir*.

Ajung la o superbă invocație a ploii (matrice aflată în Câmpia Dunării): *să ies în ploaie și în vânt să cânt/ de fericirea de a fi ce sânt/ să joc în ploaie ca o paparudă,/ înnebunit că ploile mă udă/ și curăță pământul de gunoaie/ dă, Doamne, ploaie, ploaie, ploaie*.

În construcția poeziei lui, Ion Haineș lasă să se vadă lecturile temeinice din poezia mare românească. Din Barbu, Arghezi, dar și din oltenii de viță precum Carianopol și Dimitrie Ciurezu. Dar iată și o influență ciudată, însă plină de farmec, din Minulescu la intersecție cu George Topârceanu, amândoi poeți extraordinari. Poemul se cheamă *Gara*: *În gară trenuri vin și pleacă/ Dar care este trenul meu ?/ Și ele trec, le las să treacă/ Rămân în stație mereu/ Eu stau în sala de-așteptare/ Beau o cafea, citesc ziarul/ Aș vrea să strig în gura mare/ Cine va arunca azi zarul* (N.n.: mi-am permis înlocuirea lui „cu" prin „azi" pentru evitarea unei cacofonii !).

De la acest poem, volumul crește vizibil. Urmează *Zid*: *în față zid, în spate zid,/ E spațiu-n care mă închid/ La stânga și la dreapta zid/ Aici pot să mă sinucid*.

De aici încolo, poemele lui Ion Haineș se deschid, explodează într-un diapazon al durerii, al împăcării cu sine: *Am greșit, am vânat vânăt vânt,/ În pustiu mi-am fixat, falsă, ținta,/ Dar acum, coborât pe pământ/ Îmi reglez cu precizie flinta*.

Au nu cumva aud eu aici un clopoțel de la sania nebună a lui Serioga Esenin ?

Peste trei pagini găsesc poemul *Caii*, cu un *motto* din Esenin. Pe cuvântul meu de pionier, cuvânt în care am crezut de mic, nu-l citisem când am pomenit de Esenin: *În clipe de răgaz și de tandrețe/ Caii se-alintă-n cântec infinit/ povestea lor eu o transfer în mit/ le dau cu plecăciune o binețe*.

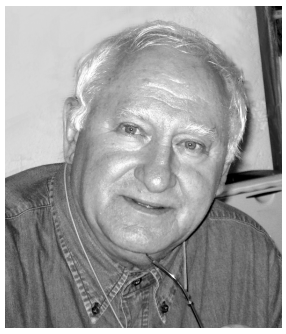
Lectura acestei cărți de poeme a lui Ion Haineș a fost pentru mine ca un drum pe care l-am făcut în lumina arămie a toamnei, alături de un prieten. Cu gândul la primăvara care, poate, va veni. *A înverzit din nou pădurea/ a renăscut speranța mea/ să îngropăm adânc securea/ orice tăiere m-ar durea*.

Sigur, prietene, am citit și celălalt volum pe care mi l-ai oferit. *Semne*, o încercare postmodernă, un fel de jurnal prozo-poetic despre timpul în care trăim. Mărturisesc, nu am antenă pentru acest tip de poezie.

Eu rămân cu imaginea lui Haineș, aceea din *Tăcerea și cuvântul*. Și nimeni nu mă va împiedica s-o păstrez...

BURIDAVA

– din însemnările unui arheolog amator –

Don Andreiță

Buridava este un pisc de deal vâlcean, netrecut pe nici o hartă – nu departe de Ocnița, azi cartier al orașului Ocnele Mari – care nu atrage atenția prin nimic, dacă nu știi să asculți glasul pământului. Abia atunci poți înțelege – și descoperi – că pe aici trece unul din *drumurile sacre* ale dacilor.

Rotesc zarea sub privire – și mă întreb cine se mai călătorește pe acest drum sacru. Mai întâi, înțeleg, se călătorește timpul. Timpul mare și timpul mic, orele și anii noștri răbojiți pe vânt, fulgerați de cenușă, acoperiți de pământ. Timpul dintâi, imens, rotitor, când nimeni nu-i ținea socoteală – și nici el la nimeni nu ținea socoteală. S-au călătorit, se călătoresc, apoi – dintotdeauna și poate pentru totdeauna – oamenii. Cu viața lor, cu lucrurile lor, cu viitorul lor. Cu tot.

Aici, la Buridava, în pământul stratificat pe epoci – douăzeci de centimetri, o sută de ani de istorie – se păstrează, ca într-o oglindă nestinsă, mărturii de excepțională valoare ale trecutului nostru, ale dăinuirii noastre. Căci, după cum susține marele arheolog și dascăl universitar, regretatul Dumitru Berciu, „Fenomenul istoric poate să nu lase urme nici în arhive, nici în cronici, dar urma lui rămâne în pământ, unde găsim martorii direcți ai trecutului, expresie a gândirii și faptelor oamenilor de altădată” – dovedind astfel temeinicia spuselor lui Boucher de Perthes: „Când scrisul lipsește, pietrele vorbesc”.

După calculele specialiștilor, peste 97 la sută din istoria omenirii – implicit, din istoria noastră – se sprijină pe izvoare nescrise. Se duce o trudă înverșunată, se perfecționează metode pentru a scoate la lumină aceste izvoare. Oamenii de știință au reușit să împingă înapoi, pe scara timpului, începutul istoriei omenirii până dincolo de două milioane de ani. Arheologii noștri au izbutit și ei să ridice vechimea istoriei patriei la peste un milion de ani. Cifră uriașă, justificând eforturi pe măsură, dacă ne gândim că, în urmă cu numai cinci-șase decenii, vârsta neamului nu cobora sub 30.000 de ani. Cercetările arheologice arată că pe pragul dintre mileniul III și II î. Chr., în locurile românești de astăzi și în jurul acestor locuri răsăriseră semințiile traco-geto-dacice, vatra de pe care s-au ridicat dacii lui Burebista și Decebal.

În acest cuib de trăinicie, străjuit de Carpați, Dunăre și Mare, și-a aflat sălaș statornic – cu vreo două mii de ani în urmă – cetatea Buridava.

Cum, unde și când a fost descoperită această neprețuită comoară a românilor ?

*

Învățătorul Gheorghe Moșteanu din Ocnița avea alături, să dai cu piatra, în sătucul Cosota, o sfoară de pământ. Aici ara el, cu brațele încordate pe coarnele plugului, într-o zi din primăvara anului 1947, îndemnându-și blând caii slabi. Deodată, ochii rămân în urma cailor: brăzdarul scoate la iveală frânturi de pământ ars, încremenit în timp, cioburi de ceramică. Mâna se apleacă, cercetează, mângâie, culege. Caii mai trag o brazdă, roată, și încă una, la poalele dealului în formă de potcoavă. Locul se împânzește cu alte și alte bucăți ceramice, pământul învie de istorie. Învățătorul scapă hățurile și-și umple ranița cu darurile sfinte ale trecutului. Pleacă, revine, ară, sapă, dibuie, analizează, adună – după cum îl taie capul.

După ceva timp – să fi trecut vreo zece ani de când tot aduna și cerceta – își pune cioburile într-o raniță și pleacă la Vâlcea, la Muzeu. „Lasă-ne, nene, în pace – i se răspunde – nu avem noi timp de treburi de-astea. Noi nu ne interesăm de morți”.

Dar dascălul împătimit de istorie nu se lasă. Își încarcă din nou ranița și pleacă la București. Direct la Academie. De aici, este trimis la profesorul Berciu. „Tu ai făcut o minune – îi spune acesta – s-a aprins o lumină care nu se va stinge niciodată”. I-a dat câteva cărți cu dedicație și l-a trimis acasă, promițându-i că va veni la Ocnița.

*

…Și profesorul Dumitru Berciu s-a ținut de cuvânt. Anul următor încep investigațiile în toată zona Ocnelor Mari. Sunt scoase la iveală noi fragmente de ceramică, confirmări și urme ale existenței tracilor. Cultura Coțofeni atestă trecerea de la neolitic la epoca bronzului, atestat prin culturile Glina și Verbicioara, apoi prima vârstă a fierului; apar urme convingătoare consemnând epoca Laténe-ului dacic.

Trei ani continuă săpăturile. Se stabilește existența a trei cetăți – C1, C2, C3 – ce-au înconjurat, în timp, salinele de la Ocnița. Se insistă la C1, de la baza dealului până în piscul La Comori. Se descoperă noi locuințe dacice și primele urme de incinerație în zonă. Căței și alte vase sunt ornamentate cu brăduț, simbol al trăiniciei și veșniciei, în credința dacilor. Sunt tot mai numeroase dovezile care infirmă ideea existenței *Buridavei dacice* pe același loc cu *Buridava romană*, aflată mai jos, pe vale, la Stolniceni. Se știa, desigur, că dacii își organizau cetățile pe vârfuri de munți, că înșeși drumurile erau trasate pe creste, dar lipsea elementul esențial, convingător. Acest element, proba de foc, apare în anul 1973, când la C1, pe fragmente ceramice sunt înscrise cuvintele BUR, BURIDAVA, BASILEUS, THIAMARCUS. Așadar, una din cele patru-cinci formațiuni statale pe care Strabon le menționează după moartea lui Burebista este Buridava din zona Vâlcii.

Și săpăturile continuă. Se sondează cele șapte terase ce urcă din vale până la C1. Se dezvelește „palatul” cu încăperi subterane, ca acelea descrise de Herodot. Descoperirea necropolei – cu 371 de morminte, toate de incinerație – certifică existența unei așezări umane dezvoltate, evoluția cultului morții și diversitatea acestuia. Apar turnul de apărare de pe terasa I – VI și *drumul sacru* al dacilor, ca o mărturie a procesiunilor religioase spre punctul culminant – *Colina sacră*.

Acolo unde au fost descoperite inscripțiile, se mai aflau: ceramică dacică și de import, o mască de bronz, sabia romană cu teacă din piele, monede de argint de la Augustus. Întreaga zonă a Ocnelor Mari este plină de așezări dacice, dispuse în jurul unor cetăți strategice, de apărare, și al Colinei sacre. Salinele înseși, existente alături, dovedesc o îndeletnicire străveche, un *drum al sării* fiind și cel ce pornește de aici, în jos, de-a lungul Oltului, până la Roma. Ajungem astfel, încă o dată, la concluzia profesorului Dumitru Berciu, care afirmă: „Conviețuirea și contopirea dintre cele două civilizații și factori etnici – cel dac și cel roman – își găsesc cea mai veridică oglindire în documentarea arheologică, numismatică și epigrafică, pe care aceleași arhive ale pământului o păstrează și o prezintă, ca pe un rechizitoriu, fără drept de apel, împotriva celor care contestă continuitatea și unitatea poporului român”.

Aceasta este valoarea inestimabilă a „arhivelor tăcute ale pământului”, cum numea, cu potrivit cuvânt, Alexandru Odobescu, neprețuitele mărturii arheologice.

Cronica plastică

Sculptorul Doru Drăgușin

Lia Maria Andreiță

Sfârșit de toamnă răcoros. Vremea vacanțelor a rămas cu mult în urmă. Oamenii s-au adunat la casele lor, la obligațiile lor și, uneori, la mici bucurii, ca să-și procure o parte din oxigenul necesar respirației spre a supraviețui poverilor acestor vremi. În timpul zilei, pe străzile orașului mișună funcționari mândri spre birouri, părinți alergând la școli cu ghiozdanul în dreapta și mânuța elevului în stânga, cocoșați de criza timpului, bone surâzătoare însoțind copiii la grădiniță. Dimineața, la prânz și seara, intersecțiile sunt blocate de mașinile din trafic.

Bântuiți de tot felul de beteșuguri specifice vârstei, ne mobilizăm bucuroși să onorăm cu prezența un eveniment artistic, într-un astfel de oraș, care, nu întâmplător, este chiar capitala țării, București. La Galeria Simeza, după o perioadă de precauție pentru șubrezenia edificiului în care se află, arta își redobândește curajul și reintră în circuitul mult așteptat, înfruntând riscurile. Marele curajos: renumitul sculptor Doru Drăgușin. Numele lui este legat de evenimentele din anul 1991, când, în martie – cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la moartea în exil a lui Nicolae Titulescu (17 martie 1941) – în România s-au organizat veritabile manifestări naționale de omagiere. Tot atunci a luat ființă Fundația Europeană Titulescu, unul din principalele ei scopuri fiind aducerea în țară a rămășițelor pământești ale marelui dispărut, precum și lansarea unui concurs pentru realizarea statuii ce urma să fie așezată în parcul central al orașului Brașov, parc ce va primi, cu acel prilej, numele ilustrului diplomat și om politic. Un an mai târziu, în martie 1992 – cu prilejul împlinirii a 110 ani de la naștere (16 martie 1882) – Titulescu s-a întors acasă, fiind înmormântat, cu funeralii naționale, în curtea bisericii Sfântul Nicolae din Șcheii Brașovului; așa cum, de altfel, dorise prin testament: „Take Ionescu sus, la Sinaia, și eu la picioarele lui, jos, la Brașov, pentru repausul etern, este cel mai convenabil și doresc ca locuitorii Brașovului să accepte rugămintea mea”.

Locul I la concursul pentru imortalizarea în bronz a lui Titulescu l-a cucerit sculptorul Doru Drăgușin. Statuia, de patru metri înălțime, a fost realizată în mai puțin de un an de zile. Turnată apoi în bronz, ea a fost inaugurată în 1993. În acea perioadă am avut privilegiul să lucrez la Direcția Relații Culturale din Ministerul Afacerilor Externe, încât, din interior, am participat la organizarea acestor evenimente, alături de alți colegi ai mei.

De-a lugul timpului, Doru Drăgușin a realizat bustul lui Titulescu în mai multe variante, înnobilând orașe mari din Europa cu aceste lucrări. Cam tot în perioada aceea, am deschis în Foaierul Sălii Gafencu, din sediul Ministerului Afacerilor Externe, o expoziție cu lucrări de tapiserie realizate de mine și lucrări de sculptură de Doru Drăgușin. La vernisaj, ne-am bucurat de prezența ministrului de Externe din acea vreme, domnul Teodor Meleșcanu. Criticul care trebuia să ne prezinte, din motive de sănătate, nu a putut veni. Despre sculptura lui Doru a vorbit maestru Lucaci – autorul celebrelor fântâni ce răcoresc multe orașe – căruia Doru îi fusese student. În privința mea, maestrul mi-a sugerat să mă prezint singură, întrucât domnia sa se scuza că nu se pricepe prea bine la arta tapiseriei. Mi s-a părut ciudat, atunci, să vorbesc eu despre propria mea creație. Așa că am hotărât ca lucrările mele să vorbească singure. Peste ani, însă, am înțeles că autorul este cel mai indicat prezentator al lucrărilor sale.

La Simeza, Doru ne-a introdus într-o atmosferă cu vibrații emanate de marmura lui, lustruită până într-atât încât, la atingerea ei, să simți moliciunea mătăsii. Cercetând cu nesaț exponatele, observăm că artistul a pășit într-o altă dimensiune a creației sale. S-a lăsat sedus de miresmele de aur, smirnă și tămâie, daruri aduse de Magi la nașterea Mântuitorului. Chipul Maicii Domnului cu Pruncul ne învăluie duios, fie că este sculptat în blândețea lemnului de tei ori în duritatea marmurei. Sunt un fel de icoane pentru exterior, depășind cu mult dimensiunea icoanei de interior. Au fost expuse, mai înainte, la Palatul Mogoșoaia, stârnind emoții aparte vizitatorilor.

La evenimentul creat de Doru Drăgușin, artist de talie europeană, cu prezențe frecvente și dincolo de Ocean, au participat colegi de breaslă, sculptori, pictori, tapiseri, graficieni, critici, oameni de litere. Între personalități am remarcat pe doamna tapiseriei românești, Cela Neamțu, pe scriitorul George Stanca, profesorul universitar, medicul Mircea Ciurea (tatăl sculptoriței Irina Ciurea, stabilită la Parma-Italia).

Expoziția a fost prezentată de criticul George Radu Serafim.

O doamnă într-o blană scumpă și purtând niște cizmulițe lipicioase, cu tocuri atât de înalte încât, la rapidul tur pe care l-a făcut printre exponate, erai tentat s-o sprijini ca nu cumva să se prăvălească peste vreo lucrare, a părăsit incinta repede. Am putea să ne încurajăm, noi, artiștii, sperând că era o colecționară, adăugând în rândul categoriilor de participanți mai sus pomenite și această breaslă vitală artei, aceea a colecționarilor.

(Imaginea a fost preluată de pe http://www.iubescbrasovul.ro/in-brasov/monumente-publice/nicolae-titulescu-statuie.htm, ianuarie 2018)

Nicolae Titulescu, Parcul Central din Brașov, sculptură realizată de Doru Drăgușin

CĂRȚILE SUDULUI (VII)

Titus Vîjeu

Viața și literatura

Rareori am fost îndemnat să zăbovesc asupra binomului marcat de titlu ca acum, la lectura cărții Mihaelei Proca apărută la editura Vremea. *Angelei, cu melancolie* este un roman modern, în care înseși mijloacele tehnologice de comunicare generate de Internet își au locul lor în stabilirea tensiunii dramatice a acțiunii. Surpriza este cu atât mai mare cu cât o știam pe autoare drept un istoric al artei, cu preocupări concentrate asupra unui trecut transilvan mai mult sau mai puțin îndepărtat. Lucrări precum *Savu Moga – un iconar* (1994), *Un veac de artă ortodoxă în Țara Bârsei (1734-1838)* apărută în 2011 ori *Identitate regională și specificitate românească în pictura din Transilvania meridională în pragul modernității* (2013) i-au confirmat vocația de cercetător al unui segment cultural valoros și – din păcate – prea puțin cunoscut.

La vederea noii sale cărți am fost convins că preocupările sale statornice privind lumea artistică de cândva a Transilvaniei se vor regăsi în plan literar, ca reflex istoric măcar. Nici vorbă de așa ceva. Volumul în cauză, ilustrat pe copertă cu magma unui tablou al excepționalului pictor care e Mihai Sârbulescu e generat nu de antecedente profesionale ci de o tragedie personală care i-a marcat existența. Dispariția unicei sale surori, pe care a îndrăgit-o și îndrumat-o încă din copilărie – devine prilejul unor sensibile rememorări, contrapuse stărilor de disperare provocate de lupta cu o boală nemiloasă dusă de copila de cândva, devenită între timp medic și mamă a doi fii. Sora mai mare a fost martora unei vieți și a unei morți peste care s-ar fi putut așterne uitarea celor din jur. Și ca să nu se întâmple așa ceva, ea își mobilizează continuu memoria, provocând (conștient sau nu) ceea ce Bergson numea „intervenția regulată a amintirilor-imagini”. Una dintre acestea este „săniuța ușoară, din lemn, pe șine de fier (care) apare în primele fotografii din album, acoperită cu coviltir din nuiele împletite”, și care mi-a amintit de faimosul Rosebud din filmul lui Orson Welles *Citizen Kane*. Ea are evident o funcție magică. „Sania de cleștar a lui Moș Crăciun a apărut de multe ori după aceea, cu sacul plin de daruri; de la Strasbourg, când Gabi a început să plângă, apoi de la Amsterdam; cu jucării pentru Horia și Tudor, cei mici – din toate locurile prin care mă plimbam”.

Henri Bergson avea, desigur, dreptate vestindu-ne că „din clipa în care devine imagine, trecutul părăsește starea de amintire pură și se confundă cu o anumită parte a prezentului nostru”.

Mi-amintesc cum, în toamna târzie a lui 1989 am luat parte la Brașov la Serbările Astrei, împreună cu Marin Sorescu (ce-și vernisa o expoziție la Muzeul de Artă), cu Laurențiu Ulici și alți scriitori din București. Am fost răsfățați de gazde în cadrul unor întâlniri culturale pline de farmec. Într-o dimineață am fost oaspeții școlii de artă, unde profesoara Stela Drăgulin ne-a prezentat un mic geniu despre care ne-a asigurat că vom mai auzi. Și chiar așa s-a întâmplat căci copila se numea Mihaela Ursuleasa, una din marile pianiste ale anilor ce au urmat. Seara, pentru că era 8 noiembrie, am fost invitații unei distinse familii de intelectuali brașoveni. Doamna – farmacistă, domnul – medic aveau două fiice purtând numele de botez derivate din cele ale sfinților arhangheli Mihail și Gavril. Mihaela studiase Istoria și teoria artei, Gabriela absolvise facultatea de medicină...

Revin la Bergson: „Amintirea actualizată în imagine se deosebește profund de amintirea pură. Imaginea este o stare prezentă; nu poate lua parte la trecut decât prin amintirea din care a apărut...”

Gabriela este astăzi personaj de roman. Mihaela e autoarea romanului. Imaginile ei ne restituie practic o viață întreruptă de soartă.

„Prima imagine: în camera împărțită în două de un glasswand, din casa Fabrițius, pe strada Castelului (...) A doua imagine: pe divanul dinspre glasswand este pachetul desfăcut, cu bebe-jucăria plasată chiar în mijloc; țin minte cum mă întindeam cu disperare, înconjurând divanul, și n-o puteam ajunge, ca să mă joc cu ea...”

Păpușa este, desigur, sora cea mică, venită de la maternitate „la sfârșitul lui noiembrie ’58; aveam pe atunci doi ani și jumătate; și cea de-a doua poză fixată-n amintire trebuie să fi fost câteva luni mai târziu”.

Suferința ce se va revărsa peste ani, ca un torent nemilos o va determina pe sora cea mare să se confeseze unei prietene. Este vorba de o distinsă scriitoare și traducătoare ușor de identificat de către cei ce parcurg corespondența electronică adresată „Angelei, cu melancolie” de către Mihaela care-i scrie în ziua de 24 martie a anului 2017 ultima epistolă, ce încheie practic această carte unde ficțiunea este alungată de viață, de tragicele resorturi ale unei existențe opunându-se uitării printr-o energie a lucidității care transformă memoria într-o *spaecula spaeculorum*, regină a oglinzilor incasabile.

Gherla 55637

Este numărul care a preluat identitatea deținutului politic Szolga Gavrilă, arestat în toamna anului 1956 și mort în temnița transilvană (preluată de statul român de la defuncta administrație chezaro-crăiască) câțiva ani mai târziu, la cumpăna anilor 1959-1960. De altfel cartea pe care i-o dedică fiul său Vasile Szolga se cheamă *Revelion ‘60* și a apărut recent la editura Rawex Coms din dorința de a lăsa fiicei și nepoatei sale depoziția sa de martor al unui regim „care l-a înlocuit pe Dumnezeu” instalându-se „ca suprem învățător, judecător și călău”.

Iată deci încă o carte ce se revendică de la o tragică experiență personală dar care, spre deosebire de cea aparținând Mihaelei Proca, întinsă pe durata mai multor decenii, se concentrează pe segmentul sus-amintit, scurs între toamna lui 1956 și iarna lui 1959 și care a marcat societatea românească postbelică prin acțiuni de poliție politică dintre cele mai violente.

Se știe că evenimentele din Ungaria, pornite din revolta locuitorilor Budapestei împotriva prezenței militare sovietice s-a extins la nivelul unui curajos discurs anticomunist ce avea să-și afirme influența și asupra celorlalte „țări de democrație populară”, în fapt sateliți ai Kremlinului.

Despre ceea ce s-a întâmplat în Ungaria acelor ani am aflat cândva mai multe lucruri din surse artistice decât din izvoare istorice. Primele filme ale lui Szabo István ori romane precum *Pavilionul singuratic* de Moldova Gyorgy ne spun povestea dramatică a unei realități politice care a avut un efect empatic asupra popoarelor din jur. Astăzi știm din cărți precum *Tortura pe înțelesul tuturor* a lui Florin Constantin Pavlovici dar și din multe tratate de istorie că studențimea română a avut o implicare distinctă în „contaminarea” mediilor intelectuale cu germenii revoltei anticomuniste. Replica aparatului opresiv a fost promptă și mii de oameni au avut de suferit datorită credinței că a sosit și-n această parte de lume ceasul democrației. Eroare, pentru mulți dintre ei, devastatoare și chiar fatală.

Inginerul constructor Gavrilă Szolga, secui din părțile Odorheiului trăia și muncea în acele clipe la Piatra Neamț, după ce trudise pe mai multe șantiere ale noii pulsații economice a țării. Câteva comentarii făcute pe marginea întâmplărilor din țara vecină aveau să atragă atenția aparatului local al Securității, arestarea și anchetarea sa soldându-se cu un proces sumar și condamnarea la opt ani de temniță. Acasă îl așteptau o devotată soție, născută și trăită până la război în Ungaria, rupând cu greutate câteva vorbe în limba română și trei copii fără apărare.

Cele 30 de episoade ale cărții, în fapt un microroman, alternează povestea tatălui arestat și deținut ulterior la Gherla cu aceea a familiei, rămasă la Piatra Neamț și care trebuie să facă față unei complicate situații existențiale. Speranța întoarcerii tatălui este îngropată definitiv de vestea că Gavrilă Szolga a murit de pneumonie „la 1 ianuarie (...) în orașul Gherla, regiunea Cluj”. Evident nu în spitalul din localitatea amintită ci în penitenciarul faimos de aici.

Autor al mai multor volume de literatură pentru copii sau al unor memoriale de călătorie, Vasile Szolga a scris o carte gravă și tristă, aidoma vremurilor descrise aici cu sentimentul unei datorii de onoare față de tatăl dispărut în imensitatea gulagului românesc și de mama care s-a luptat pentru cei trei fii aidoma unei leoaice, asigurându-le o existență neîndestulătoare dar demnă. Băiatul mijlociu al familiei este astăzi un prețuit profesor al Universității bucureștene de Construcții, cunoscut și drept pictor și scriitor înzestrat. La cea mai recentă carte a sa se referă rândurile noastre de mai sus...

Netrecătorul trecător

Poetul Gheorghe Pituț se descria pe sine într-un poem „masiv ca un podiș transilvan” iar eu mă întreb cum ar trebui să se prezinte Florin Costinescu în fața cititorului cu uriașa statură și chipul întotdeauna senin ? Poate că titlul celei de-a treia secțiuni a noii sale cărți de poeme (*Trecătorul*, eLiteratura 2017) ar putea oferi o sugestie. Căci secțiunea se numește *Eu am înclinat turnul din Pisa* iar un personaj vizibil de la distanță precum autorul trebuie să fie crezut pe cuvânt... Oricum, e limpede că bonomia sa specifică s-a convertit într-o subtilă autoironie lirică: „Eu am înclinat / Turnul din Pisa, / recunosc, / eram tulburat, / mă-ntorceam noaptea / de la dragostea mea / Mona Lisa / într-un secol turbat...”

Un alt poem al amintitei secțiuni este o inegalabilă evocare a marelui Oniric, adică a lui Leonid Dimov: „Lângă Obor, pe-o stradă mov, / stătea cândva, în vremi apuse, / cum spune un ceresc hrisov, / poetul Leonid Dimov, / cu vechi reminiscențe ruse, / în care soarta-ntoarse-o cheie / și de origină iudee...”

Poema merită a fi integral reprodusă dar pentru că acest lucru e imposibil de realizat din eterna restricție a spațiului tipografic, mă limitez la un seducător pasaj ce depășește în cuprindere multe din judecățile criticilor literari: „A scris de mări și țări, despre arșice, / de întâmplări de cele Mozambice, / de capul Horn, Neptun, planeta fără om / și sticla lui din buzunarul drept, cu rom, / iar cu-o gondolă ajunse-n golful Finic / vâslind din răsputeri prin valul liric... / Finalul glorios îl știm cu toții - / vardiștii literari, plebeii și iloții: / premiul astral al Marelui Oniric ! / Și-n timp ce strada mov dispare, / Dimov își poartă faima în spinare...”

Greu de egalat un atare omagiu adus unui confrate ce a făcut parte întreaga viață din tabăra inconfortabilă a visătorilor fără simbrie, mereu vânați de cei pe care Florin Costinescu îi denumește cu un har demn de Conu Iancu Caragiale „vardiști literari”.

Frumoase și ușor recitabile poeme se află și-n celelalte compartimente ale volumului: *Trecătorul și alte poeme* și *Invective* ce marchează încă o dată ceea ce regretatul Alexandru Condeescu numea „varietatea vocilor și măștilor lui lirice” în care se află cuprinse iubirea, singurătatea și imersiunea în vremuri de demult dar și zgomotul lumii politice din „țara lui Aoleu”. Poeme de amplitudine, rod al implicării polemice a autorului în marea neorânduială a zilei de azi stau alături de seducătoare crochiuri lirice precum *Singuri*: „Iată-ne singuri la trecători, / zăpada-i aproape, / una câte una, păsările, / amuțesc în viori.”

Cel ce știe să vadă „în iubiri, în fântâni, umbra departelui” este un trecător ce a avut grijă să lase urme netrecătoare...

De la Esop la domnul Topârceanu...

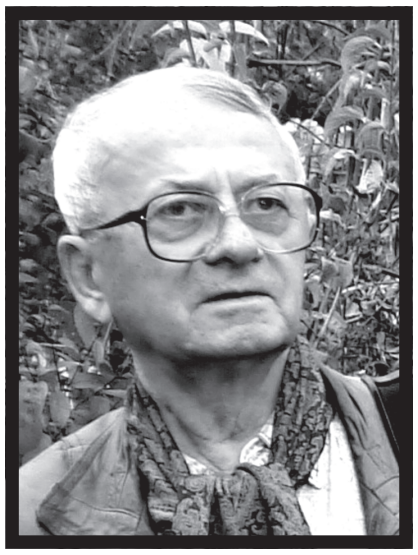
...acesta pare a fi parcursul liric din ultimii ani al lui Nicolae Dragoș, poetul grav de cândva, ce se-ntreba în finalul primului poem din *Amintirea ca viață*: „E-atât de greu, o clipă, din mii de ani să-nveți / Cum ai alege-o viață din pulberea de vieți ?” descoperind valoarea zâmbetului într-o lume din ce în ce mai încruntată. De altfel, cea mai nouă carte a sa, apărută la editura Revers în 2017 se intitulează *Surâzând prin labirint* și se așează în bogata bibliografie a autorului în succesiunea unor volume intitulate: *De vorbă cu Esop*, *Fabule din două veacuri*, *Fabule cu sau fără morală*, *Fabule de ieri spre mâine*, *Scrime în rime și catrene în zig-zag*, cu toate mărturisind propensiunea poetului spre „discrete parodieri ale unor versuri ce i-au făcut inimitabili pe iluștrii precursori, de dare în vileag a niscaiva stări și umori ce l-au aruncat în ghearele acaparatoare ale pamfletului, care numai prieteni nu-ți aduce”. Am citat din „ghidul de lectură” al cărții și prin care „autorul dovedește (...) că poezia a fost și va rămâne un risc pe cont propriu”.

Acestea fiind scrise, cititorului nu-i rămâne decât să pătrundă în labirintul unui veac în care poetul își încordează privirea să-i distingă noua și strania umanitate: „Privesc tăcut, după perdea, / O lume veselă și tristă, / Grăbită-i sub fereastra mea, / Mândră-i că-n criză mai rezistă.” Suave profesoare și rubiconzi măcelari, primari plini de importanță, parlamentari, șomeri și miniștri, ambulanțe și mașini de pompieri trec prin fața poetului într-un cortegiu nesfârșit, din care nu lipsesc nici legiunile de câini vagabonzi. Pentru fiecare poetul are o vorbă de duh, antrenând „lung prilej de vorbe și de ipoteze” aidoma înaintașului său, devenit „ieșean prin adopțiune”: „Cum din acest spectacol pot bine să se vadă / Moravuri întâlnite doar în protipendadă, / Posterității vrând să i le las în dar, / M-am cutezat să intru în rol de cronicar. / Eu știu că în alt timp, acum aproape-un veac, / Chiar George Topârceanu, cu vervă, fără trac, / Ne-a înzestrat cu versuri – comoară pentru toți – / Să ocolim la timp un nedorit divorț.”

De altfel, cartea aceasta a lui Nicolae Dragoș ar putea fi receptată drept un omagiu târziu adus unui scriitor căruia unii critici i-au minimalizat valoarea literară, necrezând că el va răzbate în vreme. Căci „cum la un alt divorț, ce în alt veac s-a scurs / Și George Topârceanu cu brio a recurs / Și-a declarat recurs...”

Să ne amintim că bietul (mare) poet suporta în urmă cu un veac mizeria unui lagăr bulgăresc din Pirin Planina, fără a uita să surâdă în fiecare zi.

Ceea ce s-ar părea că i-a salvat viața și spiritul incandescent.

Radu Cârneci

Ne-a părăsit pentru totdeauna, la 8 decembrie 2017, **Radu Cârneci**, poet, traducător, jurnalist, editor, „poetul iubirii”, numit astfel pentru opera sa reverberând iubirea de natură, de familie, de strămoși, de viață în general, pentru că „Iubirea este atotstăpânitoare”, cum spune în *Sonetul XCVII*. S-a născut la 14.02.1928 în Valea lui Lal, județul Buzău de azi. A urmat liceul „Regele Ferdinand” din Râmnicu Sărat, apoi Facultatea de Silvicultură din Brașov, după absolvirea căreia este repartizat în județul Bacău. Ca poet, debutează în 1950, în ziarul sucevean *Zori noi*, iar editorial, debutează în 1963 cu volumul *Noi și soarele.* Au urmat volumele de versuri, între care: *Orgă și iarbă, Iarba verde, acasă, Umbra femeii, Centaur îndrăgostit, Grădina în formă de vis, Cântând dintr-un arbore, Banchetul, Horă de vulturi, Heraldica iubirii, Nobila stirpe, Psalmii lui Zamolxe, temerile lui Orfeu, Un spațiu de dor, Timpul judecător, Sonete, Pasărea de cenușă, Clipa eternă, Dorador: Jurământul –Dorador* etc. Îndrăgostit de sonet și rondel, a creat o formă nouă în literatura noastră – rondosonetul. A realizat antologii unicat cuprinzând poezii ale autorilor români dar și străini: *Poezia pădurii, Cinegetica, Antologia sonetului românesc* etc. Li se adaugă *Miorița* în șapte limbi, *Cântarea cântărilor*, o parafrază modernă la celebrul poem biblic. A tradus din: Leopold Sedar Senghor, pe care l-a cunoscut personal, din Strecko Kosovel, Kahlil Gibran, Charles Baudelaire (prima ediție integrală a *Florilor Răului* în limba română), Jean Joubert, Jacques Cheessex, Mousse Boulanger etc. În Bacău, a condus seria nouă a revistei „Ateneu”, în București, a fost șeful secției de literatură a revistei „Contemporanul” până în 1990. În același an, a înființat editura Orion și a reînființat „Neamul Românesc”, publicație a Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni. Meritele sale literare au fost recompensate cu Premiul Academiei, cu premii ale Uniunii Scriitorilor etc. Radu Cârneci este un model de responsabilitate a harului primit. Și-a urmat cu încredere și hotărâre tăcută destinul scriitoricesc, contrazicând prin hărnicie, disciplină și erudiție mitul poetului cu capul în nori, reușind să aibă o familie frumoasă, o viață demnă și o creație solidă, cultivând formele clasice, convins de frumusețea, armonia și eternitatea lor. (**Victoria Milescu**)

CEAMAIFRUMOASĂ

Ea era Ceamaifrumoasă
eu am fost Celmainebun
și-astăzi iată cum apun:
suflet sânge spaimă joasă –
ea era Ceamaifrumoasă !

Eu am fost Celmainebun:
în genunchi rugam o piatră
inima-mi murea curată
și-astăzi iată cum apun
-Eu am fost Celmainebun !

Astăzi iată cum apun –
cine-o să mă plângă oare
ochii verzi de cer odoare
peste mine lin răsun’ –
astăzi iată cum apun !

Suflet sânge spaimă joasă
m-au purtat prin cer prin iad
și-acum clipele mă scad:
suflet sânge spaimă joasă –
ea era Ceamaifrumoasă !...

CHIP ÎNMIRESMAT

Te voi închipui toată numai din miresme:
ca o grădină clătinată de vânt, clătinată
de lumină vei fi, Dorador ! Picuri de gând aromat
se vor prelinge din degetele tale.

Pletele tămâi răspândi-vor: fum dulce
peste chip, peste ochii uimiți. Umerii
mirt vor purta și, alunecând, din subsuori
aloe albăstrind spre pântec. Împrejur, iederi.

Coapsele tale comori de nard vor primi
șerpi de ierburi verzi: glesnelor cântece
și până în zări câmpia faptelor tale dansând...

Din miresme mi te închipui: legănându-te !
După tine păsările îndrăgostite. Fântână ești
o, deschide-te gurii mele ! Și ochilor, pajiște...

LEUL DE AUR

„De tainele noastre vom pieri, spuneai
și privirile îți erau ca o spaimă aleasă;
de taine și de izvoruri secate
cu limba uscată, ca o piatră rugându-se…”

Spuneai: *„Tu, Sburătorule,* semeni cu visul
dintr-o copilărie de sunete, când
mi s-a arătat Leul de aur: atunci
am simțit cerul cerându-mă...

Da, de tainele noastre vom pieri, când steaua
va opri timpul și-n cercuri verzi privirile
se vor desface mărunțindu-se-n sunete...

(Frumoasă vei fi, o, Dorador !... La hotarul acela
e o ceață de aur, iar dincolo tăcerea așteptând
să ne înstăpânim în ea nevăzutele chipuri...)

SONETUL XIV

…Mereu murim cu fiecare clipă
spre-a ne ivi în clipa care vine
ca o lumină aprinzând lumine
frumoase mistuindu-se în pripă.

E pasul scurt dar bucuria țipă
precum polenul fecundând cu-albine
sămânța-gând spre fructul sfânt în sine
esență din iubirile-n risipă.

(Să speri că Moartea e în altă viață
să crezi că Viața-aceea nu te-așteaptă
să uiți de-al Veșniciei ochi de gheață !)

La cumpănă pe nevăzuta treaptă
eu mă topesc în mine ca o ceață
în clipa ce spre clipă mă îndreaptă...

VARA, CU MÂNA ÎNTINSĂ

...Și eu vorbesc de iubire asemeni ierbii, mereu
și este o taină, de peste tot sosind ca o înserare
și mă înveșmântă. Preot tânăr cădelnițând peste
tine miresmele, Eu.

(Frunze și fructe la subțioarele mele și pe umeri
șerpi de dragoste coborând vinovându-mă de
hărnicia sângelui și-n umblet un zvâcnet de
pământ încropit)

Hei, umbră, asemenea plopului blond auzi-mă
și ia din mine duh spre întruparea de taină.
Gândind la tine, în mine se înfiripă îndemnul,
rușinându-mi spaimele.

Hei, tu ! Hei, tu, cea fără de moarte ! Și eu
vorbesc de iubire ! Preot tânăr cădelnițând către
tine miresmele -iar vara întârzie cu mâna
întinsă...

SECOL MARE

Secol mare, si trist, și detunat – umblă în
sângele meu o chemare spre oameni ca
niște țipete, ca niște imnuri. Și doare șirul
nenăscuților sub împușcături.

Secol mare înflorind dedesubt
rădăcinile tale umblă în mine
și se zbat printre viermii trupului.
Ah, parcă mă văd răstignit de prieteni parcă
aud cântându-mi-se peste
pleoapele închise, căzând bulgării și apoi
festinul celor de după mine. Secol mare –
undeva se coace învierea oaselor mele...

UMBRE DRAGI, LINIȘTIȚI-VĂ

Nu vă speriați umbrele mele
nu vă neliniștiți, stați împușcate acolo
odihniți-vă sângele fărâmițat. E secolul
care se dărâmă înălțându-se
e un vânt de moarte așteptat.

Liniștiți-vă în sânul lui Zamolxe
umbrele mele ! Jur împrejur
e o lumină de facere, o durere
de hotare întocmindu-se-n suflete -
umbrele mele, eu stau de pază pe zare.

Iată cerul coboară, liniștiți-vă umbre
iubiți-vă acolo în satul subteran
faceți prunci, înmulțiți-vă: umbre mici
umbre mari, umbre foarte mari !
peste voi nimeni nu va îndrăzni –

Împrejurul vostru sângele meu cetate...

BISERICA ÎN MUNȚI

Zid al trupului meu străvechi
al duhului meu din totdeauna
iată-mă aici lângă morminte,
iată ochiul ierbii limpede și veșnic
în el am să cobor lacom de întrebări
iată sfinții coborând de pe ziduri
întinerind, bucurându-se de sosirea mea
îmbiindu-mă să intru în veșnicie.

O, pământ ! O, vulturi de pământ !
Iată liniștea cuprinzându-mi genunchii și umerii
iată-mă în taina de clopot !
Amin...

Dr. Romulus Dinu, un cronicar al Bolintinului

Marian GRIGORE

Bolintinul, deși o localitate mică din toate punctele de vedere, a avut soarta, datorită unor conjuncturi favorabile, să i se dedice destul de multe pagini referitoare la istoria și oamenii săi. Desigur, faptul că o personalitate de talia lui Dimitrie Bolintineanu s-a născut și a murit în acest sat sau că unul dintre cele mai importante documente ale mișcării lui Tudor Vladimirescu a fost dat de la Bolintin, au contribuit să iasă în evidență.

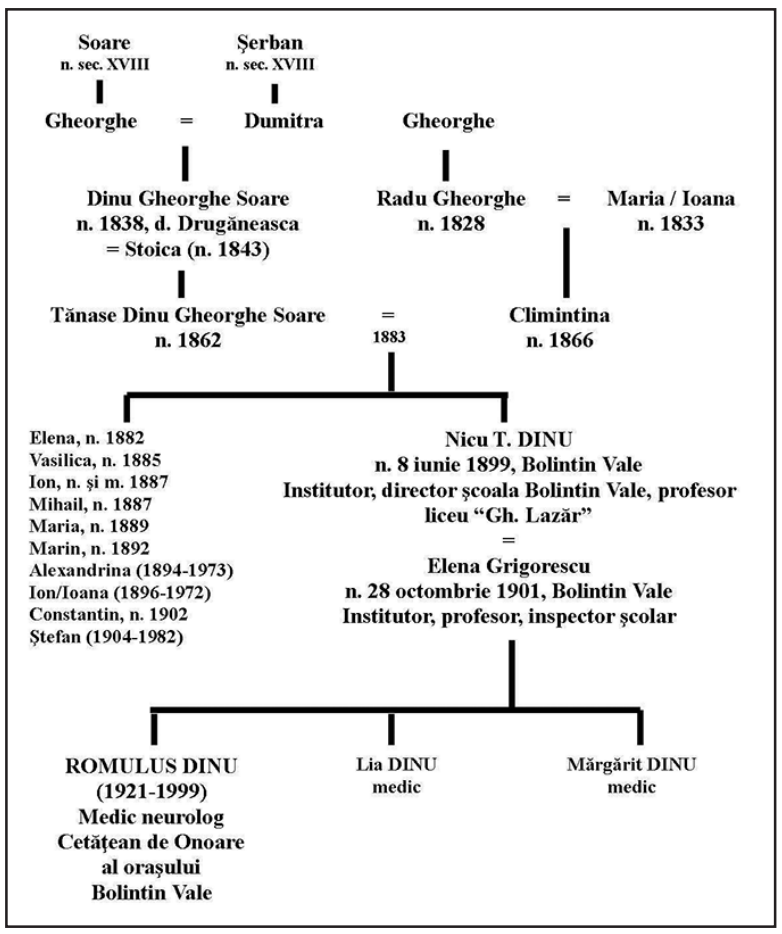
Apoi, în această mică localitate de câmpie au crescut și alte mari personalități ale României moderne, printre care ne simțim onorați să-l numărăm și pe dr. Romulus Dinu (1921-1999), cel mai de seamă „cronicar" al Bolintinului. În volumul *Paznic la pepeni*, a cărui acțiune este populată cu locuri, personaje și întâmplări din Bolintinul interbelic, cu vervă și talent autorul pune în pagină amintiri emoționante și, mai ales, descrie atmosfera unui Bolintin patriarhal, pierdut pentru totdeauna.

Romulus Dinu s-a născut în anul 1921 la Bolintinul din Vale, ca fiu al învățătorilor Nicu T. Dinu și Elena Grigorescu. Absolvent al liceului „Gh. Lazăr" și al Facultății de Medicină din București, dotat cu har și înalte calități profesionale, a fost apreciat atât de confrați, cât și, mai ales, de pacienți. În anul 1982, împreună cu soția, Ileana Dinu, creează un medicament revoluționar, RODILEMID, un antiviral imunomodulator și neutrofic de sinteză.

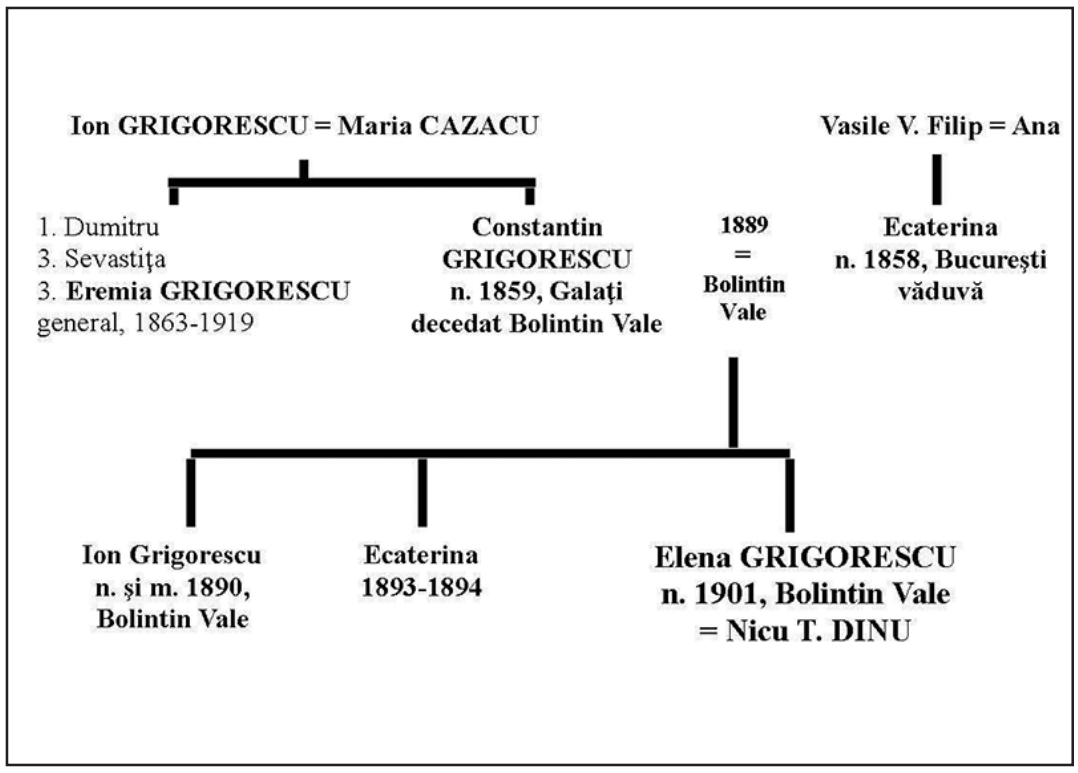
Însă, dr. Romulus Dinu nu a fost numai un medic excepțional, ci și un scriitor cu talent. Astfel, în anul 1971 publică volumul *Proximalul* (1-2), în Colecția de Povestiri Științifico-Fantastice, în 1978 *Vitejiile lui Rustem*, Editura Ion Creangă, în 1980 publică *Dintr-o lume congelată*, Editura Albatros, iar în 1982, la Editura Ion Creangă, publică volumul de amintiri *Paznic la pepeni*.

Activitatea din timpul vieții i-a fost apreciată în mod cu totul deosebit de concitadinii bolintineni și, deși cu o anume întârziere, de curând, ca urmare a Hotărârii Consiliului Local nr. 132/28.11.2017, dr. Romulus Dinu i s-a conferit titlul de Cetățean de Onoare (post mortem) al orașului Bolintin Vale. O recunoaștere binemeritată a contribuției sale la promovarea comunității bolintinene, a cunoașterii și creșterii respectului pentru acest colț de țară.

(Documentele prezentate în această pagină ne-au fost puse la dispoziție prin bunăvoința d-nei arhitect prof. univ. dr. Michaela Tomnița Florescu, fiica dr. Romulus Dinu, căreia îi mulțumim.)

Arborele genealogic al tatălui lui Romulus Dinu

Arborele genealogic al mamei lui Romulus Dinu

Romulus Dinu: Diploma de bacalaureat de la Liceul Gh. Lazăr din București

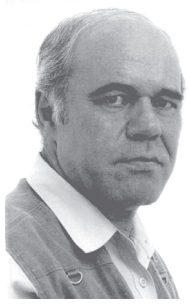

Romulus Dinu: Diploma de absolvire a Facultății de Medicină din București

CĂRȚILE PRIETENILOR MEI (IX)

Între topos și atopos

Ion Drăghici – „O respirație în marea vremii fugă”

Florentin Popescu

Dl. Ion Drăghici (n. 29 august 1955 în satul Papa, com. Scrioștea, jud. Teleorman), stabilit, grație repartiției guvernamentale de la terminarea studiilor universitare ca profesor la Băile Govora din județul Vâlcea, a fost și a rămas și azi un împătimit iubitor al plaiurilor natale. Citindu-i antologia poetică apărută nu demult (*Cer orb*, col. Opera Omnia, Poezie contemporană, Tipo Moldova, 2017) m-am dus numaidecât cu gândul la o mai veche zicere a lui Marin Preda, potrivit căreia un siliștean care vine la București tot de un siliștean întreabă.

Nu știu și nici n-am fost curios să aflu dacă la sosirea d-sale la Govora, dl. Ion Drăghici ar fi întrebat de un conjudețean, însă de un fapt pot fi sigur: cei cinci ani pe care i-a trăit ca învățător, înainte de Universitate în chiar Siliștea-Gumești, pe unde odinioară au călcat și pașii elevului ce avea să devină mai târziu unul dintre cei mai mari scriitori români contemporani, Marin Preda, au lăsat urme adânci în sufletul poetului care, iată, a scos de sub tipar antologia de față.

Cartea se deschide cu poemul *Autodefinire*, din care e musai să citățm câteva versuri pentru a putea înțelege și „recepta” mai îndeaproape și mai exact pecetea și originalitatea versurilor acestui autor: „Sunt cel mai liber rob încătușat/ Într-un ocean de tristă îndoială,/ Căci vreau să-mi vie visul nevisat/ Din margine de lume ancestrală.// Atunci, sortit unui blestem de rugă,/ Eu auzi-voi, poate cine sunt –/ O respirație în marea vremii fugă,/ Un fulger mult născut de-un trăsnet crunt.”.

Poetul este, așadar, un neliniștit, mereu în căutare de altceva decât îi poate oferi monotonia unei vieți liniștite și fără evenimente. „Sunt ca peronul plin de călători”, zice el undeva, (*Fără de odihnă*), iar în alt loc notează „Mă topesc în sângele furtunii/ Și alerg cu ea în sfânt ocol/ Până când din ochiul mut al lunii/ Naște-se-va cu viers domol.” (*Meditație*).

Departe de locurile în care a văzut pentru prima oară lumina zilei, dl. Ion Drăghici trăiește clipe de nostalgie și de dor și atunci, inevitabil, devine sentimental. Satul, ulițele lui, anotimpurile de altădată, în fine câmpia cu infinitul ei îl copleșesc, evocarea părinților fiind reazemul moral și nu numai la anii maturității: „Din mâna mamei codrul cald de pâine/ Era averea dulce din simțiri;/ Clădea un ieri și-un cântec pentru mâine/ Și-aroma-vis a unei mari iubiri// Ca o icoană e căsuța noastră/ Pe frunți de deal cu fața către sat/ Cu zâmbet blând și flori lângă fereastră/ Cu veri și ierni de cânt și de visat.// Mă reîntorc pe

ulicioara veche;/ Duzii bătrâni în mută plecăciune/ Îmi toarnă-n suflet dor fără pereche/ Și-mi văd căsuța – sfânta mea minune” (*Întoarcerea acasă*). E limpede: cum bine și exact observă și dl. Ioan Radu Văcărescu, prefațatorul volumului, avem a face aci cu „un poet de factură reflexivă, poezia sa fiind de natură clasică, tradițională (chiar tradiționalistă), cu unele sensibilități simboliste, cu strofă clasică, ritm și rimă... dincolo de visceralitățile mizerabilismului contemporan, atât de mult folosit azi (mai ales în poezia tinerilor) pe post de tăietură a versului și în loc de metaforă revelatorie. Modelele sunt folclorul românesc, Eminescu, Goga, Coșbuc, Bacovia, Cotruș, Esenin...”. A nu se înțelege de aci, însă, că lirica d-lui Ion Drăghici ar fi lipsită de originalitate ori o pastișă a altor poeți mai vechi ori mai noi. Nu, fiindcă nota de solitudine, de tristețe, de meditație asupra condiției umane, dar și asupra timpului ce se scurge ireversibil (trecere punctată prin veritabile „tablouri” ale anotimpurilor) capătă concretețe și reușește să convingă. Iată, bunăoară, cum sună un poem care ne-a amintit de Esenin, nefiind nici pe departe o parafrază la marele autor rus: „Ard în tufișuri ochii mari de vulpe/ Cu diamante de priviri flămânde/ Și care parcă vor să se disculpe/ De falsul chip al arderii plăpânde.// Îi caut, îi doresc și mă-nspăimântă/ Atâta viclenie-amețitoare,/ Un foc roșcat în inimă-mi s-avântă/ Și-o flacără de vis ucigătoare”. (*Ochi de vulpe*).

Pe lângă temele deja amintite ar mai fi de subliniat încă două direcții prezente în acest volum. Întâi este vorba de subiectele inspirate de mitologie, îndeosebi de cea creștină, autorul scriind în mai multe locuri despre Dumnezeu, despre pildele biblice, revoltat fiind de îndepărtarea contemporanilor lui de credință: „Nu veni, Doamne, prea curând pe lume/ Căci oaste neagră de fiare necurate/ Te-ar răstigni pentru a doua oară,/ Te-ar vinde Iuda cu mâinile legate/ Și ți-ar sădi blesteme lângă nume,/ Ție, Duh sfânt din maica preafecioară.” (*A doua răstignire*). În al doilea rând este vorba de poezia cu puternice accente sociale (*Politica azi*, *Unirea ca o permanență*, *Leru-i ler – pe la porți străine* – aceasta din urmă cu accente pamfletare, amintind de poemele de odinioară ale lui Adrian Păunescu).

Dl. Ion Drăghici nu are ambiția construirii unor poeme pe spații mari și cu anume structuri, bine gândite și elaborate după un eventual program. D-sa scrie spontan, așa cum îi vine inspirația, ca și cum nu autorul ar alege temele, ci acestea l-ar alege pe el. În asta există și un bine (sinceritatea și impulsul momentului) și un rău (riscul înlăturării autocenzurii).

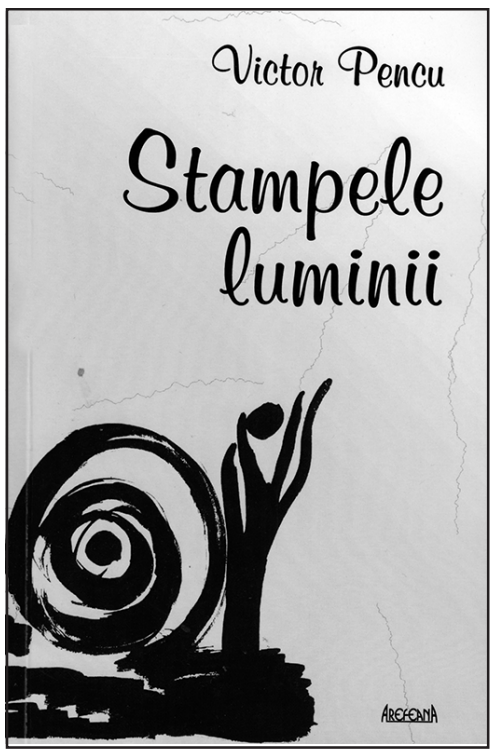
Oricum am lua-o și am interpreta-o, poezia d-lui Ion Drăghici ne apare ca mărturie a unui spirit și a unui suflet care trăiește profund, își pune întrebări și caută răspunsuri. De aceea și poate nu numai de aceea lirica aceasta se citește cu plăcere și se receptează ca atare.

Victor Pencu – un poet „scriindu-și cuvintele-n țărâna natală”

Departe de zgomotul și forfota orașului, într-o localitate care nu spune nimic unui străin de plaiurile giurgiuvene, Gâștești, dl. Victor Pencu, autor până acum a trei volume de versuri, cată (și în bună măsură reușește !) să creeze o adevărată mitologie a satului, precum odinioară marii noștri poeți plecați spre lumea poeziei din locuri cu puternice rădăcini ancestrale, cu tradiții, obiceiuri și datini ce alcătuiau toposul unei lumi aproape cu totul dispărută azi.

Bine blindat de o prefață a lui Aureliu Goci și de o postfață a lui Ion C. Ștefan în ipostaza de editor (deși, la drept vorbind nu avea nevoie nici de una și nici de alta, întrucât versurile se susțin singure), recentul volum (*Stampele luminii*, Editura Arefeana, București, 2017) al d-lui Victor Pencu surprinde înainte de toate printr-o subiacentă ambiție a autorului de a dovedi că spațiul rural, în speță satul în care d-sa trăiește și scrie este încă departe de a-și pierde virtuțile inspiratoare pentru un creator de literatură. Mai ales pentru unul care s-a născut acolo, venind dintr-o veche și sănătoasă ramură de țărani, deci având, cum s-ar spune, „satu-n glas” prin moștenire de la moși și strămoși.

Ambiția d-lui Victor Pencu de a ne da o nouă mitologie a satului natal nu este deloc gratuită, deși pare a fi programată, întrucât nevăzute și tainice fire îl leagă pe rapsod de pământ, de anotimpurile văzute în succesiunea lor firească și în strânsă interdependență cu firea, cu ființa celor care le imprimă rosturi și le dau personalitate. Identificarea omului cu natura, cu peisajul are loc până la contopire. Din acest punct de vedere un poem intitulat chiar așa – *Gâștești* este mai mult decât grăitor și revelator – ceea ce impune citarea lui în întregime: «unde se spală cuvintele de-ntuneric/ în lacrima mea/ unde plânge biserica din mine/ unde de veacuri luna doarme în grâu/ și unde mâinile femeii miroase a pâine// pe uliți mustul fierbe în albe nopți// nopți care uneori rămân pustii/ așa ca și stejarul bătrân din răspântia/ cu hore// În Gâștești/ o mână râde în iarbă/ în răscruci troițele Domnului/ ne păzesc sufletele ne mângâie rănile/ din ele curg zorii mai ușori în fereastră/ clipele născocesc pământ cu chipul/ omului-Dumnezeu omului-om/ încins cu salcie plângăreață/ peste mijloc// mijlocul meu din care ies flăcări/ să nu cad în/ mărăciniș în păcat/ în răstignire/ În Gâștești/ în plină ziuă gândul meu împovărat/ zugrăvește peisajul cu abisuri și culoare/ și trag mai aproape „cerul înstelat”/ cerul meu de jale. O... Gâștești/ se frâng zăpezile-

n grădini.».

Dl. Victor Pencu (despre care aflu că ar fi cântăreț în strana bisericii din satul lui natal) are conștiința oficierii în strană și la altarul cuvântului și de aceea nu lasă aproape niciun vers să curgă la întâmplare, fiindu-i străine versificările de dragul versificărilor.

La d-sa vorbele mustesc parcă de toate sevele câmpiei, grâul se aude înmugurind, serile așternd cortine de întuneric și de neliniști pe care le simt căzând mai întâi în propriu-i suflet și abia mai apoi peste sat. Pentru dl. Victor Pencu ceasurile zilei capătă o altfel de înțelegere decât pentru ceilalți și de aceea versu-i are impact puternic asupra cititorului: „eu sunt străinul cu întinderea inimii// plină de nuferi/ cu părul plin de ghiocei/ sunt convins că noaptea vine în chip/ de lebădă supusă dragostei/ supusă atingerilor cu steaua mea plină de iluzii// Acum o iluminare a gândului: stăpânul/ sufletului care visează din toate/ punctele cardinale sunt eu/ ca un fluture în flacăra unui viscol” (*Pe mâinile tale lumina își joacă armăsarii*).

Aidoma cernoziomului plin de substanțe nutritive naturale, de germeni ce fac să foșnească lanurile în miez de vară, arsenalul poetului gâlgâie de metafore și imagini ce potențează într-un grad înalt sentimentul.

Pe canavaua anotimpurilor bardul își desenează în tușe apăsate și sigur pe sine portretul: „eu deja m-am desprins de oasele mele grele/ și mi-am așezat cărnurile/ pe crengile pomilor/ desfrunziți/ / Cine mă vede/ crede că ascult o muzică universală/ cocoțat acolo cu luna măr copt/ pe umeri// Octombrie – un bivol cu gura plină/ de brume – și eu/ scriu o pâine/ în cer.” (*În crupa nopții-mi odihnesc sângele*).

Printre poemele pline de metafore, venind spre noi vijelios, aidoma unui râu de munte revărsându-se la vale după o mare ploaie, am aflat și o artă poetică din care am reținut un fragment: „mai presus de inimă/ mai presus de octombrie acesta risipit/ prin toate diminețile cu iluzii// cuvintele ca și poezia reprezintă/ fragmente muzicale din noi înșine/ o, o, noi mai știm sentimente printre/ elegii care ne arată de fiecare dată/ mai grei de zile/ mai împovărat ego-ul... O mână/ suferă de tăcere. Cu// ea inventăm zborul și ploaia/ cu ochiul inventăm lacrima/ întunericul este opus apelor.” (*Uneori cuvintele reprezintă ceva*).

Lăsând la o parte unele asocieri lexicale ce par forțate (*tristețe septembriană*, *zăbrelele ierbii*) și sugerându-i poetului o mai rafinată elaborare a textelor, putem afirma, fără teama de a greși că *Stampele luminii* reprezintă un reper remarcabil nu numai pentru autorul plachetei ci și pentru poezia actuală în general.

Alexandru Cazacu s-a născut la 25 aprilie 1975 în orașul Oltenița, județul Călărași. Debut literar în anul 1995, în ziarul *Tineretul Liber*, cu o poezie (prezentare Tudor Opriș). Versuri publicate în revistele literare: *România Literară*, *Luceafărul*, *Luceafărul de dimineață*, *Ramuri*, *Vatra*, *Convorbiri Literare*, *Viața Românească*, *Ateneu*, *Ex-Ponto*, *Bucovina Literară*, *Familia*, *Tribuna*, *Mișcarea Literară*, *Actualitatea Literară*, *Argeș*, *Poezia*, *Pro Saeculum*, *Acolade*, *Discobolul*, *Actualitatea Literară*, *Feed-Back*, *Caiete Silvane*, *Cronica Veche*, *Sud*, *Litere*, *Bucureștiul literar și artistic*, *Oglinda Literă*, *Antares* ș.a. Colaborări cu versuri la Radio Romania Actualități și Radio Romania Tineret. Volume de versuri publicate: *Paralele îmbrățișate* (1996), *Capcanele înserării* (1998), *Rumegușul orelor de jazz* (1998), *Tâlhari sau profeți* (2003), *Duminica în Est* (2017).

Alexandru Cazacu

SMOOTH JAZZ PENTRU GĂRILE DIN SUD

E noapte și e frig iar razele lunii ne cad pe umerii
ca într-o ceremonie de ridicare în rang cavaleresc
Fiecare din noi asemeni unui om ce nu poate aștepta
în suferință și tăcere decât un alt om
Muzica unui saxofon din sala de așteptare năvalește
la peronul întâi
O fugă va rămâne
orice drum ce-l vom face de acum înainte
în timp ce o nouă iarnă coboară în biografii
și-n statuia de ipsos
ce decorează ancadramentul gărilor din Sud
pentru teritorii mici și îndepărtate
de bogățiile lumii
de frumusețea cinematografică a fiecărei sâmbătă seara
când măștile care zâmbesc s-au pierdut
și afli doar bufonii unor alți bufoni
ce au învățat jongleriile doar pe jumătate
iar memoria se chinuie să ne învețe cum toate lucrurile
sunt doar născocirea celor dintâi

STAMPĂ SUDICĂ

Par zilele betege sprijinindu-se una de amiaza celeilalte
și orice călătorie
chiar și în jurul unei case sau străzi
nu este decât o întoarcere
în amintirile pe care ai fi vrut să le ai
și scârțâitul ușilor
un țipăt disperat
ce trece prin clădirea primăriei
din piața cu arhitectură standard
iar soarele, acum iarna
atât de departe de pământ lungește umbrele
Parfumul amar
al mușcatelor revine
și tu devii mai puțin de jumătate
decât ești cu adevărat
în algebra iernii
printre vrăbiile înfrigurate ce zboră jos oglindindu-se
dincolo și dincoace
de vitrina murdară a unui magazin general
unde manechinele îmbătrânesc fericite

UNDEVA ÎN PROVINCIE

Trecerea infinitezimală de la o sâmbătă la alta
undeva în provincie
când iubirea sosește brusc
ca o hemoragie
ținută sub control
de vechiul garou al dispensarului sătesc
cu dublul sens temporal al cuvântului înainte
cu o armată de ediții critice ale literaturii motivaționale
alături de cel mai curajos self-help-group
gata să înfrunte
toate stadiile civilizației
cu toate teoriile lui Oswald Spengler
în timp ce afară
se face din ce în ce mai frumos
pământul se învârte între punctele cardinale
la fel de perfect
precum foarfecele
taie un tifon de mătase

ZONA DE TRECERE

La sfârșitul unei iubiri
doar câteva ore este puțin mai greu
știți, orele acelea necesare
ca traversarea unui tunel al groazei
într-un sat de vacanță
când secundele devin telegondole goale
ce trec egal și automat prin zăpușala brizei
iar singurătatea
este meschină, grotească, învingătoare
ca un killer ce oferă doar aparent
o mică șansă victimelor sale
iar în cafeaua rece și limpede
zărești tot ce a fost
și devin suportabile acele voci juxtapuse auzite cândva
întâmplări pe care privirea nu le-a strivit
și mai ales acele zile din care ne extragem
precum în copilăria noastră
la magazinul de reparații radio-TV
un electronist
extrăgea cu o pensetă diodele din receptoare

UN CALIFAR

Dragostea înțeleasă târziu
ca un dar pe care nu știi cum să-l valorifici
așa cum marile evenimente
se petrec în spații anoste și imprevizibile
unde domnește monotonia unei zile de toamnă
obișnuințele,micile tabieturi
unde totul este aproape mineralizat
și nici un semn nu vestește schimbarea
unde doar instinctele se mai opun
oricărei forme de experiment social

Dragostea înțeleasă târziu
în orașul marin și uitat
asemeni unui califar rănit într-o aripă
târându-se prin ger
pe strada ce duce la ponton
lăsând o dâră de sânge
peste zidul umed
ca o mărturie scrisă grăbit

JUS BELLI

Să-ți spun să pleci cu voce șoptită
ca și cum aș vrea să te chem mai aproape
când liniștea strivește crengile de liliac
iar dimineața ne stă în față
precum un continent de străbătut
cu o armată ce în retragere se hărțuiește singură

Amintirea se umflă ca un dop de șampanie
scos din gâtul sticlei pentru învingători
Orice descoperire
este doar inventarierea vechilor interogații
și nimeni nu va putea spune că nu am fost fericiți
aici unde lampa de gaz din filmul lui Bergman
cu flacăra ei mică și albăstruie
ne-a învățat distanța de la primul până la al nouălea cer
iar ceasurile își curăță mecanismele cu morfină
în timp ce îngerii ne golesc hoțește
paharele lăsate pline între noi

MICILE PLECĂRI

Ușile batante scârțâind în cabina liftului
cu inerția sa greoaie corvodind între etaje
când ți se face dor de naivități
și de veacul ce devine mic
ca un gablonț magnetic
lipit de ușa frigiderului
și ești și Scott și Amundsen deopotrivă
pentru toate polurile sudice
ale unei zile ce începe
cu o pauperitate fidelă
cu un lux trădat
când lumina ezită puțin
acolo unde este bine să nu te aștepte nimeni când sosești
și să nu vezi nimic
în oglinda retrovizoare securizată
unde totul pare mai departe decât
este în realitate
iar anotimpurile se dilată
precum fructele în sticle
pline cu băuturi alcoolice

LOCOMOTIVA CU DRAPELE LA GEAMURI

Stăm în fața mării ca înaintea unui naos
și știm că nimic nu se mai poate reîncepe identic
iar oricât de încet sau repede vom merge o să ajungem la timp
Lumina vărurește digul în alb gălbui
iar din sirenele orașului se aude
„La voix humaine “ de Jean Cocteau
și toți așteaptă finalul cu atenție
Peste țigle pescărusii încep un dans nupțial
Toate îmbrățișările noastre în memorie
se așază unele peste altele
precum inelele din metal peste gâtul femeilor din triburile sălbatice
și am vrea să fugim chiar și zadarnic
și am vrea să rămânem măcinați de trecut
greșind cu nevinovăție în acest sfârșit de vară
prizonieri cuprinși de sindromul Stockholm
auzind cum locomotiva cu drapele la geamuri
trimisă să caute
încă mai pufăie pe linii secundare
prin triaje și gări de provincie

ÎNCĂ ERA NOIEMBRIE

Va trebui să mă părăsești
ca pe un oraș în plină glorie și forță
fără niciun fel de remușcare
când viscerele anotimpului ploios
stau agățate pe stâlpi
și stropii se ghidează după
luminile de balizaj ale rafinăriei
prinzându-se de cleiul arborilor
Pe un roi de frunze stau scrise
sentințe în contumacie
și amintirea trupului tău
scoate din aburii covrigilor calzi ai
simigeriei posace
o nimfă de Rodin
Umbra oricărei palme răsfiră degetele
asemeni unor cuie ieșite din căuș
și nu mai ai mâini
pentru câte brațe ți se întind tremurânde
și nu mai ai ochi
pentru cât este de plâns întru neuitare

DIN NOU

Ușor anacronic
orice început de dragoste
ca și cum ai prinde un bănuț
din cei ce se aruncă la pornirea dricului
din răscruce
și ne sunt pătate mâinile
de razele sângerii ale zilei
și inimile bat eroic
îndepărtând
cu un milimetru
înserarea de ferestre

AMINTIREA ADOLESCENȚEI

Miros de ciorchini uscați
prin pătule și chelar
când răcoarea serafică
cădea peste columbare
și dintre șipcile gardului
ne privea o lună tremurând
Semințe de rodie însângerau prin curte zăpada
și un *silentium* de sfârșit de socol
se lăsa în oglinzi
după alfabetul simțurilor învățat
odată cu puterea de a înțelege
binele și răul fără să-l trăiești
când dimineața răzbea
cu răbdarea și ambiția contelui de Monte Cristo
săpând un tunel prin ochiul de fereastră
mângâindu-ne cu razele ei mate
așa cum bătrânul profesor de muzică
trezea elevii internatului
intonând la violoncel o sonată

Plimbare autumnală prin expozițiile pariziene

Toamna pariziană este totdeauna bogată în evenimente culturale, așa că și în acest sezon autumnal marile expoziții de artă nu s-au lăsat așteptate. Ca întotdeauna marile retrospective au captat interesul publicului francez, dar și al cohortelor de turiști care vizitează Metropola.

Un eveniment care ține afișul de mult timp este expoziția „Paul Gauguin – alchimistul" care se desfășoară la Grand Palais, iar interesul publicului răsplătește pe deplin efortul realizatorilor, care au trudit ani de zile pentru a pune în operă această realizare de marcă. Acest mare călător, din Peru în Franța și de aici în Panama și Martinica, revenind în Pont-Aven și Arles și de aici mai departe în Tahiti și arhipelagul Marchizelor, căutând mereu o formă nouă de artă, integrând etnografia și arta locului pe unde trecea în pictura sa, în mojarul creației sale aflându-se cele mai nebănuite rețete de culori și realizări picturale ale ambianței momentului.

Traseul expozițional poartă privitorul de-a lungul unei vieți destul de scurte pentru un creator de frumos, doar cinci decenii de viață, trăite tumultos de un vulcan temperamental, care avea să devină un punct de reper și un deschizător de drum în arta pe care a slujit-o.

Dar la Grand Palais, între cele două fațade principale se desfășoară, în același timp, o expoziție retrospectivă de litografie dedicată lui Irving Penn, artist care a lucrat mai bine de o jumătate de secol pentru prestigioasa publicație *Vogue*, fie prin captarea de imagini din cele mai exotice țări, dar și prin portrete ale unor mari personalități ale culturii: Marcel Duchamp, Igor Stravinski, Dali, Spencer Tracy, Peter Ustinov, Le Corbusier, Elsa Schiapparelli, Joe Louis. Lucrând la o revistă a eleganței feminine, nu puteau lipsi marile vedete ale genului, nudurile sexului slab, adică marile atracții ale cititorului, paginile care vând presa. S-a preocupat nu numai de viața celebrităților, fixând pe obiectiv și viața omului simplu: geamgiul, măcelarul, postașul, tocilarul.

O linie generală a ceea ce s-a putut vedea în noiembrie a fost tema fotografică și cea a modei, cu o strânsă legătură între ele. Voi atinge, sumar, câteva elemente ale acestei intricări de arte vizuale. Să nu uităm că la Grand Palais, este adevărat, doar patru zile, a avut loc Salonul „Paris-Photo", cel mai mare din lume, unde galerii din toată lumea, peste o sută cincizeci, plus edituri și agenții din domeniu, au prezentat ceea ce au avut mai de preț. Bucuria mea a fost să găsesc între exponate o fotografie semnată Brâncuși, care și-a fotografiat o lucrare din atelier, „Lada", o alta a lui Eli Lotar, fiul lui Arghezi (în primăvară prezent la Jeu de Paume cu o retrospectivă), care era prezent cu o imagine din Paris, un colț de stradă în care se vedea foarte bine reclama unei băuturi cunoscute: Dubonnet. L-am întâlnit și pe Theodore Braunner cu un portret al lui Gellu Naum.

Către sfârșitul lui octombrie, aceeași enormă sală de la Grand Palais găzduia Târgul Internațional de Artă Contemporană (FIAC), unde la standul galeriei americane „UBU", specializată în avangardă, vizitatorul se întâlnea cu lucrări de Iancu, Maxy, Brauner.

Să continuăm pe acest fir al duetului modă-foto. O remarcabilă retrospectivă Christian Dior a fost deschisă (enorm succes !) la Muzeul de Arte Decorative, prezentând nu numai creația vestimentară și cea din domeniul cosmeticelor și al parfumurilor, dar și creația din domeniul desenului și a fotografiei, care l-a însoțit, fie ca pasiune, fie devenind afacere, căci trebuie amintit și faptul că personajul marcant din lumea designului vestimentar a deținut și o importantă galerie de artă, cu lucrări alese pe „sprânceană".

Să amintim doar că un alt celebru designer care a continuat opera, are de la 28 septembrie anul acesta un muzeu propriu, Yves Saint-Laurent. În fostul sediu al firmei, într-un elegant apartament unde a funcționat Fundația Pierre Berge – Yves Saint-Laurent, s-a deschis acest muzeu ca un omagiu pentru unul dintre cei mai mari creatori de modă ai secolului al XX-lea.

Continuând cu moda și muzeele să ne deplasăm în Bois du Boulogne, unde după planul arhitectului american Franck Gehry s-a ridicat semeața siluetă a Fundației Louis Vuitton, care în sezonul de toamnă a adus de la Muzeul de Artă Modernă din New York peste două sute de lucrări. Relevant este, l-aș putea numi eveniment, faptul că încă din prima sală publicul se întâlnește cu o majestuoasă „Măiastră" a lui Brâncuși.

Fondat la 7 noiembrie 1929 la New York, MoMA, sub titlul „A fi modern" a deplasat la Fundația Vuitton nu numai capodopere ale istoriei artei plastice contemporane, dar și opere semnificative, care stau la baza originii artei moderne. Totul ținând seama de principiul de la care a plecat fondarea muzeului, pluridisciplinaritatea în acea conjunctură de înalt nivel estetic prin îmbinarea picturii, sculpturii, filmului, fotografiei, țesăturii, desenului și designului, arhitecturii, performance și celor mai noi mijloace media. Printre exponate, semnăturile lui Chirico, Picasso, Disney, Magritte, Mondrian, Pollock, Sherman, Warhol, Kahlo, Klimt și mulți alții.

Marele punct de atracție, Centrul Pompidou, împlinește anul acesta patru decenii de existență. Ca întotdeauna, edificiul, opera arhitectului Penzo Piano, care a construit un număr impresionant de clădiri cu destinație muzeală din Europa până în Noua Caledonie, a organizat la ultimul nivel retrospectiva André Derain (deceniul radical, 1904-1914), în care se prezintă cele mai interesante lucrări din cea mai interesantă perioadă de creație a artistului.

Atelierul lui Constantin Brâncuși de la Paris

La galeria de artă modernă, un subiect captivant: „Ochiul care aude", o sinteză a percepției sunetului transcrisă vizual. O cronologie bine alcatuită, în care descoperim și pe Eli Lotar cu trei fotografii ale trupei Bing Black, dar și o mică galerie, extrem de bogată în conținut, a preocupărilor și legăturilor lui Brâncuși cu muzica.

Dealtfel, imensa galerie este structurată în întregime pe acest subiect, iar dinamismul de care dă dovadă conducerea ei fiind de-a dreptul entuziasmant.

În același bastion al artelor există un spațiu rezervat laureaților 2017 ai Premiului „Marcel Duchamp", originari din Bosnia-Herțegovina, Liban, Marea Britanie, Elveția.

Există loc și pentru o invitație: FRAC la Centrul Pompidou, acțiune începută prin 1980 într-un entuziasr efort de descentralizare a fondurilor regionale de artă contemporană. Sunt 23 de opere prezentate, care intră în dialog cu operele Centrului Pompidou în cadrul acestei inițiative. Astăzi FRAC-ul cuprinde 26.000 de lucrări (este ceva !) de 4.200 de artiști francezi sau străini.

La „Atelierul Brâncuși", o expoziție privind cronologia situării atelierului Maestrului până în Impasse Ronsin și apoi mutațiile locative survenite aici.

Să facem un mic popas în Grădina Tuilleries, unde la Jeu de Paume expozițiile foto sunt „la ele acasă". Stefani Jemison, născută la New York, combină cultura afro-americană cu instalațiile audiovizuale.

O altă expoziție este dedicată unui fotograf născut în 1879, la Würzburg (Bavaria) și care este un reprezentant de seamă al Noii Obiectivități, mișcare născută în Germania, în jurul anului 1920, Albert Renger-Patzsch, a colaborat cu Fundația Folkwang (Essen) și a fost un fotograf pasionat al zonei industriale a Ruhr-ului, fiind un fidel martor prin obiectivul său la viața socială: plutași pe Elba (apropo de Bistrița !), cosaș, olar și o imagine a picioarelor desculțe ale unui nevoiaș; vezi fotografia lui Aurel Banh, celebră, care a fost coperta volumului *Desculț* de Zaharia Stancu, mare succes în epoca proletcultistă. Un amănunt din viața personală a fotografului: s-a căsătorit în 1923 cu Anes von Braunschweig, la Brașov, unde a și locuit un timp.

În celălalt mare pavilion din parc, la Orangerie, celebrele săli eliptice cu nuferii lui Monet și colecția Walther-Guillemne, în care Cezanne, Picasso, Derain, Rousseau-Vameșul, Utrillo și mulți alții desfată privirea. Ca întotdeauna, o expoziție temporară, de data aceasta o prelungire a Centenarului Dada, fiind vorba de această dată de o expoziție, s-o numim în reluare, intitulată „Dada Africa".

Anul trecut la Zürich, la Fundația Rietberg, s-a organizat o manifestare cu același titlu. S-au adus de acolo o serie de piese și cu cele din colecții faimoase s-a realizat o expoziție foarte atractivă, ilustrând pe deplin rolul artei negrea africane și oceanice asupra curentului dada și, mai apoi, asupra suprarealismului.

Între promotorii Dada îi găsim pe Tristan Tzara și Marcel Iancu, așa că prezența lor în expoziție este bine reprezentată. În primul rând desenul în cărbune al lui Iancu pentru ilustrarea *Cântecelor negre* ale lui Tzara, volum aflat într-una dintre vitrine. Apoi, măștile lui Iancu, recuzită celebră, utilizată la soirée-urile Dada. Desigur, afișele ale căror machete au fost realizate de același neobosit Iancu. Tzara, prezent cu *Aventura celestă a domnului Antipyrin*, dar și cu poemul său tradus din maori. Există și un punct audio unde poate fi ascultat în interpretarea autorului.

Peste Sena, în vechea gară Orsay, devenită muzeu, în linia fotograficelor, o expoziție mică dar extrem de interesantă, abordând necazurile fotografilor de secol XIX și anume: suprapuneri, apariția de linii sau pete, voalări etc. Debutul, o poză a lui Charles Baudelaire, poate primul critic al artelor ce se numesc astăzi vizuale și căruia nu-i plăcea fotografia. Opera lui Nadar este protejată cu grijă de o catifea de culoare închisă, pe care privitorul o ridică pentru a admira lucrarea, asemenea vechilor fotografi care făceau cu aparatele lor ușurate de trepied, pozele „la minut" în locuri Publice.

Și la Muzeul Guimet, de artă orientală, există în rotonda de la etaj o expoziție document cu imagini din Birmania (actualul Myanmar) anului 1920.

La Muzeul Vestimentației din Palatul Galliera, o retrospectivă a unui spaniol, stabilit la Veneția, Mariano Fortuny, omul care a încercat să introducă în moda de început a secolului trecut țesăturile de ev mediu, între beneficiari numărându-se Isadora Duncan.

Palatul Trocadero – Muzeul Marinei este în renovare (probabil câțiva ani), așa cum a fost și vecinul „Muzeul Omului".

Pe o stradă înclinată, necunoscut mie, Muzeul Clemenceau, omul politic supranumit „Tigrul", cel care a contribuit la Armistițiul din 11 noiembrie 1918 și stingerea conflagrației mondiale. Pe o stradă din Montmartre, fostul sediu al ziarului *Aurore*, la care Zola s-a adresat redactorului șef pentru a da textul său în apărarea lui Dreyfus, aceluiași Clemenceau, iar acesta urmând să-l înainteze președintelui Fauré. La nici doi pași, a doua zi seara, în lumina unui reflector, descopăr, prin oblonul tras, pe un șevalet, în cadru, tocmai numărul din *Aurore* având pe prima pagină articolul *J'accuse*, cel cu pricina, semnat de Emil Zola...

Două puncte muzeale care nu pot fi neglijate: Muzeul Jaquemart-André, elegantul hotel unde poposește pentru prima dată în Franța Colecția Hansen, de lângă Copenhaga, creată de un specialist în asigurări în cumpliții ani ai războiului din 1916-1918. Minunății pornind de la Garot și Courbert până la Cezanne și Renoir, ca să nu mai amintim pe Degas, Manet, Monet și ca o încoronare pe Gauguin, într-o sală care-i este dedicată, unde întâlnim „Copacii albaștri" pictați la Arles, în compania lui Van Gogh.

Din colecția permanentă a muzeului, o icoană a perspectivei „Sf. Gheorghe în luptă cu balaurul" (secolul XV) este la restaurare. Vă dați seama pe mâna cărui mare maestru a încăput ? Muzeul are și cel mai frumos salon de ceai din Paris.

Un al treilea punct muzeal important este Muzeul Marmottan-Monet, fost pavilion de vânătoare, iar apoi o elegantă reședință cu o atmosferă Empire și Restaurație, în care găsim Renoir, Pissarro, Sisley, Morisot și impresionantele lucrări ale lui Monet, între care „Impresie, soarele răsărind". Este prezentă o bună parte din colecția artistului, ca și o suită de pânze din nuferii săi, pe care fiul său, Michel, le-a socotit fără o prea mare valoare, vânzându-le în anii 20-30 pentru a-și satisface pasiunea vânătorilor africane.

O mare surpriză este respectabilul portret al doctorului George Bellu, semnat de Grigorescu, provenit dintr-o donație din anii 50, ca dealtfel și colecția de miniaturi (donație 1980) cu opere franceze, italiene, engleze sau flamande din perioada Evului Mediu până la începutul Renașterii. Nu trebuie uitate nici cele douăzeci și cinci de piese aparținând Berthei Morissot, donate de nepoți acum două decenii.

Franck Gehry – Fundația Louis Vuitton

La „Institutul lumii arabe" o mare expoziție: „Creștinii din Orient. Două mii de ani de istorie". Interacțiunea intelectuală, artistică, culturală între civilizația creștină și cea musulmană este pusă în evidență prin influență, împrumuturi și schimbări care s-au petrecut în cel mai natural mod. Mărturie stau mozaicurile, obiectele din sticlă sau bronz, țesăturile, manuscrisele, icoanele, totul cuprins în memoria celor trei sute de piese ale unui neprețuit patrimoniu.

NICOLAE CARTOJAN ȘI CONTEMPORANII SĂI

Nicolae Scurtu

Biografia profesorului și istoricului literar Nicolae Cartojan (n. 4 decembrie 1883, Călugăreni – Uzunu, jud. Giurgiu – m. 20 decembrie 1944, București) necesită o amplă și temeinică cercetare spre a-i elabora un portret cât mai complet cu putință.

Tânărul Nicolae Cartojan s-a format la școala unor autentice modele de cărturari, printre care amintim, aici, pe Nicolae Iorga, Demostene Russo, Moses Gaster, Ion Bianu și, desigur, alții.

A cercetat, a scris și a debutat sub privirile *scrutătoare* ale unora dintre cei mai înțelepți și mai competenți dascăli care activau, atunci, în literatura și cultura națională.

Există, în arhive și biblioteci publice și particulare, din București și Giurgiu, un bogat și extrem de valoros fond epistolar, ce cuprinde epistole trimise și primite de istoricul literar și excelentul profesor Nicolae Cartojan.

Se impune, în mod imperios, cercetarea, transcrierea, adnotarea și publicarea câtorva tomuri de epistole spre a completa imaginea unui cărturar de tip benedictin, care a zăbovit un timp îndelungat pe cărțile vechi românești, pe manuscrisele rare și prețioase ale folclorului nostru și pe unele documente istorice la care numai *el* a avut acces.

Epistolele pe care le public acum sunt necunoscute și provin de la Ion Sân-Giorgiu (1892–1950), poet, istoric literar și un temeinic germanist, de la colegii săi Emilian Constantinescu, profesor de istorie și director la Liceul „Vasile Alecsandri" din Galați, Charles Drouhet (1879–1940), istoric literar și profesor de Literatură franceză și, în fine, de la Aurelian Sacerdoțeanu (1904–1976), istoric și excepțional arhivist.

În toate aceste epistole întâlnim prețioase informații și note privitoare la devenirea unor tineri intelectuali ce găseau, întotdeauna, la profesorul Nicolae Cartojan un sfat, o idee, o sugestie și, finalmente, o propunere de soluționare a unei probleme.

*

UNIVERSITATEA POPULARĂ
N. Iorga
Vălenii de Munte
Direcția de studii
Nr. 118
[București], 4 mai 1927

Domnule,

Cursurile Universității populare „N. Iorga", din Vălenii de Munte, atât de apreciate de lumea dornică de cultură, se vor ține anul acesta de la 15 iulie la 15 august.

Dorința noastră este, ca și în acest an, cursurile din toate specialitățile să trateze probleme de actualitate și în legătură cu progresele făcute de știință și literatură în ultimii ani.

Cunoscând dragostea cu care ați participat totdeauna la marile acțiuni culturale și încredințați fiind că veți răspunde apelului nostru, vă rugăm în numele d[omnu]lui profesor N. Iorga, să țineți câteva prelegeri din specialitatea d[umnea]v[oastră] și să ne anunțați de urgență, pe adresa secretariatului (Bulevardul Elisabeta, nr. 25), titlul și numărul prelegerilor, precum și data când veți putea să le țineți.

Mulțumindu-vă, vă rugăm să primiți asigurarea osebitei noastre considerațiuni.

Director de studii,
Ion Sân-Giorgiu[1]
Secretar,
Ilie Al. Ardeleanu

*

Botoșani, 18 iul[ie] [19]44

Iubite domnule Cartojan

Îți mulțumesc din inimă pentru răspunsul grabnic ce mi l-ai trimis.

Mă ocup și de literatura populară orală și de cea scrisă. Așadar mi-ar trebui și o listă de colecții și una de studii. Iar mai cu seamă studii.

Bineînțeles că studiul ce am de gând să-l întreprind va fi destul de vast și se va ocupa cu producțiile populare propriu-zise.

Deocamdată nu voi putea decât să cercetez materialul și să scriu conferința ce am promis că voi ține despre acest subiect unei societăți stud[ențești] din Leipzig.

Studiul definitiv îl voi lucra încet și în decursul mai multor ani, mai cu seamă că alte lucruri îmi reține timpul.

În așteptarea răspuns[ului], Primește mulțumiri și salutările mele,

Ion Sân-Giorgiu

*

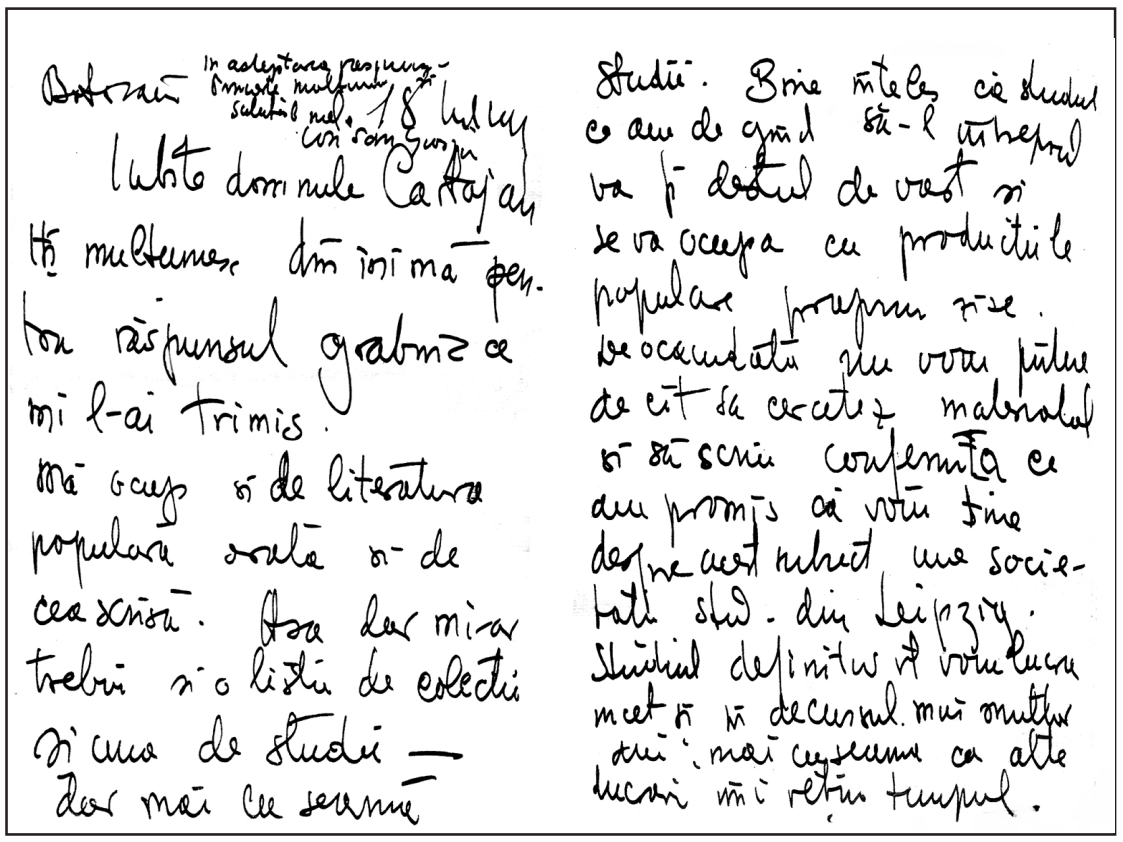
Galați, 28 noiembrie [1]927

Stimate coleg,

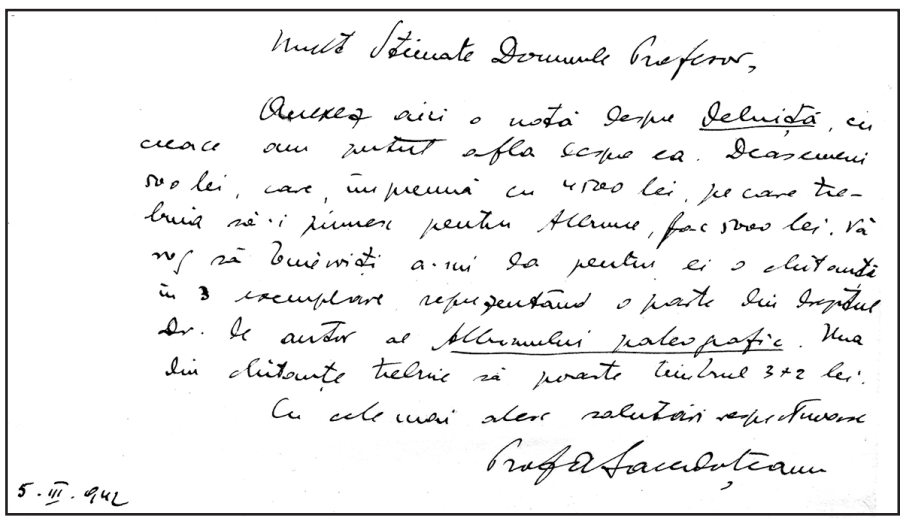
Liceul „Vasile Alecsandri" și Biblioteca „V.A. Urechia" din Galați, dorind să aibă, fiecare, câte un exemplar din *Albumul paleografic*[2], alcătuit de d[umnea]v[oastră] și d[omnu]l Ion Bianu, vă exprimă prin subscrisul rugămintea de a le procura, *cu ramburs*, două exemplare din acel album, pe care să binevoiți a le adresa la liceul din Galați.

Odată cu mulțumiri anticipate, vă rog, stimate coleg, a primi și salutările mele distinse.

Prof[esor] Em[ilian] Constantinescu
Liceul „Vasile Alecsandri", Galați

Nicolae Cartojan, facsimil

Aurelin Sacerdoteanu, facsimil

[Domnului Nicolae Cartojan, profesor la Școala de Arhivistică și Paleografie, Arhivele Statului – București].

*

[București], 28 martie [1]928

Iubite domnule Cartojan,

Aș dori foarte mult să-ți vorbesc. De aceea vino te rog marți la 4 în Cancelaria Seminarului de Literatură Franceză, et[ajul] II. Am curs de la 4–5. Și știu că și dumneata ai curs.

Cu bunele și amicalele mele sentimente,
Ch[arles] Drouhet

[Domnului Nicolae Cartojan, Conferențiar universitar, Strada Ienăchiță Văcărescu, nr. 17, Loco].

*

Fontenay aux Roses, 15 martie [1]928
École Roumaine en France,
Rue des Châtaigniers, 50, Près Paris

Stimate domnule Cartojan,

Se împlinește aproape o lună de când am sosit la Fontenay. În timpul acesta mi-am făcut lucrările ce trebuie să le fac și am început a lucra la m[anu]s[cri]s[e].

Deoarece d[omnu]l prof[esor] Iorga dorește ca școala să editeze opera întreagă a lui Philippe de Mézières și mie dându-mi corespondența latină și testamentul, lucrez deocamdată la aceasta, testamentul l-am și terminat.

Paralel cu aceasta însă adun și știrile bizantine și occidentale referitoare la românii din pen[insula] Balcanică și Dobrogea în sec[olele] 11–12, care doresc să-mi servească de teză pentru anul întâi ca membru al școlii.

Pentru editarea lui Mézières însă va trebui să văd și trei m[anu]s[cri]s[e] care se află: unul la Viena, unul la Oxford și unul, spune d[omnu]l prof[esor] Iorga, la Veneția.

În vară cred că o să mă duc la Oxford, deoarece tot trebuie să merg în Anglia (Londra – British Museum) pentru copierea unui inedit scris la Nicosia, foarte interesant pentru istoria Ciprului și a Orientului.

În afară de bursă, care e insuficientă pentru acest drum, sper să pot căpăta vreun ajutor și din țară.

În afară de aceasta, volumul operei lui Mézières aș vrea să-l depun ca lucrare la Școala de Arhivistică de la Arh[ivle] St[atului], și anume d[umnea]v[oastră] pentru editarea de texte și d[omnișoa]rei Holban pentru scrisorile latinești.

Ea va fi scrisă în franțuzește și publicată aici. Poate că aceasta nu va conveni d[omnu]lui director.

Știu, de asemenea, că pe vară există câteva burse pentru elevii Școlii de Arhivistică spre a lucra în arhive. Rugasem pe d[omnu]l Moisil să-mi dea și mie una întrucât am făcut școala și d[omnia] sa mi-a spus că la vară să fac o notă în acest sens.

Mă tem de refuz și de aceea nu știu ce să fac deși cu o astfel de bursă în iunie sau iulie, mi-aș putea plăti drumul și o parte din locuință în Anglia.

Vă rog și pe d[umnea]v[oastră] să-mi spuneți dacă, în ceea ce privește lucrarea, în condițiile acestea, pot depune pentru diplomă în iarna viitoare, și dacă d[umnea]v[oastră] primiți să-i fiți raportor.

Întrucât plecasem bolnav din țară, după cum știți din ultima convorbire, vă pot anunța cu bucurie că merg spre bine. Schimbarea regimului poate a făcut să sper chiar mai bine.

Totuș[i] acum îmi lipsește pofta de lucru. Depun o voință prea mare ca să lucrez în biblioteci; de lăsat însă nu mă las, fiindcă ar fi prea mare pierderea timpului.

Curios e însă faptul că unele din cărțile ce-mi trebuiesc nu le găsesc nici la B[iblioteca] N[ațională]. La bibl[ioteca] universității e cam mult zgomot.

Aici viața, în ceea ce privește îmbrăcămintea e [i]eftină, mult mai [i]eftină ca în București.

Cărțile și hrana, însă, mult mai scumpe deși cu 6 fr[anci] poți mânca mai multe feluri, porțiile, însă, nu sunt nici atât de mari și nici atât de suculente ca la noi, de aceea trebuie să mănânci de mai multe ori.

Însă bursa am împărțit-o în așa fel încât să am și pentru cărți 150 fr[anci] pe lună.

Închei prezentele însemnări, mulțumindu-vă de bunăvoința ce întotdeauna ați avut-o față de mine, sperând în sprijinul d[umnea]v[oastră] și de aici înainte, rămânând al d[umnea]v[oastră],

Aurelian Sacerdoțeanu

*

[București], 5 martie [1]942

Mult stimate domnule profesor,

Anexez aici o notă despre *delniță*, cu ceea ce am putut afla despre ea. De asemeni 500 lei, care, împreună cu 4500 lei, pe care trebuia să-i primesc pentru *Albume*, fac 5000 lei.

Vă rog să binevoiți a-mi da pentru ei o chitanță în 3 exemplare reprezentând o parte din dreptul d[umnea]v[oastră] de autor al *Albumului paleografic*.

Una din chitanțe trebuie să poarte timbrul 3+2 lei.

Cu cele mai ales salutări respectuoase,

Prof[esor] A[urelian] Sacerdoțeanu

Originalele acestor epistole, inedite, se află în biblioteca profesorului Nicolae Scurtu din București.

---

[1] Ion Sân-Giorgiu a fost director de studii al Universității populare „N. Iorga" din Vălenii de Munte între anii 1922–1929. A se vedea, în acest sens, cartea sa *O cetate culturală: Vălenii de Munte* (1928).

[2] Ion Bianu, Nicolae Cartojan, *Album de paleografie românească. (Scrierea chirilică)*. București, Editura Cultura Națională, 1926, IV pagini + 31 planșe (Arhivele Statului. Școala superioară de arhivistică și paleografie).

Doi poeți din Bolintin

Șerban Codrin

Dan Florică sau o dalie împovărată de culoare

Orice poet are dreptul la o clipă unică de glorie, numai a sa, indiferent dacă înflorește un crin sau o buruiană sub gard, noblețea speciei se află în ambele cazuri. Poetului necunoscut mie pe atunci i s-a întâmplat prin penultimul, sau ultimul an al secolului XX, când, la Slobozia, se întruneau poeții de haiku, tanka, renku, prilej de lansări de cărți, de compus împreună, în stilul adoptat și adaptat al Orientului îndepărtat, nipon. Întotdeauna se organiza un concurs și se încorona un poem de 17 silabe cu gloria efemeră de câștigător. Defrișând teancul de plicuri, s-a frunzărit pustiul liric, până când un poem a strălucit dintr-o dată: „Împovărată / de propria culoare – / o dalie”

O bucurie frumoasă și o culme a ironiei: se pierduse plicul cu adresa și cu numele fericitului declarat maestru. Până la urmă, Manuela Miga, recunoscută ca mare pricepută în a nimeri gaura cheii prin întuneric a dezlegat misterul și a pronunțat numele pierdut: Dan Florică, membru al Societății Române de Haiku și al cenaclului alipit, totul sub dictatura poeticească a lui Florin Vasiliu, societate și cenaclu de unde eu și Manuela Miga tocmai fusesem excluși, pentru că mentorul avea voluptatea să cotonogească poeții și să-i dea pe ușă afară, ca să încapă el în scaunul de stăpân al haikuului dâmbovițean. S-a prevestit că pe aceeași cale va nimeri și proaspătul laureat, dar ne-am înșelat, nu spun din ce cauze, nici Florin Vasiliu, prezent în niște aprecieri critice nu vrea să devoaleze secretul.

Așa a intrat în lumea mică a haikuului românesc un poet din acea clipă de recunoscut, bun de antologat și de comentat. Altă ironie, Dan Florică a confirmat, a compus în continuare, ba s-a instalat confortabil în șaua pegasului nepotcovit, devenind, o dată cu trecerea anilor, unul dintre cei mai importanți, dacă nu cumva cel mai apreciat autor român de poeme-într-un-vers.

Alcătuitor, alături de marele Dimitrie și de Dumitru Dumitrică a trioului poetic din Bolintin, Dan Florică a tipărit volumul *Momentul adevărului*, cu un pertinent cuvânt-înainte de poetul Ion C. Ștefan, el însuși critic literar, profesor competent și editor, alcătuit din sonete dedicate unor personalități contemporane, în general prieteni de suflet literar. Distihurile finale sunt întotdeauna memorabile: „S-a decantat milenii până-a ajuns la noi, / Nu ignorați o perlă, cât timp mai sunteți voi ! // Ce e frumos durează prin falnice sclipiri, / Pe care lumea sigur le-nchide-n amintiri. / / Atâtea încercări ne pun la încercare, // O, de-am avea cu noi și munții de răbdare ! // Când răul împrumută și vorbe de-nțelept, / / Poate, apoi, să-ți smulgă și inima din piept.”

Poeții Dan Elias și Ion Roșioru ar susține că distihurile de mai sus alcătuiesc o „elidă”, poem în formă fixă. S-ar putea reconstitui destule astfel de elide, semn că poezia lui Dan Florică există, în cazul amintit, dincolo de sugestiile unui sonet.

Actualul poet al Bolintinului s-a specializat în poezia minimalistă, după inițiere și eforturi de a stăpâni teritoriul luat în posesie. Astfel, în bibliografia de poeme-scurte, *Antologie de micropoezii* (2017) este un important reper, o culegere/florilegiu, unde se întâlnesc, unite în nouă cărți, poeme-scurte, tristihuri, dintre care multe haiku (cărțile I-II), poeme-într-un-vers (cărțile I-IX), alte poeme-scurte, printre care tanka (cartea IX, capitolele II și III).

Poemul-într-un-vers a fost, se pare, intuit de Guillaume Apollinaire la începutul secolului XX. La noi, independent de marele francez, Ion Pillat a publicat *Poeme într-un vers* (1935-1936), ceea ce l-a iritat pe George Călinescu, în schimb, Ion Coteanu în *Stilistica funcțională a limbii române* face ordine în dezordinea teoretică și în abuzul critic călinescian și teoretizează critic și stilistic acest micropoem minimalist, acordându-i drept la existență, bineînțeles în limitele creativității unor poeți implicați în aventură. Pentru Ion Coteanu exemplul suprem rămâne Ion Pillat, în lipsă de alte contribuții, apărute între timp și mai târziu, inclusiv prin eforturile aceluiași teoretician Florin Vasiliu secondat de poetul Vasile Moldovan. Dan Florică s-a atașat grupului cu folos, devenind, probabil, nu numai cel mai prolific, ci cel mai important, după Ion Pillat, creator român al noii specii în formă fixă, acceptare nu fără mici scandaluri. Poemul este alcătuit dintr-un titlu și un singur vers (de unde reprosul călinescian că ar fi, de fapt, un distih clasic). Iată exemple printre multe altele, Dan Florică stăpânind cu meșteșug universul minimal:

Noapte
Să fii mereu vegheată de stele, lună, nori !
*

Sămânța
Prin ea eternitatea își îndulcește miezul.
*

Cascadă
Doar apa pare-n clocot la focul strâns în stâncă.
*

Mintea de pe urmă
E vremea, Domnului să-i dăm ce se cuvine !

Multe poeme poartă în titlu nume de poeți, cărora încearcă să le sintetizeze personalitatea în 10-14 silabe, ceea ce este temerar, deoarece presupune stăpânirea unor subtile cunoștințe și considerații de estetică a interiorului poeziei, a adâncimii, complementară esteticii evidente, să-i spunem de suprafață, cam deosebirea între un ceasornicar și un reparator de motoare, ambii lucrând asupra unor mecanisme.

Dumitru Dumitrică
E frate cu Sabarul și plopul din câmpie.
*

Ion Pillat
Pe cerul frunții sale a izbucnit un fulger.
*

George Bacovia
În plumbul toamnei bate o nevăzută ploaie.
*

Alexandra Firiță
E mierea dintr-un fagure la poale de Vlăsie.

În orice caz, multe dintre sutele de micropoeme sunt fascinante și te pun pe gânduri, fiecare în parte și toate împreună. Fără să-și propună să răstoarne căruța cu poeți în șanț și să le ia locul, Dan Florică se mulțumește cu maipuținul minimalist, din miezul căruia extrage luminiscențele, jocurile, artificiile unor fantastice constelații. Se spune că existența este mai miraculoasă decât imaginația, de acord, însă tocmai aceste aspirații spre viziuni, vedenii, fantasme alcătuiesc țesătura de sonete, a lui Dan Florică, de balade, tristihuri, poeme-într-un vers, o pânză mereu urzită, mereu în destrămare. Onest cu sine însuși, poetul nu întinde coarda până la rupere, astfel reușește să dea strălucire onestității, deci poeziei sale aparent simple, limpezi, însă înșelătoare, de surprinzătoare adâncime.

(Dan Florică, *Antologie de micropoezii*, Editura Arefeana, București, 2017, cuvânt înainte de Ion C. Ștefan, cu un grupaj de aprecieri critice.)

Dumitru Dumitrică sau poetul Sabarului față cu prietenii literari

Am primit de la poetul Geo Călugăru, profesor, critic și istoric literar, un personaj foarte pitoresc prin culisele literare bucureștene, strălucitor de cult și partener plin de spirit în conversații pe teme scriitoricești, volumul *Prieteni pentru toate anotimpurile* de Dumitru Dumitrică (1941-2016), cu rugămintea să-l frunzăresc. Întâmplarea face să se creeze un trio, l-am cunoscut la rândul meu pe poetul Sabarului, bardul în salopetă de zidar, o mică legendă a sudului muntenesc, un spirit sensibil trăitor în trupul firav al unui om aparent obișnuit, modest, dedicat muncii de zi cu zi cu mistria și viselor permanente, de autor de cărți. De mai multe ori i-am trecut prin poarta casei din Bolintin Deal și m-a apostrofat că nu am îndrăznit mai mult. Am găsit scuze. Îi semănam când încercam împreună ușile impunătoare, reci, tăcute ale redacțiilor literare, dincolo de care nu aștepta nimeni cu inima deschisă, prietenoasă, ci duzini de frunți încruntate, foarte preocupate. De ochii dușmănoși ai lui Ion Gheorghe s-a înspăimântat chiar poetul, spre marea dezamăgire. Cât despre mine, am refuzat să le mai bat la importantele uși, abandonându-i pe genialii birocrați în căldurica lor de aleși ai baftei cu aripile scurte. Despre unii dintre prietenii și neprietenii săi literari Dumitru Dumitrică a publicat scurte articole, încărcate de amărăciune, de speranță, de încredere, pe un ton amical, niciodată vindicativ, față de meschinăria unora, emoționat, plin de recunoștință față de bunăvoința altora. În definitiv era numai unul dintre sutele de aspiranți, alții mai răzbătători sau mai insistenți aflându-se mereu cu un pas înainte. Nu m-am regăsit printre cei luați în seamă de Dumitrică, pentru că nu aveam nimic de oferit, decât unele sfaturi prietenești, de neascultat.

Dacă a existat o lumină în calea sa, aceasta a fost flacăra din lampa aprinsă de Virgil Carianopol, „în strada Mierlei nr. 15, unde locuia îndrăgitul poet”, un devotat al tinerilor, un frate mai mare, un mentor idealist, după toate probabilitățile mai binefăcător pentru pălmașul cu mistria și cu stiloul din Bolintin Deal decât pentru alții. Nicolae Dragoș, care știa uneori să uite de multele și penibilele responsabilități impuse de dictatura anticulturală a epocii, îl secondează, alt suflet dăruit, alt prieten săritor să ajute un talent intuit în versurile unui nedebutant, mai ales muncitor autodidact. Naiv, plin de candoare, Dumitru Dumitrică a crezut în „Cântarea României”, a vibrat la sinceritatea premiilor pe la concursuri locale, județene; i-au luat ochii diplomele strălucitoare, tipărite pe carton velin, oferite cu felicitări de organizații ale tineretului, totul în patria muncitorilor și țăranilor, pe care nu știu cât a prețuit-o, probabil îndestul, însă i-a simțit prin redacții vigilența proletară, strictă, de necontrazis. S-a bucurat mai mult sau mai puțin de Nicolae Dan Fruntelată, prezent aproape pretutindeni, de zâmbetele profesionale ale lui Lucian Avramescu, „era un tânăr frumos la fizic, cu un păr pe atunci eminescian”, de afinitatea lui Dan Mutașcu, „binecunoscut ca poet”, de Sânziana Pop, „sufletista făptură”, „fiind foarte ocupată de evoluția mea, dându-mi sfaturi, recomandându-mi cărți și îndemnându-mă să fac liceul”, de profesorul Ion C. Ștefan, „am înțeles lesne din primele clipe că avea un suflet solar”, de Ion Lotreanu, „m-a însoțit în ziua de Sf. Dumitru, fiind invitatul meu, la bâlciul de pe malul Sabarului, unde s-a simțit foarte bine”, de Vasile Răvescu, „nimeni nu avea să-l depășească în ceea ce privește eleganța costumelor”, de Geo Călugăru „bunul, scumpul și dragul meu prieten”, de Constantin Carbarău, „om a cărui făptură (ardea) ca o nestinsă făclie”, de Ștefan Mitroi, „un tânăr foarte îndrăgit de colegi, altruist și cu o privire luminoasă”, de Marcel Crihană, „așa cum spuneam, un om greu de egalat”. Alte nume greu de egalat par de importanță biografică, conjuncturală, Vasile Hauca, Dumitru Ilinca Istrate, Ion Neagu, Dragomir Magdin, chiar Nicușor Constantinescu, care nu repetă onomastica unui important antropolog, specialist în folclor, în cultura populară, așadar prieteni într-un fel sau altul, admiratori sinceri ai poemelor sale; cât despre alte zeci de nume nu mai insist, sunt pomenite și neuitate în fiecare articol/capitol, de la cunoscutul C. V. Tudor (sic !) la necunoscutul Adrian Rizea.

Nu știu cum s-a făcut să fie bine, însă mereu „tânărul” și promițătorul poet primit aproape pretutindeni „pe la astfel de manifestații” cu brațele oficiale larg deschise a dat semne de îmbătrânire, așa că a debutat editorial abia la vârsta de 51 (cincizeci și unu) de ani, departe de țara lui dragă și de prieteni, în străinătate, cu o carte ivită de sub tipar în Belgia (în 1992 !). Nu e nicio

Dumitru Dumitrică în mijlocul prietenilor scriitori

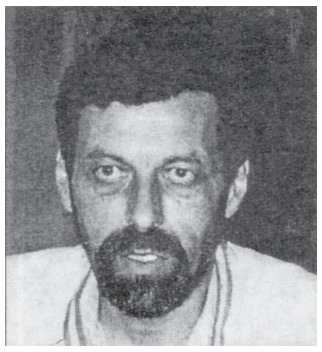
greșeală. Atâta bunăvoință a reușit să smulgă „epocii de aur” tânărul învățăcel, câteva poezii și niște reportaje „din câmpul muncii”, articole și articolașe de circumstanță sau comandate, tipărite în foile oficiale, blindate de cenzură, însă nicio apariție editorială, nerefuzându-l nimeni dintre cei implicați până peste cap și peste conștiința duplicitară, din contra, amânându-l până la calendele mioritice, pentru ca în ultimii vreo 25 de ani de viață să publice într-o relativă avalanșă vreo 23 de volume de versuri, două romane, un volum de povestiri și această carte de portrete literare, amintiri nostalgice, editată prin grija evlavioasă a bunului Geo Călugăru, căruia eu îi spun Călugărul Geo, ceea ce îi place, păi de ce nu.

Eugen Barbu, cu adevărat un mare scriitor, stilist de geniu al limbajului balcanic, argotic, în câteva romane și nuvele de raftul întâi, la sfatul unor binevoitori din culise sau din proprie inițiativă, nu l-a acuzat de impostură ca pe destui alții, din contra, l-a publicat pe zidarul Dumitru Dumitrică, l-a susținut, i-a întins nicidecum o mână cu șișul ascuns în mânecă, ci una amicală, cu șperaclu deschizător de uși încuiate, în *Săptămâna*, revistă care, pentru a fi arghezian și în ton cu Gâgă, își câștigase o faimă spurcată în tulburele ape ale acelor vremuri. Versurile tradiționaliste, naturiste, prea/luminoase, ușor sentimentale, s-au simțit bine sau nu în pamfletara publicație, însă câștigătorul a tras ponoasele: după 1990, Eugen Barbu, acuzat de colaboraționism prea accentuat, învinuit, pus pe fără etc., mai mult din orgoliu a făcut mai mulți pași îndărăt din viața literară, prilej pentru colaboratorii de ieri reciclați în proaspeți acuzatori să se uite chiorâș spre lunaticul, îndrăgostitul de părinți și de ultimele poale ale codrilor Vlăsiei. Iată că se poate, în lumea lui Kafka și Ionescu, un poet să fie împins la zid pentru prietenie curată din partea sa cu un prodigios și controversat romancier.

Ar fi timpul ca cineva să selecteze, să antologheze poezia zidarului din ograda lui Dimitrie Bolintineanu și din pitorescul târg de pastramă de oaie de pe malul Sabarului, să redacteze o monografie, pentru că avem o listă întreagă de prieteni, cu nume și prenume și calități specifice; acum le vine rândul să-și demonstreze necesitatea sau inutilitatea. Astfel salopeta ziditorului de case se va încheia până la ultimul nasture poetic, va deveni o carte cu numele lui Dumitru Dumitrică pe copertă, inclusiv în colontitlu, pentru care a plătit îndestul prețul multor înțelegeri și neînțelegeri, al și mai multor bucurii și suferințe, pentru că acesta ți-e destinul, te-ai transformat într-o bucată de hârtie și cântă barde !

(Dumitru Dumitrică, *Prieteni pentru toate anotimpurile*, Editura Paul Editions, București, 2017, prefață de Geo Călugăru)

Teme şi motive simboliste în lirica lui Bacovia şi Minulescu

Constantin Miu

Plecând de la aprecierea făcută de Mihail Dragomirescu în *Convorbiri critice* (numărul din iunie 1908), potrivit căreia Minulescu se dovedește a fi, în *Romanțe pentru mai târziu*, exponentul simbolismului impresionist, vom estima că Bacovia, de poezia căruia poate fi apropiat autorul *Romanțelor…* este un poet expresionist.

În cartea sa *Ion Minulescu și conștiința simbolismului românesc*, Emil Manu schițează în capitolul al cincilea câteva „coincidențe" – spune criticul – între lirica celor doi poeți aduși în discuție. În primul rând se pornește de la ideea – de acum cunoscută – că cei doi poeți aparțin aceleiași generații, care avea vădite înclinații spre lectura simboliștilor francezi. În al doilea rând, la Bacovia putem decela tonalitatea minulesciană – romanța –, ca în *Poem în oglindă*: „În salonul plin de vise,/ În oglinda larg-ovală încadrată în argint,/ Bate toamna/ Și grădina cangrenată,/ În oglinda larg-ovală încadrată de argint.// În fotoliu, ostenită, în largi falduri de mătase,/ Pe când cade violetul/ Tu citești nazalizând/ O poemă decadentă, cadaveric parfumată/ Monotonă." De reținut, că prin gestică, scenariul acestei creații amintește de sonetul eminescian *Afară-i toamnă…* Sub aspect structural, sonetul în discuție are la bază antinomia în afară / înăuntru, regimul climateric – unul autumnal, bacovian *avant la lettre* – și spațiul securizant al interiorului fiind propice unei incursiuni în trecut. Bacovianismul are ca elemente definitorii toamna, cu frunza-mprăștiată, vântul, grele picuri și zloata.

Emil Manu opinează în cartea amintită că „Bacovia e un poet grav, a cărui gravitate este vizibilă și directă, cu o sinceritate dusă până la limite. Gravitatea lui Minulescu este trucată sau indirectă, disimulată și ironică." – s.n.[1] Către o concluzie asemănătoare se îndreaptă și Nicolae Manolescu, sesizând teatralitatea gesticii eului poetic: „Dacă Bacovia se pune în scenă pentru a se exprima (elocventă, în acest sens, este poezia *Plumb*, unde putem sesiza elemente de teatralitate, precum și monologul eroului liric, de sorginte hamlet-iană – n.n.), Ion Minulescu joacă teatru, pentru a se disimula (…) Indiferent de temă, totul este simulat: iubirea, tristețea, nostalgia metafizică. Poetul este un simulant, dar unul plin de talent, în stare să joace orice rol." – s.n.[2]

În cele ce urmează, vom aduce în discuție teme și motive de factură simbolistă, recognoscibile în lirica celor doi poeți, subliniind totodată și maniera de abordare proprie.

1. Lirica citadină

Bacovia și Minulescu sunt poeți ai citadinului. În versurile lui Bacovia, mahalaua târgului de provincie este populată de o lume pestriță și leneșă, aflată într-un vizibil proces de glisare spre neant, sub puterea nefastă a intemperiilor. „Tăcere… e toamnă în cetate…/ Plouă… și numai ploaia dă cuvânt/ (…) În târg, o fată tristă-a murit,/ Și-au dus-o pe ploaie și-au îngropat-o…// (…) Plouă… și peste târg, duse de vânt,/ Grăbite, trec frunze liberate." (*Nervi de toamnă*). La Bacovia, ca și la Minulescu, monotonia ploii de toamnă duce la automatismul gesticii: „Și-n orașu-n care plouă de trei ori pe săptămână/ De sub vechile umbrele, ce suspină/ Și se-ndoaie,/ Umede de-atâta ploaie,/ Orășenii pe trotuare/ Par păpuși automate, date jos din galantare." (Minulescu, *Acuarelă*). Dacă la Minulescu, melosul repetat duce la monotonie („Un tramvai se-ntoarce-n gară,/ Și-n tramvaiul plin de pasageri/ Toată lumea cântă-n cor pe dinafară,/ Ce-a cântat și ieri și-alaltăieri…" – *Ploaie urbană* – s.n.), la Bacovia, cromatica are aceeași funcție compensatorie: „Amurg de toamnă violet…/ Pe drum e-o lume leneșă, cochetă;/ Mulțimea toată pare violetă,/ Orașul tot e violet." – Amurg violet – s.n.

2. Solitudinea

Predilecția pentru solitudine este una din componentele esențiale pentru sufletul celor doi poeți. Asistăm nu numai la o recluziune, ci mai cu seamă la claustrarea eroului liric în spațiul-carceră al odăii: „Odaia mea mă înspăimântă/ Cu brâie negre zugrăvită –/ Prin noapte, toamna despletită/ În mii de fluiere cântă.// – Odaie plină de mistere,/ În pacea ta e nebunie;/ Dorm umbre negre prin unghere,/ Pe masă arde o făclie.// (…) Odaia mea mă înspăimântă…/ Aici n-ar sta nicio iubită. –/ Prin noapte, toamna despletită/ În mii de fluiere cântă." (Bacovia, *Singur*). Să observăm că ideea claustrării, în versurile citate, este potențată până la paroxism și prin structura circulară a poeziei, care se deschide și se închide cu dihotomia dedans/ dehors (înăuntru/ în afară), spre a evidenția astfel vidul sufletesc al celui aflat într-un spațiu-carceră și retras în sine: „Simbolul cercului (…) funcționează ca marcă a limitelor de diverse nuanțe și cu o polisemie remarcabilă."[3] Aceeași imagine a odăii ca spațiu carceră o recunoaștem la Minulescu, în poezia *Triptic banal*: „Sunt singur…/ Odaia-mi cu albii pereți/ Îmi pare enorma cutie de brad/ În care nebunul dresor de sticleți/ Și-a-nchis favoritul…" Camera (odaia) bacoviană este una generatoare de neliniști, de spaime și obsesii: „Odaia mea mă înspăimântă…/ Aici n-ar sta nicio iubită" – s.n. La Minulescu, tăcerea casei devine apăsătoare, încât dezgustul față de viața netrăită până la capăt este îndreptățit: „Tăcerea casei-mi pare mai greoaie/ Și mă dezgustă viața netrăită." (*Sonet*).

3. Erotica

La Bacovia, refuzul iubitei de a răspunde chemărilor eroului liric și despărțirea celor doi parteneri capătă accente tragice: „Și-n toamna asta udă, mai putredă ca cele ce s-au dus/ (…) La geamul tău, în spaima nopții, ca un prelung final,/ Voi repeta că anii trec mereu mai greu și mai brutal.// Nimic tu nu vei auzi din câte voi avea de spus." (*Nervi de toamnă*). Scenariul erotic al acestei creații amintește de drama sufletească a eroului liric eminescian din poeziile *Pe aceeași ulicioară* și *Pe lângă plopii fără soț*. În ambele creații eminesciene sesizăm refuzul ființei iubite – fereastra (geamul) ca oglindă a sufletului este simbolul opacității: „Pe aceeași ulicioară/ Bate luna în ferești,/ Numai tu de după ele/ Vecinic nu te mai ivești.", „La geamul tău ce strălucea/ Privii atât de des;/ O lume-ntreagă-nțelegea –/ Tu nu mai înțeles." Să mai spunem că refuzul este evidențiat în ambele strofe prin câte o negație totală. La Bacovia, eroul liric simte acut trecerea timpului, care-l marchează brutal, după propria mărturisire. Drama apare când iubita rămâne insensibilă față de chinul său. În altă poezie, plecarea iubitei – după ce-și vor fi spus adio – îi dă senzația unui gol sufletesc, acesta fiind mai greu de suportat ca cel de afară: „– Adio, pică frunza/ Și-i galbenă ca tine, –/ Rămâi și nu mai plânge,/ Și uită-mă pe mine.// Și s-a pornit iubita/ Și s-a pierdut în zare –/ Iar eu în golul toamnei/ Chemam în aiurare." (*Pastel*).

Erotica lui Minulescu „încearcă o recondiționare a romanței eminesciene", adaptând-o „spiritului altei epoci, unei alte psihologii."[4] Însă, în acest caz, nu mai avem de-a face cu iubirea diafană și nici cu tristețea celui care trecea pe lângă plopii fără soț. Acestea sunt mimate în lirica lui Minulescu. S-a remarcat, în acest sens, teatralitatea gesticii „trubadurului", care va recurge la o retorică adecvată, tocmai spre a aduce în prim plan indiferența celui care și-a păstrat „recea cumpănă-a gândirii" și care își permite astfel să formuleze considerații cu iz gnomic vis à vis de sentimentul dureros al despărțirii: „Tu crezi c-a fost iubire-adevărată…/ Eu cred c-a fost o scurtă nebunie…/ Dar ce anume-a fost,/ Ce-am vrut să fie/ Noi nu vom ști-o poate niciodată…" (*Celei care pleacă*). În *Trei lacrimi reci de călătoare*, indiferența este și mai puternică, de pe poziția unui ins cu inima veșnic rece: „Și-ai să mă uiți –/ Că prea departe/ Și prea pentru mult timp pornești !/ Și-am să te uit –/ Că și uitarea e scrisă-n legile-omenești." Se poate lesne observa că reciprocitatea sentimentelor celor care se despart este jucată cu genială artă, tocmai spre a nu i se reproșa de către parteneră că la plecare o supune tirului acuzațiilor. La fel va proceda, mai târziu, Arghezi, în poezia *De-abia plecaseși*, unde eroul liric adoptă o atitudine de disimulată detașare față de ființa iubită, de eliberare de sub zodia unei iubiri care i-a răpit libertatea individuală, pentru a putea, în finalul poeziei, să declare pe un ton retoric: „De ce-ai plecat ? De ce-ai mai fi rămas ?"

---

[1] Emil Manu, *Ion Minulescu și conștiința simbolismului românesc*, Editura Minerva, București, 1981, p. 143.
[2] Nicolae Manolescu, *Metamorfozele poeziei*, EPL, București, 1968, p. 23-24.
[3] Simion Mioc, *Anamorfoză și poetică*, Editura Facla, Timișoara, 1988, p. 31.
[4] Daniel Dimitriu, *Introducere în opera lui Bacovia*, Editura Minerva, București, 1984, p. 29.

Ioan Dan Bălan în căutarea temeiurilor existenței umane

Elisabeta Bogățan

Confirmând accentuarea laturii meditative a poeziei sale, Ioan Dan Bălan abordează poetic în *Bosonopoeme* (Editura Măiastra, Tg. Jiu, 2016), tema temeiurilor ultime, spirituale și materiale, ale lumii și ale existenței.

Poetul își construiește volumul pe o metaforă centrală: așa cum „particula lui Dumnezeu", bosonul Higgs, particulă deocamdată ipotetică, „o excitație a câmpului Higgs, mai mare de nivelul său de bază" (http://semneletimpului.ro/stiinta/evolutionism/lhc/bosonul-higgs-fantomatica-particula-a-lui-dumnezeu.html), prin existența sa „ar explica de ce particulele subatomice au masă, dând înțeles existenței Universului, așa cum îl cunoaștem astăzi" (*Ibidem*), așa și poetul, prin existența sa, dă greutate și frumusețe cuvintelor, care stau la temeiul existenței umane, așa cum o cunoaștem astăzi, astfel ca Marele Tot „să se cunoască mai bine pe Sine prin poet și poezie".

Este reiterată, astfel, antica temă a Poetului ca purtător al harului divin și a Poeziei ca izvorând din inspirație divină: „În trup și-a găsit sălaș mesagerul divin / neobosit scotocește prin cotloane / caută prin mine, căutătorul / deschide și închide orice încăpere / e liber să schimbe orice întocmire / orice trimis al cerului stăpânește libertatea / prin mine se arată el, să credeți !" (Refuz eșecul, Doamne !). Și, de asemenea: „Clipele cad precum frunzele spre humus / praful stârnit acoperă oglinda, șterge imaginea / încă e totul neclar: / în creierul omului este așezat locul simțirii / și acceleratorul prin care particula lui Dumnezeu / ajunge și-n gândul tău, Poete, consângene !" (*Bosonopoeme. Glose*).

Volumul mizează pe o receptare empatetică, pe forța reverberațiilor de metafore, care nasc în fața ochilor noștri noi și noi fațete de culoare, sunet și lumină ale cunoscutului și necunoscutului dat existențial. Cuvintele devin cântec și, pe urmele lui Orfeu, cântecul devine izvorâtor de lume, temei de lume. Cuvintele leagă și dezleagă fapte ale existenței, întâlniri și întâmplări, chipuri de oameni și fețe ale propriului eu, aparențe și revelări ale esențelor. Cuvintele conturează și justifică drumuri și opriri, cuvintele pipăie hotarele și luminează departele, luminează înălțimile și prăpăstiile, pune punți peste fisuri, mereu în căutarea unui dincolo ce ascunde esențe.

Cuvântul este, de fapt, esența care dă înțeles existenței, este temeiul existenței, poezia fiind o potențare a cuvântului.

Poetul, în această horă a învestirii cu existență prin cuvânt – într-o sacră descendență biblică – este un receptacul și un transmițător, împovărat cu o uriașă responsabilitate, aceea de a mânui forțele creatoare ale cuvântului, ale poeziei, ale cântecului, pentru a spori frumusețea lumilor omului.

Întru aceasta, poetul radiografiază aspecte ale aparentului, ale realului: „Trăim izolați de noi, geoni, ca în lojele / ordinului rătăcit și de schimnici / chinuiți, rugându-ne în chilii încristate / păstrăm adâncimile pietrei izbite cu fruntea / ritmic, precum se înlumează mătăniile făcute / ne cuprindem unul de celălalt" (*Semeni, Particula…*), sau: „viața trage într-o parte / moartea trage în altă parte / în scobiturile țărmului mareea timpului sapă / precum îndoiala în semenul muritor: suntem, încă ?" (*Bosonopoem II*), aspecte supuse lucrării cuvântului. Și iubirea este radiografiată: „Tu locuiești cu mine, Iubito, poate în mine / ai domiciliul stabil precum poezia / harul de-l avem ne îndeamnă la întrebări / cu răspunsuri ieșite din normal: / de ce ne urmărește o singură umbră ?" (*Bosonopoem I*), „Mă trezesc cu cerul pe frunte, parcă ești tu / Iubito, cu partea geonului ascunsă (…) da, Iubito, în joaca ta unul din mine se prinde / și cerul din noi îmbracă visul bucuros / că toate ale întocmirii sfidează trecerea / prin harul împletit pe funia dintre răsărit și apus" (*Bosonopoem III*), reflexele divine fiind în iubire mai evident prezente.

Oscilând între contopirea cu semenul: „Doarme în mine semenul, visează frumos / imaginea lui fură din umbra care se joacă /de-a omul, de-a poetul, de-a gândul prin somn" (Bosonopoem III) și nevoia de singurătate: „Doamne, / nu-mi desface legătura singurătății" (Convențional !), sau: „Urc cu păcatele în spate / să-mi aflu singurătatea printre frunze căzute" (Toamnă cu Divinitatea), poetul experimentează pe rând oglindirea în celălalt și în propriul sine, care deseori este simțit scindat: „Lupul din mine sfâșie oaia din mine" (Tu ești Lupta !).

Așa cum bosonul este într-un fel o oglindire și o contraparticulă, poetul notează polarități și echilibrări în sine și în afara sa: „Trec împărțit: pâinea și vinul sunt din sfințenie / palma ta stângă cheamă palma mea dreaptă / pământul împletește cerul de ape / ființa și neființa au aceeași oglindă, vie !" (*Boson Higgs*).

Poetul se simte lumină arzând întru înțelegerea și adorarea înaltului: „Vedeți ? / înfășor trupu-mi în jurul feștilei de smirnă / trec veșnicia cu lumină aprinsă / (…) Da, ca la orice înaltă solicitare celestă / nădejdea, aripile și picioarele sunt curat chezaș / scării secrete a scribului hăruit / să urce, să afle, să sufere, să spună, să tacă !..." (*Prin Lumină liniștită*), întru aflarea Frumosului: „Dorința secretă a Poetului mereu / e să afle izvorul binecuvântat / al Frumosului" (*Dorință secretă*), să afle secretul duratei, purtat de Omul de Piatră de pe culmi, cu care se simte uneori similar, el, poetul „geon la canton" : „uneori Omul de Piatră și geonul suntem unul". (*Stea călătoare*).

Căutarea divinului este afirmată alteori simplu, direct: „Doamne, mă vezi în mine când vrei / mă găsești în copilul meu / în soția mea / în aproapele meu / mă joc în floarea vieții / în pomul roditor / în steaua vie / călătoresc din Lună până în Soare / pentru fiecare încercare / de a te afla în mine o singură dată…/ …și îmi este de ajuns, Doamne !" (*Simplu*). Conștiința dublei plămade, pământ și cuvânt, se revelează dureros: „Descopăr uimit și îndurerat omul din mine / partea pământeanului cu care sunt în conflict ca poet" (*Destăinuire*).

Efortul poetului caută echilibrul între văzut și nevăzut, între dinolo și dincoace, ca între două lumi paralele: „mă încăpățânez să fiu plugar stelar / să trag două brazde în aceeași clipită / în oglinda a două galaxii paralele / precum două transmisii simultane / pe aceeași lungime de undă" (*Ogor stelar*), ca între două fețe ale sinelui: „Am aflat târziu că în mine suntem doi /destăinuirea e devreme pentru cel care trăiește / e decădere sau înălțare, congenerilor / privitori de sus sau cu ochii închiși" (*Destăinuiri*) sau caută refacerea întregului din fragmente: „amar e să-ți iubești imaginea / ivită în oglinda spartă." (*Amar…*).

Așa cum starea bosonică se bazează mai mult pe intuiție, acum cel puțin, volumul Bosonopoeme se bazează mai mult pe intuiția cititorului în receptarea mesajului, a stării poetice, știindu-se că intuiția este cunoașterea directă, nemijlocită de raționamente. Căci poezia este în esența ei, afirmă autorul, intuiție. În plus, ea trebuie să ofere acces direct la lumea subconștientului, pentru „recuperarea totală a forței noastre psihice", conform afirmațiilor lui André Breton, cale menită să dea „o fluiditate lirică, o dinamizare a metaforei". Poetul se mișcă cu dezinvoltură într-o suprarealitate aflată la hotarul dintre lumea interioară și lumea exterioară, probând cu măiestrie artistică una din valențele scrisului său, cea care se revendică din buna tradiție suprarealistă.

2018 - România la o altă cruce a destinului?

Gl.Bg.(r) Gheorghe DRAGOMIR
Președinte *Centrul de Etică și Strategii (CES)*

Motto: *Privește spre lumină și umbra va dispare*. (Jules Renard, *Le journal*, 1927)

Într-adevăr, îndemnul ilustrului scriitor și dramaturg, Jules Pierre Renard (1864-1910), îmi întărește convingerea că, pentru a aborda tema Centenarului Marei Uniri de la 1 decembrie 1918, privirile și nădejdea noastră trebuie să fie îndreptate spre lumina Taborică ce i-a călăuzit și pe moșii și strămoșii noștrii, deveniți martiri pentru realizarea măreței năzuințe visată de bunii noștrii daci. Să privim spre lumina credinței ca să dispară întunericul ce cu umbra sa, timp de un secol a acoperit pământul binecuvântat al vechii Dacii, poporul având puține zile însorite pentru a-și încălzi sufletul și a-și obloji rănile ! Dar, cu cât umbra a fost mai densă, cu atât și dorința de lumină a românilor s-a transformat într-o puternică și statornică credință că, Cel Prea Înalt și Maica Domnului ne vor proteja sub acoperământul lor sacru, în așteptarea Mântuirii.

România la o nouă cruce a destinului

Iată că, la un veac de la Marea Unire, România se află la o nouă cruce a destinului când trebuie să aleagă drumul pentru următorul secol: ori spre lumină prin iubire, unire, credință și respect pentru munca Marelui Creator care, ne-a binecuvântat cu un loc mănos pe care să-l cultivăm cu dragoste și sacrificiu, ori drumul spre întunericul ignoranței, dezbinării și acceptării jugului împovărător al pizmașului care așteaptă la cele patru porți, să profite de întuneric pentru a ne jefui de tot ce mai avem și a hăcui trupul sacru al patriei noastre străbune.

Drept urmare, cred că a sosit momentul reînvierii noastre ca nație, să ne recăpătăm respectul și demnitatea de sine, să ridicăm capul din țărână și să privim cu încredere spre lumină, pentru că ne pasă ce se va întâmpla cu viitorul acestei țări și a acestui brav popor, descendenți din voevozi și regi, care au apărat cu prețul vieții lor și al urmașilor, glia aceasta ce mustește de sângele a generații de martiri, care au stat de veghe neobosiți, pentru apărarea hotarelor în vremuri de restriște.

Dar, pentru a atinge această măreață năzuință de renaștere și mântuire, este nevoie ca România anului 2018, să se pregătească riguros pentru a trece cu bine peste provocările și amenințările care se profilează deja la orizont. Am în vedere atât factorii externi care ne-ar putea influența direcția destinului, dar și pe cei interni peste care se suprapun și pe care îi coordonează foarte bine pentru a crea fundalul sonor necesar spectacolului mediatic și intervențiilor și protestelor diplomatice ce le va urma.

Evoluțiile politice, economice și de securitate din Uniunea Europeană

Pentru început, să aruncăm o privire asupra evoluțiilor politice, economice și de securitate din Uniunea Europeană, care vor avea un impact și asupra derulării evenimentelor din România.

Așa cum anticipam, 2017 a marcat o nouă etapă a proiectului de regândire a viitoarei arhitecturi europene, de astă dată visat de președintele Franței, Emanuel Macron și care poartă denumirea de: „Plan de regândire și reconstruire a Europei pentru a-i proteja identitatea și suveranitatea în fața mondializării” (26.09.2017).

În numărul 11-12/2017 al revistei *Sud*, am prezentat pe larg conținutul acestui proiect pe care președintele francez îl denumea ca fiind „singura cale care ni se oferă pentru că Europa pe care o cunoaștem este foarte slabă, foarte lentă, foarte ineficientă dar, Europa singură poate să ne dea capacitatea de acțiune în lume, în fața marilor provocări contemporane”.

Din păcate, acest proiect nu face decât să reînvie prejudecăți și să redeschidă răni, încă nevindecate ale perioadei Războiului Rece, când liderii occidentali, peste capul popoarelor din estul Europei, au negociat cu I. V. Stalin, ca peste o jumătate din Europa centrală și de est, să fie aruncată în brațele ursului siberian ieșit slăbit din hibernare, care avea nevoie de sânge proaspăt și de miere, pentru a se revigora.

Proiectul Macron, este de fapt realizarea visului napoleonian de recăpătare a influenței Franței în luarea deciziilor politice, economice și militare, într-o Europă în care Germania s-a fragilizat grație situației economico-financiară nu tocmai roză prin care trece, iar situația politică internă, destul de confuză și tensionată după ultimele alegeri legislative, nu-i permite încă să mai reprezinte o voce respectată la nivelul organismelor euro-atlantice.

Desigur că reacția Germaniei față de proiectul francez nu a întârziat să apară, chiar dacă nu a mai fost atât de fermă ca în perioada de glorie a cancelarului Angela Merkel, dar nu a ezitat să-și exprime deschis, neîncrederea în viabilitatea lui, atrăgând însă atenția că ar fi trebuit ca cele două țări să fi colaborat la întocmirea acestui plan, pentru a supune atenției liderilor UE o concepție coerentă și vizionară privind noua arhitectură europeană.

Cu toate aceste sensibilități ale orgoliului, la lucrările Consiliului European din 15-16 decembrie 2017, s-a discutat pe marginea propunerilor franceze, cu precădere în legătură cu necesitatea urgentării înființării Parchetului european cu atribuțiuni mai precise în gestionarea infracțiunilor legate de terorism (spălare de bani, crimă organizată, terorismul cibernetic etc.) cât și pentru crearea unui fond de dezvoltare și investiții în zona euro, astfel ca „Europa să se transforme într-o putere industrială și monetară, care să facă față concurenței Chinei și SUA”. S-a insistat cu această ocazie ca țările din afara zonei euro să se pronunțe rapid în legatură cu graficul de angajare la procesul de aderare, care impune o asumare politică a statelor în cauză.

România și Uniunea Bancară

Într-un material întocmit de fostul ministru al integrării europene și reputat expert în economie mondială, d-nul dr. Napoleon Pop, intitulat sugestiv *România în fața unor oportunități*, material supus analizei și dezbaterii la Academia Română, guvern, parlament și președinție, atrăgea atenția în privința necesității aderării țării la Uniunea Bancară, subliniind că „acest proiect european de anvergură, nefinalizat, care implică pentru statele membre costuri financiare (provenind din contribuțiile naționale, dar în timp) și incertitudini cu privire la soluționarea unor aspecte cum este finalizarea schemei unice de garantare, reprezintă pentru o Românie indecisă politic un risc, întrucât este un stat gazdă pentru bănci cu capital provenind majoritar de la statele membre Uniunii Bancare și nu va putea lua decizii cu privire la supravegherea și rezoluția acestora, pentru că nu este membră a Uniunii Bancare. În noua guvernanță a zonei euro și implicit a Uniunii Bancare, interdependența între deficitul bugetar și deținerea titlurilor guvernamentale de către băncile din statele gazdă este limitată, așa cum s-a menționat în legatură cu deținătorii de titluri de stat emise de statul român.”

Distinsul expert în politici financiar-bancare continuă aducând argumente solide în privința aderării la zona euro și la Uniunea Bancară, amintind de nevoia statului român de a obține fonduri de creștere pentru susținerea politicilor sale: expunerea României pe piețele care finanțează datoria publică; diminuarea eventualelor efecte negative în fața unei noi crize economice care se profilează deja; împărțirea riscurilor prin activarea mecanismului unic de reglementare și prin intermediul Autorității Bancare Europene; consolidarea capacității de prevenție și a participării la luarea deciziilor cu privire la tratamentul aplicat băncilor în țara de origine.

Planul de finalizare a Uniunii Bancare și Monetare până în 2025 prevede pentru perioada 2017-2019 un avans rapid în ceea ce privește Uniunea Bancară, de aceea se impune la nivelul decidenților politici și guvernamentali, asumarea sau nu a unui calendar precis.

Dacă România este pregătită pentru a face acest pas, spre o integrare profundă în UE, rămâne de văzut, dar cred că se impune o serioasă examinare a problemei atât de către guvern, dar și de președinție, parlament, societatea civilă, având în vedere implicațiile economice, financiare și sociale.

România și relația cu Ungaria

Anul 2018 se prefigurează ca un an de referință pentru istoria recentă a României, un an al schimbării legislației privind salarizarea, pensiile, legile justiției, eventual legile siguranței naționale care așteaptă de ani buni în sertarele parlamentarilor, poate o lege a minorităților pentru care insistă cu obstinație UDMR, legea organizării administrației etc. Acest amplu proces de modernizare a legislației românești și de punere de acord cu cea europeană, cum este firesc stârnește reacții mai mult sau mai puțin justificate îndeosebi din partea generației tinere, cum am denumit-o într-un material publicat , a „fulgilor de nea”, care nu este de acord cu autoritatea statului și respectarea legilor și constituției, manifestându-se anarhic și fără o viziune clară privind modul de organizare și funcționare a statului de drept, într-o țară europeană. Important este că protestele lor bine organizate și regizate din umbră de către forțe oculte ce vor ca în acest an centenar țara să fie răvășită de violențe în stradă pentru a bloca funcționarea instituțiilor și a nu fi în măsură să răspundă acțiunilor revizioniste tot mai provocatoare și amenințătoare la adresa integrității teritoriale a României, finanțate cu generozitate de către guvernul de la Budapesta.

Aș fi fost bucuros dacă, aceste energii viguroase ale tinerei generații ar fi fost canalizate în direcția bună și anume de a riposta ferm la manifestările deja cotidiene ale organizațiilor extremiste maghiare din Transilvania, care prin acțiunile lor aduc atingere demnității naționale și îndeamnă la revoltă pentru obținerea autonomiei teritoriale așa cum declara recent, președintele UDMR, Kelemen Hunor. Poate că ar fi fost oportună reacția tineretului la recentele măsuri făcute publice de către guvernul Orban, de a finanța cu milioane de euro acțiunile iredentiste ale maghiarilor din România dar și din țările limitrofe unde comunitățile maghiare nici nu visează să se bucure de libertățile și drepturile pe care le-au obținut cei din Ardeal.

Provocările din zona Orientului Mijlociu Extins

Dacă tot ne-am oprit asupra provocărilor externe care se prefigurează din direcția Europei, cred că nu este lipsit de interes să reamintim și de evoluțiile politico-militare din zona Orientului Mijlociu Extins, care se succed cu repeziciune și se pot transforma într-un conflict regional extins, unde interesele geoeconomice și geostrategice ale SUA și Rusiei, la care se atașează și cele ale Turciei și Arabiei Saudite, vor genera amenințări și riscuri la adresa siguranței naționale atât pentru Europa, cât și în direcția țărilor din Golful Persic, Asia Centrală și Extremul Orient.

După „primăvara arabă” se prefigurează o „primăvara iraniană, saudită, yemenită, africană”, care va genera turbulențe pe piețele financiare, va duce la creșterea prețului petrolului peste 70 de dolari barilul, a gazelor naturale, a alimentelor, influențând decisiv modul de realizare a alianțelor economico-militare pentru viitoarele decenii.

La aceste evoluții ce perturbă actuala ordine internațională, se adaugă și politica externă promovată de președintele Trump, de ignorare a organizațiilor cu vocație universală ONU, OIM, OMS, UNESCO și pe cele regionale, prin impunerea unor condiții împovărătoare în relațiile de „parteneriat” cu alte state, care sunt tratate ca prietene sau inamice în funcție de nivelul importurilor de armament, mașini, utilaje petroliere sau servicii ale corporațiilor americane (ex. Arabia Saudită care era considerată de Congresul american responsabilă pentru atentatele din 2001 și obligată să despăgubească victimele și familiile celor afectați cât și companiile care au suportat daune, din momentul semnării contractelor de livrare de armament american în valoare de peste 300 miliarde dolari, Arabia Saudită a redevenit aliatul de încredere în conflictele din Orientului Mijlociu Extins. Același scenariu a fost urmat și in relația cu Qatar care, era condamnat și supus embargoului de către SUA și Arabia Saudită pentru „finanțarea” și dotarea cu

(continuare în pag. 15)

(urmare din pagina 14)

armament a ISIS (Statul Islamic). Odată semnate contracte de import armament american de peste 250 miliarde dolari, ca prin „minune” Qatarul a redevenit un aliat de nădejde al americanilor și exemplele ar putea continua). Să nu uităm că și România a fost supusă aceluiași tratament pentru a-și demonstra loialitate față de partenerul nostru strategic. Una peste alta,în 2017, președintele Trump a adus la bugetul american, peste 1.000 miliarde de dolari, ceea ce nu a realizat nici un alt președinte, la care se adaugă retragerea finanțărilor ONU, UNESCO, reducerea cheltuielilor publice, reducerea cheltuielilor pentru susținerea proiectelor de protejare a mediului înconjurător stabilite la reuniunea de la Paris.

Amenințarea cu butonul nuclear, a stârnit panica și ingrijorarea liderilor lumii și îndeosebi a celor din Asia-Pacific cre se pronunță pentru negocieri între cele două state coreene, evitându-se escaladarea conflictului.

Bomboana pe colivă a fost pusă de președintele Trump când a anunțat recunoașterea Ierusalimului drept capitala Israelului și mutarea în regim de urgență a ambasadei americane de la Tel Aviv.

Despre mișcările independentiste din Europa

Tot în categoria riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale și internaționale putem include și radicalizarea mișcărilor extremist-naționaliste, xenofobe, islamofobe și secesioniste care au debutat în 2017 cu referendumurile din Catalunia și Corsica care au tras un semnal de alarmă că 2018 va fi anul marilor decizii în privința menținerii actualelor structuri statale naționale, într-o Europă care se dorește a se reinventa. Poate că tocmai aceste evoluții nu sunt deloc întâmplătoare, ci sunt etape intermediare de parcurs pentru a se realiza o nouă formă de organizare și anume, Uniunea Statelor Europene, proiect de altfel demarat în mod discret de Parlamentul și Comisia Europeană. Pe acest fond vom asista în acest an, la manifestări similare în Italia (Padania-nordul țării), Belgia, Scoția, Țara Bascilor, Germania (sunt landuri care doresc mai multă autonomie), Franța (Bretania) și bineînțeles, la frontiera noastră de vest, Ungaria care se va manifesta tot mai agresiv și obraznic în relația cu România, fără să fie deranjată în vreun fel de instituțiile europene cu atribuțiuni în apărarea actualei arhitecturi constituționale rezultate din Tratatul de la Trianon.

Să nu uităm că România este înconjurată de vecini nemulțumiți de actuala configurație a frontierelor, de aceea ne putem aștepta la unele acțiuni revizioniste din partea Ucrainei (care pierzând estul și Crimeea, va forța extinderea teritorială la gurile Dunării și revendicarea unor regiuni din sudul R. Moldova), Serbiei (care spera în focul evenimentelor din 1989 să obțină Banatul) și nu în ultimul rând Bulgariei (care a lansat prin canale oculte dorința de a realiza o uniune, federație cu România).

Nu putem neglija că toate aceste „convulsii” revizioniste din imediata noastră vecinatate, sunt atent monitorizate și stimulate de interesele geostrategice și geoeconomice ale Federației Ruse, care nu a renunțat la Testamentul Țarului Petru I de a se folosi cu abilitate de slăbiciunile Europei pentru a-și extinde influența și controlul evoluțiilor politice, economice și militare europene.

Axa Moscova – Istambul – Teheran se va reactiva pentru a fi parte a jocurilor geopolitice din Orientului Mijlociu Extins și de a controla cât mai bine mișcările în Mediterană și Marea Neagră, porți de legătură a traseelor energetice din Asia Centrală spre Europa și Orient.

În articolul publicat în revista *Sud*, intitulat sugestiv „Noul drum al mătăsii. China pe tabla de șah a celor 3G”, încercam printr-o documentare temeinică să atrag atenția asupra noii strategii de politică economică chineză, de a construi o infrastructură rutieră și maritimă, care să aducă țările Extremului Orient pe piețele europene, ridicând astfel gradul competiției comerciale.

Centenarul Marii Uniri sau anul dezbinării naționale ?

Dacă am alocat mult spațiu din economia articolului factorilor externi ce tind să vulnerabilizeze evoluțiile din țara noastră, se cuvine să ne aplecăm și asupra cauzelor interne care pot transforma Centenarul Marii Uniri în anul dezbinării naționale și pierderii suveranității și identității și să sperăm că nu va fi și al destramării teritoriale.

În lipsa unui proiect de țară însușit și susținut de toate forțele politice și de către societatea civilă, se practică un dialog al surzilor, opoziția prin acțiunile sale incoerente și fără o viziune clară privind măsurile economice și legislative ce ar trebui să ofere o alternativă la actuala coaliție aflată la guvernare, se mulțumește să ofere electoratului un circ care o decredibilizează și o plasează în afara deciziilor majore la care ar trebui să participe. Această stare de lucruri tinde să scape controlului putând degenera în confruntări de stradă între diverse categorii socio-profesionale care ar putea fi folosite de forțele interesate la declanșarea unui război româno-român, ce ar perturba serios stabilitatea politică, economică și capacitatea de apărare a țării în fața acțiunilor iredentiste maghiare care deja sunt o realitate tangibilă extrem de periculoasă.

Dacă nu era suficient acest balamuc intern, trebuie să amintim că asistăm la o confruntare dură a intereselor geoeconomice și geopolitice ale marilor puteri europene, americane și rusești care își dispută acapararea resurselor naturale și financiare ale țării, punând presiune mediatică, diplomatică și judiciară asupra instituțiilor, companiilor românești și persoanelor care li se opun, contribuind astfel la menținerea unei tensiuni constante și a unui haos instituțional controlat.

Rețelele de socializare, organizațiile neguvernamentale finanțate din exterior, unele trusturi media aservite ocultei internaționale, sunt activate și pregătite să organizeze proteste și manifestații antiguvernamentale în speranța răsturnării actualei majorități politice aflată la guvernare în urma alegerilor legislative .

Unele efecte ale acestei zăpăceli și isterii tind să se extindă și la nivelul administrațiilor locale, moneda națională s-a depreciat semnificativ, rata șomajului va fi în creștere (mai ales în rândul tinerilor), prețurile la alimentele de bază au atins cote alarmante, la fel ca și prețul la benzină, gaze naturale și electricitate, atât la consumatorul casnic, cât și la cel industrial.

Și totul pe fondul unei creșteri economice care ar fi trebuit să asigure un trai decent, în conformitate cu prevederile constituționale.

Lupta împotriva corupției s-a demonetizat datorită abuzurilor de putere practicate în procesul probatoriului, tot mai multe „cazuri” de răsunet fiind invalidate de instanțele judecătorești, fără sancțiuni severe împotriva celor care prin faptele lor, au adus atingere libertății, demnității și viitorului politic sau profesional al celor ce au căzut victime incompetenței și abuzurilor de tot felul.

Cine va profita de situația tensionată și confuză din România, în acest an al Centenarului ?

Cu siguranță vecinii pizmuitori și trufași care vor găsi un teren fertil acțiunilor iredentist-revizioniste.

Deja guvernul ungar a elaborat și finanțat un amplu program, bine articulat vizând blocarea și ridiculizarea acțiunilor românești de omagiere a Centenarului Marii Uniri, prin intermediul reprezentanțelor diplomatice și culturale din străinătate cu precădere cele din Europa, SUA, Canada, Australia folosindu-se și de puternicile organizații iredentiste ale diasporei ungare, iar pe teritoriul României, prin activarea și radicalizarea organizațiilor extremist-revizioniste din secuime pentru a crea stări tensionate și provocări care să genereze confruntări cu organele de ordine. De fapt, se urmărește reeditarea evenimentelor din 15 martie 1990 de la Târgu Mureș, însă de astă dată cu o finalitate clară: obținerea autonomiei teritoriale a zonelor populate de maghiari. În aceste condiții, la presiunea exercitată de factorii externi perturbatori și la „protestele” maghiarilor din interior care vor acuza autoritățile române de „epurare etnică”, ne putem aștepta la o intervenție a „căștilor albastre sau roșii”, care să „pacifice” zonele de conflict. De aici și până la obținerea autonomiei calea este fără obstacole.

Ce-ar fi de făcut ?

Cred că se impune în regim de urgență, convocarea de către președintele României a unei ședințe CSAT, pentru a se elabora o strategie coerentă cu simularea unor scenarii posibile și cu măsuri preventive și de ripostă adecvate, în paralel cu o campanie politico-diplomatică inteligentă pe lângă organismele euro-atlantice în scopul de a interveni din timp și a atenționa autorităților de la Budapesta, în legătură cu efectele ce le-ar suporta în cazul destabilizării flancului de est al NATO și UE, și așa vulnerabil ca urmare a intervențiilor rusești în Ucraina și presiunilor exercitate asupra R. Moldova, la care se adaugă noua alianță Rusia-Turcia, care schimbă configurația geostrategică în zona Mării Mediterane și a Mării Negre.

Fiind vorba de Centenarul demnității naționale, cred că, mai mult ca oricând, oamenii care dețin poziții importante în aparatul de stat, în organizații civice culturale și socio-profesionale românești, din țară și exterior, să se manifeste ca apărători fermi a unității naționale, a limbii, tradițiilor, istoriei și credinței strămbune, ca un pios omagiu adus celor care s-au jertfit pentru aceste valori.

Cred că ceasul istoric ne obligă să renunțăm la „Țiganiada” care a decredibilizat tot ce este mai de preț unei nații, de la Parlament, forul de elaborare a legilor în interesul cetățenilor și respectul Constituției, și până la guvern, președinție, biserica ortodoxă și familia regală (care a reprezentat un reper al reîntregirii și modernizării României) aflată acum într-un mare scandal pentru împărțirea averii defunctului Rege Mihai I.

Despre felul în care românii (nu) își apără demnitatea

Pregătind acest material, mi-am amintit de un interviu acordat unui ziar sătmărean, de prof. de istorie sârb Miodrag Stanojevic, care ne-a oferit o adevărată lecție de demnitate și mândrie națională, lecție pe care o merităm din plin. Citez câteva pasaje ale interviului în cauză, poate învățăm și noi ceva.

„Fenomenul Csibi Barna, un degenerat care își permite să dea foc în centrul României unei păpuși reprezentând un erou național al românilor (Avram Iancu) fără o reacție fermă din parte autorităților. Vă propun un exercițiu de imaginație. Ce s-ar fi întâmplat dacă:

- un român ar fi dat foc la Budapesta unei păpuși reprezentându-l pe Kosut Lajos;
- un turist german ar fi incendiat la Tel Aviv o păpușă reprezentându-l pe David Bengurion sau Golda Meir, premieri ai Israelului;
- un ungur din Vojvodina ar fi incendiat la Novi Sad o păpușă reprezentându-l pe Milos Obilic, eroul național al sârbilor de la Kosovopolje;
- meciul Steaua-Ujpest de acum trei ani, când la intrarea în România suporterii unguri aflați în tren au afișat *Transilvania aparține Ungariei*, iar pe stadionul Steaua din București au afișat: românii = țigani. Același scenariu, dacă Ujpest ar fi jucat la Belgrad cu Partizan sau Steaua Roșie. Oare ar fi avut curaj ungurii să afișeze sârbii = țigani sau *Vojvodina aparține Ungariei* ? Nu, nu ar fi îndrăznit, iar dacă ar fi fost atât de tâmpiți să o facă, în aceași seară ar fi cinat în infern.

De ce își permit asta în România ? De ce nu își permit același lucru în celelalte țări unde au minorități maghiare și revendicări revizioniste, adică Slovacia, Serbia, Ucraina ? Simplu, pentru că ei știu că românii sunt un popor *pașnic, binevoitor și primitiv*, un popor *imbecil de tolerant*. Totodată ei știu că slavii nu sunt așa și de aceea nu își permit.

Afirm cu tărie că nu există nicăieri în lumea civilizată o țară care să acorde atâtea drepturi unei minorități alogene cum acordă România minorității maghiare și totuși nu vor fi niciodată mulțumiți, sâcâindu-vă perpetuu (ca un țânțar în miezul nopții) cu aceeași pretenție imbecilă: autonomia teritorială. Tupeul lor se manifestă și prin faptul că ei se consideră ca fiind similară pretenția lor de autonomie teritorială în România cu cea a catalanilor în Spania, ignorând cu bună știință marea diferență: catalanii sunt băștinași în Spania, pe când maghiarii sunt alogeni asiatici în România.”

Cred că prietenul nostru a fost suficient de convingător pentru a trezi în inimile românilor dragostea și respectul demnității gliei strămbune.

Câteva concluzii

Având în fața noastră acest tablou al evoluțiilor viitoare la nivel european și ținând seama că în 2019 este de drept rândul României la conducerea UE, după cea a Bulgariei, cred că este necesar ca încă de pe acum să ne stabilim o strategie de țară cu obiective clare de atins, inclusiv în privința viziunii regândirii noii arhitecturi, care presupune și o integrare profundă politică, economică, financiară și militară a României în structurile euro-atlantice. Dar, până atunci, va trebui ca actul de legiferare, de guvernare și de justiție, să aibă consistență și predictibilitate în conformitate cu cerințele UE și ale statului de drept, pentru a crea condiții de realizare a unei păci sociale durabile și a uni societatea românească în jurul valorilor care au stat la baza realizării Marii Uniri.

Să folosim cu inteligență Centenarul Marii Uniri, care a fost un moment binecuvântat de Dumnezeu, pentru a aduce un pios omagiu celor care s-au jertfit să facă posibilă realizarea acestei năzuințe de secole la care au visat înaintașii noștrii, de secole.

Drept urmare, vă îndemn dragi români să privim cu încredere lumina speranței dată de nădejdea în Sfânta Treime și Maica Domnului și Mântuitorului Nostru, Iisus Hristos, care la această cruce a destinului vor fi alături de poporul român, care și-a apărat glia strămbună și a rezistat cu încăpățânare în fața marilor imperii ale lumii care au prădat și jefuit fără scrupule, bogățiile solului și subsolului.

Să sperăm, că și de această dată Dumnezeu va fi român !

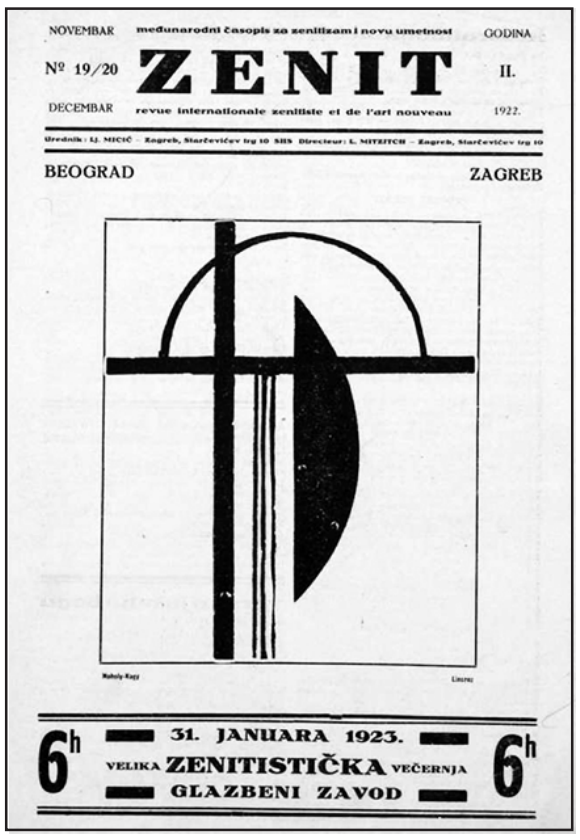
Avangarda de la „A la Z”

ZENIT (III)

Florin COLONAȘ

După ce am parcurs în primele două episoade nouă numere ale consistentei publicații *Zenit*, să ne oprim acum asupra celui de-al zecelea număr, care debutează cu coperta gravată de Mihail S. Petrov, artist pe care l-am întâlnit încă de la cel de-al șaselea număr. Coperta înnobilată cu gravura intitulată *Ritm*, are și un supratitlu incitant: „Se caută un om !”.

Între semnatarii materialelor din corpul revistei trebuie evidențiat Vladimir Maiakovski cu poemele *Ret i svet*, dar și Claire Goll (soția lui Ivan Goll) cu *Târg la Berlin* (Messa im Berlin).

Semnalăm o ciudățenie aparentă, dar în fond un element literar și tipografic utilizat mult în epocă, un poem dadaist *Orientaeroplan*, semnat de Franz Richard Behrens (Berlin) în care absorbantul crescendo de la A la Z dovedește aceeași tendință ca și rubrica noastră aflată în supratitlu. Rândurile pare ale poemului cuprind nume din avangardă, în timp ce cele impare încep cu denumiri din chimie (azot, hidrogen, oxigen).

De mare interes este faptul că între numele din avangardă întâlnim numele lui Ernst Stern, vărul lui M. H. Maxy, scenograf la Berlin, colaborator apreciat al marelui regizor Max Reinhardt, al cărui portret realizat de Maxy figurează în cuprinsul revistei *Integral*, pe care a condus-o.

Titlul cules vertical, asemenea unui acrostih, descifrează „Explozia balcanică”. Mai trebuie să subliniem și grafica datorată lui Sibe Milicici, intitulată „Două surori”.

Un fapt demn de remarcat este agresivitatea coperților revistei. Exemplu peremptoriu în acest sens îl constituie chiar cea de la numărul 11, unde este prezentată macheta monumentului „Internaționalei a III-a”, opera lui Vladimir Tatlin. Pe lângă culorile diferite ale coperților,ele sunt cartonate, iar cuprinsul este tipărit pe hârtie subțire, ceea ce alcătuiește un ansamblu grafic extrem de atrăgător și în egală măsură de un subtil rafinament artistic.

Un manifest Zenit, cu supratipar roșu, deosebit de agresiv, semnat de cel ce păstorește revista, Liubomir Micici, al cărui titlu este scris cu majuscule, „ZENITTZAM”, reprezintă un înflăcărat apel la alăturarea la ideile propuse de curentul pe care-l reprezintă publicația.

Un colaborator extrem de valoros, prezent și în acest număr cu o linogravură din Praga, este cehul Karel Teige, care va participa la Expoziția Internațională a *Contimporanului* din 1924. Iată, deci, legăturile existenete între diferitele publicații de avangardă, fie ele în mod direct sau indirect ca în cel de față, dar demostrând marile legături artistice și spirirtuale ale artiștilor avangardiști din diferitele puncte ale planetei.

Sub titlul *Barometru liric*, statornicul prieten al revistei, Ivan Goll, ilustrează registrul liric în timp ce registrul grafic este îmbogățit de un artist de talia lui Georg Grosz, din Berlin. O gravură în linoleum aparținând lui A. P. Gallien, completează partea imagistică a celui de-al unsprezecelea *Zenit*.

Tot cu o linogravură, de data aceasta semnată de Mihail S. Petrov, din Belgrad, se deschide și ediția a douăsprezecea *Zenit*, unde vom întâlni și poeme ale francezului Paul Dermee, prieten al moderniștilor români. Ca dovadă, o fotografie din casa lui unde alături de gazdă apare Piet Mondrian, G. Vantongerloo, Russolo, dar și Ilarie Voronca și Celine Arnauld, actriță originară din Călărași (Paris, 1927, fotografie aflată într-o sinteză a avangardei românești).

Numărul 11 al revistei are opt pagini, la fel va avea și numărul pe care l-am rezumat mai sus, dar o caracteristică specială este faptul că numerotarea paginilor se face în continuarea precedentului, așa fiind, prima pagină a acestui număr este 9.

Cel de-al treisprezecelea număr se află sub un imperativ major, articolul e semnat de marele animator al publicației, neobositul Liubomir Micici, intitulat *Școala Zenit, de scris*. Partea grafică se bucură de contribuția lui Albert Gleizes, cu ilustrații paginale „în aval”, trimise de la Paris, în 1922.

Pline de substanță cele două articole despre artă – unul semnat de F. T. Marinetti, iar cel de-al doilea aparținându-i lui Ivan Goll, se referă la arta lui Picasso. Desigur, nu putem să omitem articolul *Charlot*, elaborat de Guillaume de Torres, ca și gravura *Zenit*, elaborată de prolificul Mihail S. Petrov.

Marele Serghei Esenin este prezent în paginile numărului următor (14) cu *Preobrajenie*, versurile sale măiastre fiind acompaniate de o gravură, operă a lui Louis Lozowick, intitulată *Biserica roșie*. O traducere din *Le Futurisme*, opera lui F. T. Mainetti vine să completeze articolul din numărul anterior al publicației. *Alhambra*, reprezinta un text semnat de Evghenie Dundek, în timp ce cele *Șase basme* aparținând lui Adolf Hoffmaister (Praga) vin să îmbogățească sumarul acestui număr.

Apărut în iunie 1922, *Zenit* numărul 15 este de aceeași vârstă cu primul număr din *Contimporanul* lui Marcel Iancu. Un alt mare avangardist, ungurul Lajos Kassak, sufletul revistei *MA*, care va colabora și cu ai noștri, semnează în acest număr coperta printr-o gravură în linoleum, de fapt o replică la o peniță semnată de marele Robert Delaunay, intitulată *Le Tour*, creată în 1910. Nu putem să nu subliniem, din nou, supratiparul cu roșu, care violentează cititorul. Marele artist francez Delaunay este venerat într-un text semnat de Goll, intitulat *Der Eiffelturm*, ceea ce ne face să ne gândim imediat la acea ilustrație, semnată de Marc Chagall, apărută în volumul *Ulisse*, opera lui Ilarie Voronca (1928). Volumul făcând parte din cele cinci volume ale seriei *Integra*l, tipărite la Paris, prezintă pe pagina-oglindă a titlului, turnul Eiffel, purtând în extremitatea superioară capul scriitorului Ilarie Voronca. Nu numai înălțimea respectabilă a poetului l-a determinat pe Chagall să-l portretizeze astfel, ci și statura operei pe care scriitorul ne-a dăruit-o.

De remarcat în acest număr și colaborarea a doi lideri avangardiști, personaje care au influențat arta secolului al douăzecilea. Primul este Herwart Walden, promotorul curentului *Der Sturm*, care semnează o poezie, iar cel de-al doilea, „tatăl futurismului”, italianul Marinetti, îi adresează celui care păstorește *Zenit*-ul, Liubomir Micici, o scrisoare la 21 iunie, dovadă a aprecierii strădaniei depuse de către croatul care a știut să adune în paginile publicației floarea avangardei internaționale.

Odată cu numărul 16 apare o nouă caracteristică tehnică și anume, nu mai există coperta de carton cu care eram obișnuiți. În cuprins vom găsi două pagini de poezie, semnate de Micici, în timp ce în alte două pagini apar producțiile lui Polianovski, care va deveni un colaborator apropiat al lui Micici. De asemenea, trebuie subliniat că întregul număr este în limba germană, confirmare a internaționalității publicației.

Următorul număr este dublu (17-18), iar coperta cartonată reapare. Ce să-i Faci ? Jocul finanțării în artă a avut, dintotdeauna, un rol important.

În acest număr distingem influența pro-rusă. Este un număr de excepție. În el se reflectă șocul produs de Marea Revoluție din Octombrie, la Berlin. De aceea, trebuie să privim ce cuprindea acest număr și ceea ce se petrecea în timp real în Germania, pe tărâmul artei noi.

Parcurgem *Zenit*-ul: marele constructivist El Lissitzky semnează lucrarea *Victoria în soare*. Chiar când scriu această recenzie zenitistă, la Moscova, la Muzeul Tretiakov și la Muzeul Evreiesc se desfășoară o mare retrospectivă ce-i este dedicată maestrului.

Să continuăm cu Vladimir Maiacovski cu o bucată din 10 martie 1922, *Ascultați furia !* Ilya Ehrenburg semnează un poem, dar și o colaborare alături de El Lissitzky, material elaborat special pentru *Zenit*.

O rubrică distinctă este *Ruska, nova umetnest*. Nu putem să nu-l amintim pe vitorul laureat Nobel pentru *Doctor Jivago*, Boris Pasternak, cu cinci poezii în catren, ca și acel poem al lui Nicolai Asaiev, al cărui roman *Departe de Moscova*, era des citat și citit în țara noastră, prin anii ’50. Desigur, nu putem omite din sumarul numărului a versurilor lui Esenin.

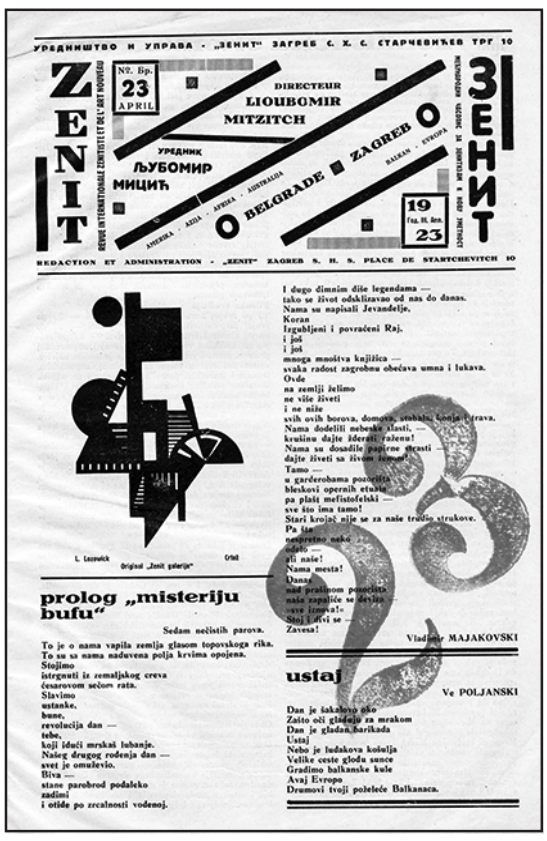
Partea grafică este semnată de Kasimir Malevici cu celebrele sale însemne: pătratul și cercul negru, alături de un articol teoretic semnat de acest inițiator al suprematismului.

Paralel cu apariția revistei are loc „Declarația Congresului Constructiviștilor” de la Düsseldorf sub lozinca „Constructiviști din toate țările uniți-vă !”. Marxism veritabil ! Marcel Iancu va adera și el, trimițând adeziunea sa prin prietenul său din perioada de la Zürich, Hans Richter.

Paralel cu Congresul desfășurat între 29 și 31 mai 1922, a avut loc și o expoziție internațională ca magazin universal (Kunstaustelung) care a avut și o secție românească reprezentată de Hans Mattis Teutsch și Jules Pascin. Să nu uităm că au participat 18 țări, din Egipt până în Japonia, la această manifestare de referință. Ceea ce trebuie însă amintit este faptul că în cadrul secțiunii germane a participat compatriotul nostru Arthur Segal, care se stabilise la Berlin. Printre participanți: Picasso, Braque, Mattise, Dufy, Archipenco, Kandinsky, Prampolini, Depero, Klee, Gris, Schwitters, Feininger, Van Doesburg, Moholy-Nagy. Așadar, elita artei moderne.

Din nou un număr subțire. Deși e dublu, nu are decât opt pagini...

Iarăși, finanțarea, bat-o vina ! Nu însă volumul unei publicații îi dă valoarea. Valoarea nu o conferă numărul paginilor ! În acest număr 19-20, întâlnim un text referitor

la filmul de cinema rusesc, o prezentare a ilustrului compozitor Serghei Prokofiev, dar și o „Declarație a Congresului Poporului” din tânărul stat bolșevic, toate asociate cu o „Construcție” datorată lui El Lissitzky și o copertă semnată cu inițiale, aceluiași neobosit colaborator.

Reclamele își găsesc în acest număr o mare reflectare, Reclama este :sufletul comerțului:, dar și a unei publicații de cultură îi folosește. Așa că găsim nume de mare rezonanață astăzi: *Manometre*, *De Stijl*. Un articol referitor la arhitectură este semnat de L. Kassak, în numărul dublu 19-20 al Zenit, unde se remarcă și articolul despre *Dansul în Germania* iscălit de competentul F. H. Behrens.

Incitant supratiparul roșu al următorului număr (21), care este împărțit în mod egal între scrierile lui Micici și Polianovski.

Din numărul 22 vom aminti desenul lui Alexandru Archipenco, poemul lui Kassak și reproducerea *Arlechinului* lui Pablo Picasso.

Așa se prezenta *Zenit* în martie 1923. Pentru a continua dialogul în paralel *Zenit – Contimporanul*, început încă din primele fraze ale prezentării noastre, se cuvine a sublinia faptul că Marcel Iancu scrie în paginile publicației sale despre legăturile de colaborare pe care aceasta le avea cu Italia, Franța, Germania, Olanda. O mândrie pe deplin justificată, cu evidente roade !

(Imaginile din această pagină ne-au fost oferite de dl. Michael Ilk.)

Corespondență din Beijing

Spătarul Milescu, primul român care a pus piciorul pe pământul Chinei

Luo Dongquan

Recent, am primit drept cadou cartea *Descrierea Chinei*, de Nicolae Spătaru Milescu (1636-1708) în versiunea chineză și am citit-o setos, într-o suflare, de la A la Z. Este o lecție din istoria Chinei, un tablou viu al vieții poporului chinez de acum trei veacuri.

Spătarul Milescu și cartea sa *Descrierea Chinei*

Născut în 1636 la Vaslui, Moldova, Milescu a urmat cursurile universitare la Constantinopol unde a studiat teologia, filozofia, istoria, literatura, a învățat limbile greacă, turcă, arabă, și apoi a continuat studiile în Italia unde a învățat limbile latină și italiană, științele naturii și matematică. La întoarcerea în țară, a lucrat la Curtea principelui Moldovei, Gheorghe Ștefan, a fost trimis ca șef al misiunii diplomatice în Imperiul Otoman, a vizitat Suedia și Franța, și din 1671 a lucrat ca translator de limbile elenă, latină și română în departamentul de relații externe în curtea Imperiului Țarist.

În ziua de 3 martie 1675, trimis de țarul Rusiei Alexei Mihailovici, Milescu împreună cu grupul său a pornit din Moscova, plecând spre China și trecând prin Siberia și China de Nord-Est, a ajuns la Beijing abia la 20 mai 1676. Șederea sa a durat trei luni și zece zile și a avut două întâlniri cu împăratul chinez Kang Xi. La 1 septembrie 1676 a pornit pe drumul de întoarcere și la 5 ianuarie 1978 a ajuns la Moscova. A scris trei cărți: *Descrierea Chinei, Jurnalul de călătorie prin Siberia* și *Raportul vizitei în China*. A murit în 1708 la Moscova.

Autorul, cu pregătiri temeinice educaționale, bogate experiențe și cu condeiul său talentat, a prezentat istoria milenară și cultura strălucitoare a acestui imperiu oriental care este China, a descris ceea ce a văzut, a auzit și a citit în China și despre China de acum trei sute de ani.

Cartea a prezentat atât istoria Imperiului Chinez, dinastiile, cât și aspectele geografice, drumurile pe uscat și pe mare către China, provinciile, orașele, populația, credințele religioase, ritualurile imperiale, obiceiurile și datinile, calitățile oamenilor, construcțiile, agricultura, armata etc.

Acum peste trei sute de ani, savantul Milescu a văzut și a scris:

„Nu există nici un alt imperiu în lume care să respecte cultura și cunoștințele ca imperiul chinez.” „Chinezii văd lucrarea pământului drept o obligație supremă, consideră agricultura baza dezvoltării statului, izvorul tuturor acțiunilor omenirii.” „Chinezii cultivă pământul minuțios cu tehnologie ridicată. Fiecare petec de pământ este lucrat cu migală. Nu găsești nicăieri vreun pic de teren înțelenit. Ei muncesc cu hărnicie și sârguință zi de zi.” „De mici ei pot îndura privațiunile și greutățile și oboseala.”

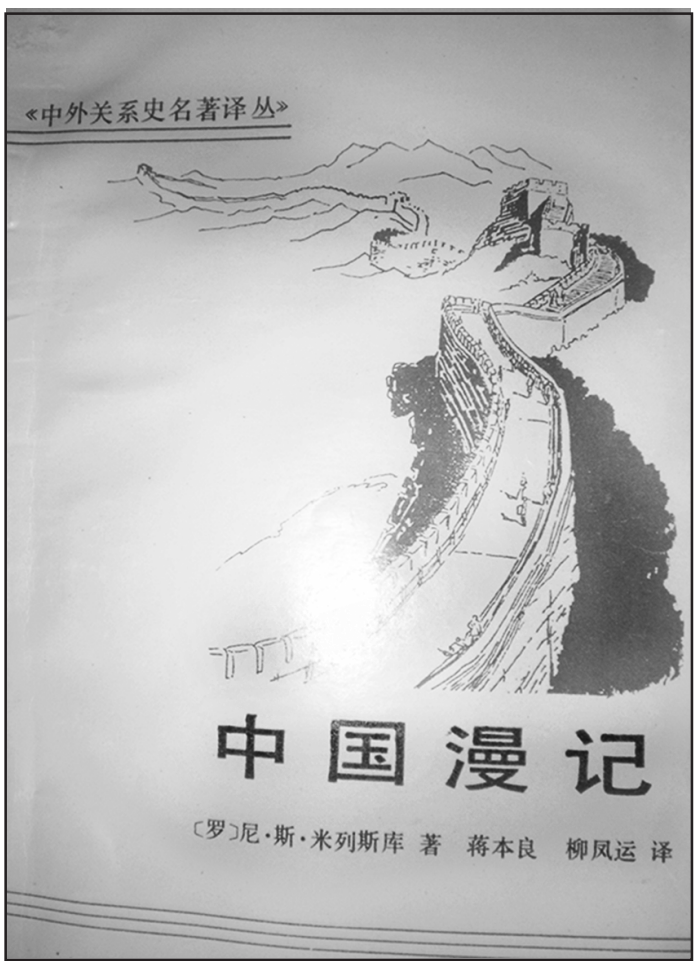
„Lucrurile care merită să fie abordate sunt superioare celor din Imperiul Roman.” „Chinezii sunt foarte înțelepți, cu capul limpede și iute.” „Ei acordă în mod deosebit mare importanță onorurilor și politeții.” „Primesc ospitalier pe oaspeți veniți de departe și îi invită la locul de onoare, invită întotdeauna pe oameni vârstnici la locul de cinste.” „Copii respectă pe părinți, pe cei cu vârstă mai mare și pe profesori.”

„Pentru străin, cel mai de admirat în China sunt drumurile publice, care sunt la perfecțiune. Sunt netede, pavate cu pietrișuri, circulația de cai și căruțe e foarte intensă. În regiunile de șes este așa, în regiunile de munți e tot așa.”

Milescu a descoperit că „la masă, chinezii folosesc bețișoare și nu tacâmuri. Mâncărurile sunt savuroase. Ei mănâncă broască țestoasă, considerând o savoare nemaipomenită. China are fructe Suku (Roșii de copac – n.a.), care nu cresc în alte țări. Fructele pot fi uscate la soare și în aer liber, ca și strugurii pentru stafide.”

Autorul a scris și despre unele aspecte ale înapoierii din a fost chemat să lucreze la Ambasada Chinei la București, începând astfel cariera diplomatică.

După aceea i s-a încredințat sarcina de a-i traduce pe Mao Zedong, Zhou Enlai, Deng Xiaoping și alți lideri chinezi și a avut diverse ocazii să participe la

Nicolae Milescu Spătarul, *Descrierea Chinei*, versiunea chineză

multe evenimente importante ale relațiilor chino-române, precum convorbiri și întâlniri la nivel înalt.

Din 1985, el a lucrat împreună cu soția la Ambasada Chinei în Mali. În 1992 Jiang Benliang pleacă la Chișinău, cu misiunea de a deschide Ambasada Chinei în această tânără țară, având funcția de însărcinat cu afaceri ad-interim al R. P. Chineze.

A tradus și publicat, în 1990, cartea *Descrierea Chinei* de Nicolae Milescu Spătaru. A scris și publicat, în 2004, volumul *Valurile Dunării* și în 2007 volumul *Traduc pentru lideri ai republicii.*

Jiang Benliang este translator superior, având un nivel înalt al limbii române și al limbii chineze, și un orizont larg de cunoștințe generale. Precizia, respectarea cuvântului sau a textului original, alcătuirea frumoasă și elegantă a propozițiilor, sunt câteva trăsături caracteristice ale traducerii lui Jiang.

Despre sentimentele sale față de România, Jiang spune: „În acordurile minunate ale melodiei *Valurile Dunării* ale compozitorului român Iosif Ivanovici, m-am înrudit cu această țară frumoasă, a doua mea patrie, unde am început cariera diplomatică.”

Jiang Benliang a decedat în 2015, în vârsta de 80 de ani.

Rolul cărții în raporturile chino-române

Prof. univ. dr. Ileana (Yang Ling) Hogea-Velișcu a publicat în 2008 volumul *Un stră-român, boierul moldo-valah Nicolae Milescu Spătarul, ambasador la curtea Marelui august Kang Xi*, contribuind la cunoașterea profundă a personalității istorice a spătarului Nicolae Milescu de către cititorii din aria de cultură a limbii române. Lucrarea urmărește cu atenție contribuția și influența uriașă a lui Nicolae Milescu în dezvoltarea culturii românești, în contactele timpurii ale Rusiei cu China, precum și problematica începutului relațiilor dintre România și China.

Președintele Chinei, Hu Jintao, a subliniat în discursul rostit pe 14 iunie 2004 în Parlamentul României: „Contactele prietenești dintre popoarele chinez și român au început din vremuri îndepărtate, încă din secolul al XVII-lea, când spătarul Nicolae Milescu a pășit pe meleagurile chinezești și a scris cartea *Descrierea Chinei*, devenind astfel, primul român care a luat contact cu China, fapt înscris în filele istoriei.”

Președintele forului consultativ chinez, Jia Qinglin a spus în cursul vizitei în România din 2008: „Cu peste 300 de ani înainte, a ajuns în China un român, pe nume Spătarul, care a scris cartea *Descrierea Chinei* și a prezentat înaintea tuturor țărilor din Mijlocul și Răsăritul Europei cultura și civilizația poporului Chinei străvechi, deschizând drum liber relațiilor dintre China și România.”

Prof. univ. dr. Ding Chao a arătat într-o lucrare: „Milescu este un cărturar de înaltă erudiție și un umanist plin de sensibilitate și bogăție de sentimente, care își exprimă sincera admirație față de cultura și civilizația chineză, elogiind profund poporul chinez.”

În cartea sa, *Statul în secolul XXI, Modelul chinez*, dl. Dan Tomozei, expert român de la Radio China Internațional, a subliniat „Pentru orice român, descoperirea marelui stat trebuie să înceapă lecturând scrierile eruditului Nicolae Milescu Spătarul. Considerat primul român care a călcat pe pământul imperiului chinez în anul 1676, Nicolae Milescu este, în secolul XXI, de o zguduitoare actualitate, consemnările sale fiind de o relevanță și acuratețe greu de imaginat, chiar și după mai bine de trei sute de ani. Atenția cu care acesta se apleacă asupra detaliilor de ordin social, administrativ, uman, politic și diplomatic oferă contemporanilor o perspectivă nu doar corectă, ci mai ales complexă și fidelă a poporului chinez.”

Scriind o prefață pentru volumul *Istoria Chinei și a civilizației chineze, România și China*, domnul Adrian Năstase, președintele Fundației Europene Titulescu, a subliniat printre altele: „Călătoria spătarului Milescu în China, ca trimis al țarului Rusiei și întâlnirea cu împăratul manciurian Kang Xi (1675-1676), oferă, prin cele trei cărți scrise, primele informații direct de la sursă. “

Pe urmele spătarului Milescu, mulți români din diferite cercuri, oameni politici, scriitori, prieteni au venit în China și au scris și publicat cărți prezentând China și relațiile româno-chineze din diferite perioade istorice, contribuind la cunoașterea reciprocă și promovând relațiile tradiționale de prietenie și cooperare dintre cele două țări și popoare.

(Luo Dongquan este profesor jurnalist, Vicepreședinte al Asociației de Prietenie China-România)

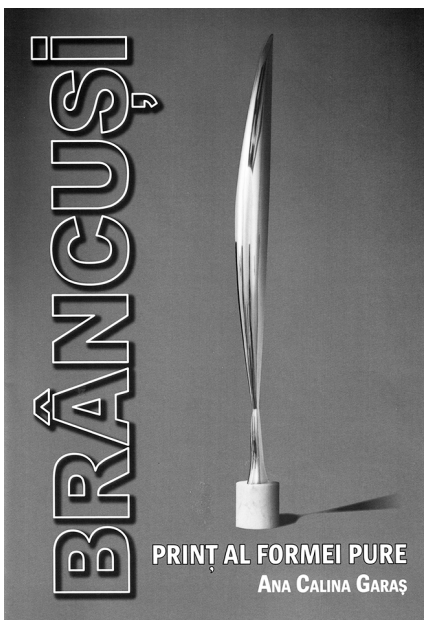
Constantin Brâncuși – imagini complementare

Ana Dobre

Într-o frumoasă zi de toamnă aurie, într-un loc atins de aripa miracolului unei zile faste, la *Casa Fr. Schiller* din București, doi scriitori – Ana Călina Garaș și Lucian Gruia, mi-au dăruit câte o carte despre Constantin Brâncuși: *Brâncuși, prinț al formei pure* și *Brâncuși și reveriile materiei*, două lucrări care abordează din perspective diferite personalitatea marelui sculptor român, unul dintre artiștii de anvergură care au revoluționat arta plastică pe plan universal.

Ana Călina Garaș îl prinde în imaginea de *prinț al formei pure*, urmărind, din perspectiva biografiei, evoluția în paralel a omului și a artistului Constantin Brâncuși. Sintagma din subtitlu se relaționează de însăși definirea artistului care s-a proclamat „prince-paysan"- aristocrat veritabil român, „băștinaș cu tradiții, ancorat în valorile poporului". La acestea, Ana Călina Garaș adaugă pentru mai deplina clarificare a omisiunii cuvântului *țăran*: „Era țăran prin origine, senior prin apucături, ajungând prin muncă *un prinț al formei pure* (s.n.)".

Ideea autoarei este că arta brâncușiană s-a hrănit permanent din acumulările copilăriei petrecute pe meleaguri gorjene. Viața de artist, realizările, neîmplinirile sale sunt indisolubil legate de această lume a copilăriei pentru a sugera un flux vital, spiritual și misterios, care l-a însoțit întotdeauna, definindu-i, văzut și nevăzut, destinul ca artist. Brâncuși este ca un arbore mitic care, transplantat pe alt sol, trăiește și se înalță din seva rădăcinilor ancestrale prin care (se) menține legătura cu patria originară. De aceea, în planul compoziției lucrării, scenele din prezentul artistului au corespondențe revelatorii în momente din acest trecut devenit mitologia personală a lui Constantin Brâncuși. Desigur, la Paris, Brâncuși nu s-a dus doar pe sine; a adus cu el și lumea din care provenea, lume care i-a modelat gândirea, viziunea asupra lumii, felul original de a se raporta la univers purtând pecetea inconfundabilă a dimensiunii spiritualității românești.

Ana Călina Garaș nu insistă pe senzațional; iubirile, ca și prieteniile cu artiști precum Satie sau Modigliani, Hans Arp, Tristan Tzara, André Breton, Rodin, Marcel Duchamp, Man Ray etc., sunt văzute ca parte integrantă a formării spirituale și artistice. Pe acest parcurs al biografiei interioare devine clară devenirea și aspirația spre *forma pură*, spre arhetip și chiar orgoliul de a se compara, în creație, cu însuși Dumnezeu: „Dumnezeu a făcut lumea din nimic, dar eu o să încep de la *ou* arta mea". Laitmotivul *ovoid* sintetizează gândirea artistică a lui Brâncuși, omul și creatorul în ființa căruia se răsfrângeau atâtea contraste, inefabile și imponderabile. Muzicianul Satie, de exemplu, îl vedea ca pe „un amestec de om primitiv și de om extraordinar de rafinat, un filosof și un înțelept de sorginte străveche".

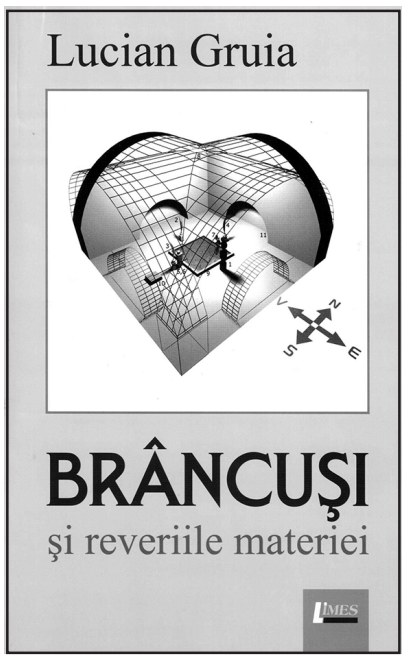
La finalul lecturii cărții Anei Călinei Garaș, această imagine de *mag* din vechime a lui Brâncuși rămâne, de *primitiv* (în înțeles eliadesc), capabil de a se instala în miracol, de a-l trăi și de a-și face inteligibile, în limbaj sculptural și literar, prin aforismele sale, viziunile, proiecțiile imaginative.

Dar, deși a gândit prospectiv, ca un vizionar, toate creațiile sale, lumea de azi încă nu a receptat, plenar comprehensiv, mesajul artei lui Constantin Brâncuși. De aceea, o carte ca aceasta la care a trudit Ana Călina Garaș se dovedește necesară, căci umple întotdeauna un gol.

(Ana Călina Garaș, *Brâncuși, prinț al formei pure*, Editura RAO, București, 2016)

Cartea lui Lucian Gruia despre Brâncuși este una mai direct aplicată pe acest mesaj greu inteligibil, între cele două lucrări scrise, desigur, independent, existând o relație de continuitate, ca și cum un flux continuu nevăzut le-ar lega într-o dimensiune a miracolului.

Sculpturile lui Constantin Brâncuși propun receptorului o serie de revelații, toate fiind legate, în concepția lui Lucian Gruia, de *reveriile materiei*. Ideea pare o continuare a afirmației lui Karl Sandburg: „Brâncuși a vrut să-i semene lui Dumnezeu și i-a reușit deplin acest lucru". Această latură demiurgică a lui Constantin Brâncuși își propune Lucian Gruia s-o exploreze, s-o aprofundeze și s-o propună pentru clarificări necesare.

Pentru imaginea lui Constantin Brâncuși – omul, Lucian Gruia o propune pe aceea de *flaneur*, „un boem hoinar, sensibil", pentru care „orașul apare ca ambientul unei camere colosale, urbea însăși, cu străzile, casele, parcurile și monumentele ei", exteriorul confundându-se cu interiorul, *afară*, în lume, și *înăuntru*, în sine, în mit, coincid. Iată, așadar, o *imago mundi* a creatorului care desființează limitele, proclamând ca stăpână gândirea uriașească a geniului în ipostază titaniană.

Artistul Constantin Brâncuși are o gândire originală și consecventă în direcția miticului, a arhetipului, logică și rațională în legitatea ei interioară care face ca universul fizic în care trăiește, să fie o reflectare a universului imaterial, spiritual care-i întreține arderea creatoare. Percepția realității, spune Lucian Gruia, are două aspecte relevante pentru viziunea lui Brâncuși: unul se referă la raportul dintre artă, dintre monumentul brâncușian și cadrul real în care e amplasat; al doilea referă despre atelierul parizian al artistului, imagine răsfrântă a gândului creator.

Teza cărții se regăsește înaceastă afirmație: *sculpturile brâncușiene reprezintă imagini arhetipale, contururi plastice ale ideilor pure*, platoniciene, altfel spus, reprezintă un mod de a concretiza nevăzutul, inefabilul, imaterialul. Brâncuși nu este un artist oarecare, este un *inițiat*, cu acces la ordinea misterioasă a lumii. Mesajul este ezoteric, ceea ce explică dificultatea receptării operei și în posteritate.

Originalitatea interpretării lui Lucian Gruia decurge din modul în care identifică temele legându-le de receptarea formelor plastice brâncușiene din *interiorul* acestora, forme pe care le consideră locuibile, dacă ar fi mărite, desigur, la „o scară convenabilă vizitării". Interpretarea se sprijină pe virtualitățile conținute într-o serie de preocupări din etape diferite, fiind afirmate de Brâncuși însuși: realizarea încă din anii 1907-1910, anii de cotitură ai formării sale, a unor elemente arhitecturale: *Cariatide*, *Porți*, *Arcade*, *Coloane*, în scopul construirii unui *Templu* (nerealizat, rămas la stadiul de aspirație). La aceasta, s-ar adăuga încercările de a proiecta zgârie-nori locuibili sub forma *Coloanelor nesfârșite*. O afirmație a lui Constantin Brâncuși din 1926, după vizita la New York, ar putea fi revelatorie: „N-aș fi putut construi orașul atât de bine nici eu. Când mi se apropia vaporul de New York am avut impresia că-mi văd atelierul la scară mare".

Parcurgând cu interes și curiozitate susținute cartea lui Lucian Gruia poți să nu fii de acord întotdeauna cu interpretările sale. Dar nu poți să nu apreciezi pasiunea investigației, structura și calitatea argumentației, argumentație care tinde să să epuizeze o bibliografie și care devine, *ipso facto*, persuasivă.

Acesta este adevărul pe care Lucian Gruia l-a identificat în creația lui Constantin Brâncuși, iar acest adevăr se adaugă operelor critice necesare explicitării mesajului încifrat în creația acestui ultim mare inițiat care, resimțind pericolul în care se află tradiția, recreează miturile și arhetipurile pentru a le conserva în coordonatele unei lumi care, inconștient, își uită rădăcinile.

În creația lui Constantin Brâncuși ar trebui să vedem, sugerează, Lucian Gruia, citându-l pe C.G.Jung, „sclipirile sufletului lumii ca forme pure ale lucrurilor esențiale", pentru a ne întâlni în dimensiunea mentalului colectiv și pentru a înțelege „arhetipurile psihologice", prin care ne identificăm ca români. Opera lui Constantin Brâncuși proiectează în universal un mod românesc de a fi și de a înțelege creația.

(Lucian Gruia, *Brâncuși și reveriile materiei*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2014)

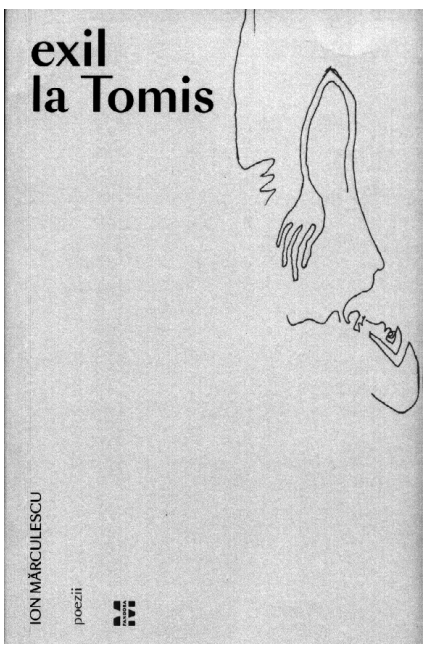
EXIL ÎN POEZIE

Victoria Milescu

Citind cele câteva cărți recente ale domnului Ion Mărculescu, pe care mi le-a oferit cu amabilitate: *Spovedania* (2013), *Oglinzi zgâriate* (2013), *Gumelnița* (2014), m-am întrebat de ce acest poet matur, cu o scriitură bine individualizată, cu discurs poetic inteligent, cu subtilități semantice, îndrăzneli lingvistice percutante, nu este mai cunoscut în lumea literară de azi. Cauza poate fi modestia pe care și-o asumă: „Eu sunt un poet care nu vrea/ Glorie/ Eu nu vreau să ajung/ În manualele școlare", spune acesta în poezia ce deschide volumul *Spovedania*. Dar poate fi vorba și de o strategie de pas înapoi pentru a avea o mai bună perspectivă asupra lumii în care trăiește, o lume bulversantă, căreia îi studiază și analizează lacunele, slăbiciunile, abjecția dar și superbia efortului de a lua mereu de la capăt viața, sperând într-o minune izbăvitoare. Recluziunea sa propice reflecției pe fond moral se observă și în noua carte, *Exil la Tomis*, apărută la editura Pandora M, în 2017, o carte pe care autorul o închină „lui Ovidiu cel de acolo și de atunci, al cărui exil nu se deosebește prea mult de cel al nostru de azi și de aici".

Poeziile trimit spre un exil exterior dar și unul interior, un exil în propria-i ființă, în propria-i țară de gânduri și trăiri, venind ca atitudine și expresivitate în continuarea celorlalte lucrări, pe linia unui proiect estetic, existențialist. Regăsim, deci, aceeași marcă (vezi predestinarea numelui Mărculescu) de echilibru între amănunt și întreg, aceleași bine proporționate relații între realitate și fantastic, între speranță și deznădejde, cu o atentă și riguroasă șlefuire eufonică ce se pliază cu efect pe diversitatea tematică valorificată uneori cu degajare ludică, alteori cu o melancolic-blândă condescendență, preponderent pe palierele sentimentale, sociale, politice. Rând pe rând, autorul pare a fi un matematician schițând formula ce conține misterul nașterii poeziei, un filozof statuând legile după care ele, cuvintele, se asamblează, se amalgamează, se împrietenesc ori se hărțuiesc pentru întâietate spre acel edificiu invizibil numit inefabil, sau pare un chimist decantând parfumuri, care și ele se potențează, se susțin în caleidoscopul unor texte lirice cu elemente epice din pitorescul imediat. Asimilând poezia modernă, poetul experimentează, ridiculizează, șarjează, ridicând derizoriul la nivel de artă elaborată, cu irizări de stranietate provocatoare: „La fiecare colț de stradă câte/ O spânzurătoare/ În fiecare spânzurătoare atârnat/ Câte un cuvânt care ne/ Sâcâie/ Dar cuvintele sunt multe, prea/ Multe și depășesc puterea noastră/ De exterminare chiar/ Chiar dacă la tot pasul poți/ Găsești călăi care vor să/ Mănânce și ei o pâine cinstită/ Înmuiată în puțin sânge și/ Asortată cu ofuri și oftaturi/ Da, sunt prea puține, prea/ Puține spânzurători/ Treaba merge încet, cuvintele sunt/ Multe și ar trebui/ Da, ar trebui inventată mitraliera/ Spânzurătorile sunt prea puține/ Și în plus/ Putrezesc în ploaie, se rup și/ Sunt deja prea rudimentare iar/ Cuvintele sunt multe și se/ Tot înmulțesc !" (*prea multe cuvinte*). O ars poetica burlesc-ironică, ce se adaugă altor piese pe linia absurdului existențialist precum *la dreapta judecată*: „Înalta curte hotărăște:/ Acuzatul nu este vinovat/ El doar dormea cu capul pe/ Lună și nicio lege/ nu interzice lucrul acesta/ E o poziție comodă pe care/ N-o poate face oricine și nici/ Nu deranjează pe nimeni/ Așadar/ Acuzatul nu e vinovat și/Tribunalul hotărăște în numele/ Legii: acuzatorii să fie/ Amendați cu douăzeci și cinci/ De lei pentru calomnie..."

Noutatea, originalitatea demersului său intrigă, debusolează și surprinde. Planurile mari se întretaie cu cele mici, banalul coabitează cu extraordinarul mascat și revelat unde și când nu te aștepți. Finalurile poeziilor sunt imprevizibile, perfect montate în textura fantastă, constituind surprize ce propun altă interpretare, noi rute de înțelegere cu o mai largă deschidere speculației ideatice. Cel ce lecturează *Exil la Tomis* nu poate să nu observe cum deasupra filelor gălbui trec intermitent umbra unui Ovidiu campestru, ochiul magic al lui Nichita sub care piatra devine cuvânt, dar și zbaterea aripilor unui liliac sorescian. Și totuși, domnul Ion Mărculescu nu este un necunoscut. Cei ce iubesc arta plastică, arta fotografică, îi știu picturile, palmaresul, premiile obținute de-a lungul anilor. I-aș sugera acestui Ovidiu al zilelor noastre să iasă din rezerva autoimpusă și să facă un mic pas mai în față pentru a fi cunoscut de mult mai mulți dintre noi spre a ne bucura de tot ce ne oferă acest artist al cuvântului, penelului, fotografiei, cu talent, inteligență și dezinvoltură.

Dimitrie Bolintineanu în volumul *Cum mor scriitorii români*

Luminita Corneá

La *Târgul de Carte Gaudeamus*, ediția din 22-27 noiembrie 2017, București, am avut bucuria de a participa la o lansare deosebită. Este vorba despre cartea profesorului Aurel Sasu care m-a atras de la început prin titlul ei, *Cum mor scriitorii români*, apărută la Editura Casa Cărții de Știință din Cluj-Napoca, 2017.

Aurel Sasu este un important cercetător, critic și istoric literar, profesor universitar din Cluj-Napoca, cu opere de referință semnate singur sau în colaborare, precum *Romanul românesc în interviuri*, *Dicționarul cronologic al romanului românesc de la origini până la 1989*, *Dicționarul scriitorilor români*, *Dicționarul esențial al scriitorilor români*, *Dicționarul scriitorilor români din Statele Unite și Canada*, *Dicționarul biografic al literaturii române* ș.a.

Din cuvântul rostit la amintita lansare, am reținut câteva din mărturisirile profesorului Aurel Sasu. Astfel, pentru realizarea volumului, a consultat o bibliografie de câteva zeci de titluri, dar au trecut trei ani de la strângerea informației până la *momentul acela de revelație* în care a putut să se apropie de „muntele de dosare". Din informația parcursă știa că intră într-o lume de comploturi, într-o lume de capete tăiate, de crime comandate, de sinucideri, de crize identitare, de otrăviri, de maladii mortale, de imaginea cărora nu se mai putea despărți.

Remarcabil este faptul că interesul autorului n-a fost să consemneze efectiv evenimentul finalului de viață al unui scriitor. „*Interesul meu a fost să caut în povestea vieții* și în biografia fiecărui scriitor acel moment, undeva, într-o zonă necunoscută în general și nesurprinsă în comentariile de istorie literară și *să descopăr acel început de drum, de unde începe drumul fiecăruia către moarte*, adică acea „murire" despre care vorbește Eminescu".

Cu multă dăruire și rodnică trudă, Aurel Sasu a descoperit drumul către moarte al scriitorilor români. După mărturisirea domniei sale, momentul acela de la care începe comentariul înspre ultimul act al înhumării, să spunem, în viața unui scriitor, poate fi o dramă, poate fi o mare întâlnire, poate fi o mare decepție, pot fi atâtea și atâtea lucruri pe care uneori nu le observăm în viața unui om.

Lectura cărții ne incită imaginația, gândindu-ne, spre exemplu, la drama poetului George Coșbuc după moartea fiului; la avatarurile sufletești ale lui Gala Galaction, pe seama căruia el pune ca o pedeapsă divină cei șase ani de paraplegie; la drama pe care o trăiește, ca aventură erotică împreună cu Iosif, Dimitrie Anghel în preajma Nataliei Negru; la exilul lui Bălcescu și al lui Aron Cotruș; la infirmitatea lui Gheorghe Banea și Alexandru Davila; la utopiile politice ale lui Culianu, Rebreanu; la drama paradisului totalitar a lui Panait Istrati; la dramele lui Eminescu, Labiș, Preda, Cezar Ivănescu ș.a.m.d.

Cartea are un puternic caracter documentar prin faptul că autorul a adăugat numeroase comentarii, note, observații de urmărire informativă ale serviciilor de securitate românească, diverse procese-verbale etc., toate pentru a evidenția aceste „povești" înspre moarte ale scriitorilor români. Cititorul contemporan rămâne desigur uimit aflând că la Ioan Petru Culianu există douăsprezece versiuni ale asasinatului, la Eminescu sunt trei, la Rebreanu sunt patru, la Marin Preda sunt șapte ș.a.m.d., fiecare versiune plecând de la un adevăr al vieții și al activității publicistice sau literare a scriitorului respectiv.

Titlul cărții *Cum mor scriitorii români* trimite la un aspect funebru. La început credeam că această carte mă va tulbura, dar nu este așa. Este o carte foarte interesantă pe care am citit-o cu deosebit interes, care are și pagini „de o frumusețe romanescă", cum afirma autorul. De exemplu, există în povestea înmormântării lui Călinescu o clipă de un lirism ieșit din comun, în condițiile unei înhumări: „senzațională a fost, în această atmosferă, apariția, din public, a unei doamne care a reușit să așeze peste trupul neînsuflețit al criticului o garoafă albă, strigând: *eu sunt Otilia !* (eroina romanului *Enigma Otiliei*). Apoi a dispărut." (p. 91) La prezentarea de la Târgul de Carte, Aurel Sasu se întreba: „O fi fost ea Otilia din *Enigma Otiliei* sau n-o fi fost ? Probabil, dar sună atât de frumos în această atmosferă sumbră acest moment liric, acest moment de sensibilitate aproape !"

După opinia autorului, cartea *Cum mor scriitorii români* „nu este o carte tristă. Este o carte, dacă vreți, *polemică*", exemplificând prin două texte din paginile consacrate lui Eugen Ionescu și lui Ion Pillat. În preajma morții, Eugen Ionescu: „N-am reușit să cred destul. Eu sunt, din păcate, ca omul acela despre care se spune că făcea în fiecare dimineață această rugăciune: „Doamne, fă-mă să cred în Tine" (p. 161). Și, la extrema cealaltă, poezia *Post-mortem* a lui Ion Pillat, gravată pe lespedea de cavou, de o frumusețe lirică și sufletească absolută: „M-a părăsit azi lumea, ca și haina/ Uitată colo-n cui,/ Și singur stau împărtășit cu taina/ Ce n-o pot spune nimănui.// Îmi las toiagul, praful și sandala/ Nici umbră nu mai sânt./ Din alte zări privesc în zări petala/ Luminii ce mi-a fost pământ." (p. 228) Concluzia autorului: cartea este „*polemică* în sensul în care gândul profund al morții ne trezește o patimă nebănuită de a trăi și de a fi convinși că *pământul este lumină și lumina este a pământului*."

Cunoscând că revista *Sud* are patron spiritual pe scriitorul Dimitrie Bolintineanu și că este editată de „*Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu*" din localitatea Bolintin Vale, redăm în continuare, în întregime, textul despre Dimitrie Bolintineanu din volumul *Cum mor scriitorii români* de Aurel Sasu:

«**Dimitrie Bolintineanu** (n. 1825, comuna Bolintinul din Vale, județul Ilfov – m. 20 august 1972, București). După doi ani în capitala Franței (1846-1847), întors în țară (1848) să participe la Revoluția din Muntenia, Dimitrie Bolintineanu este arestat, închis pe o ghimie pe Dunăre, de unde evadează, fuge, prin Transilvania, la Constantinopol și, din nou, la Paris (1850) cu misiunea să editeze *Albumul pelerinilor români*. După o călătorie la Ierusalim și în Egipt (1854) și după o scurtă perioadă de timp petrecută în insula Samos, unde Ion Ghica era guvernator (1856), se stabilește la București, ia parte la alegerea lui Alexandru Ioan Cuza, căruia îi sprijină reformele în calitate de efor al Eforiei spitalelor (1860), membru în Comisia Europeană a Dunării, ministru secretar de stat la externe (două luni) în cabinetul lui Ștefan Golescu și Ministru al Cultelor și Instrucțiunii publice (1863-1864) în noul guvern al lui Mihail Kogălniceanu. După detronarea lui Cuza, părăsește viața publică. Scrie articole virulente împotriva despotismului, a corupției și a intereselor de partid. Noile forțe politice îl atacă vehement sau îl ignoră pur și simplu. Lipsit de mijloace de subzistență, incapabil să accepte lingușirea, servilismul și minciuna, Dimitrie Bolintineanu se dedică scrisului (scrie enorm, în grabă și improvizat), crezând naiv că din cărțile publicate își va putea plăti datoriile sau că-l vor putea ajuta să nu moară de foame și de frig.

Mizeria este atât de mare și prăbușirea omului politic atât de năprasnică, încât, în 1871, fu izbit de nebunie și internat la Ospiciul Pantelimon, cu mențiunea „Dimitrie Bolintineanu fost Ministru de Culte, intrat fără haine".

O teribilă tragedie trăită în indiferența quasi-totală a contemporanilor. Pentru ajutorarea celui „căzut în slăbiciune de corp și de minte", la inițiativa lui Gheorghe Sion, în aprilie 1871, se organizează o loterie pentru vânzarea mobilierului (masa, canapele, fotolii, galerii de ferestre etc.) și a bibliotecii scriitorului. Gestul excepțional i-a aparținut lui Vasile Alecsandri care, la prețul de cinci lei biletul, cumpără o sută de bilete, achiziționează biblioteca poetului și o restituie, cu admirație, celui aflat în suferință. Câteva dintre obiectele nevândute au luat drumul târgului de vechituri. H. Grandea îl vizitează în același an: „L-am văzut stins, veștejit, abătut, tremurând și abia ținându-se pe-o canapea. O femeie îi prepara medicamentele pentru brațul (pe) care și-l scrântise într-o zi când a voit să se scoale singur din pat" (*Familia*, 9/21 mai 1871, p. 224). La 25 iunie 1871, în Camera deputaților, Cezar Bolliac propune să i se acorde o recompensă națională celui „lipsit chiar de pâinea de toate zilele". Propunerea a fost respinsă. Dărâmat sufletește de atâta nerecunoștință, marele patriot se stinge din viață, la 20 august 1872, într-o rezervă a Spitalului Pantelimon. Rămășițele pământești au fost înhumate în cimitirul satului natal. Când crucea de lemn a putrezit, a fost înlocuită cu alta de marmură. La inițiativa lui Rădulescu-Niger N., în 1888, monumentul funerar este completat cu un bust realizat de celebrul sculptor Carol Storck. Dovezi târzii și inutile de iubire. Tragedia lui Dimitrie Bolintineanu se consumase deja în regretabilul spectacol de ingratitudine al contemporanilor.» (Aurel Sasu, *Cum mor scriitorii români*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2017, p. 78-79).

Cum se mai poate comenta oare un asemenea destin ! ? Un caz dramatic, dar nu e unicul din literatura română. Intră în regula strâmbă în care valorile sunt acoperite cu nepăsare, cu dureroasa indiferență. Criticul Daniel Cristea Enache, în concluzia prezentării de la *Târgul Gaudeamus*, remarca „un lucru dureros, că românii, adică noi, indiferent de epocă, nu știm să prețuim pe contemporanii noștri, cei care la sfârșitul unei cariere glorioase, în loc să beneficieze de atenție și de prețuire, sfârșesc în condiții absolut mizerabile." De luat aminte !

Emilia Motoranu

O distopie

Scris în 1985 în limba engleză și tradusă în română după treizeci de ani, romanul *Povestea slujitoarei*, *The Handmaid's Tale* (București, Editura Paladin, 2017, 402 p.) de Margaret Atwood prezintă instaurarea violentă a unui regim teocratic dictatorial care prin abuzuri ajunge sa priveze femeile de toate drepturile si libertățile. Povestea poate fi încadrată în aceeași categorie a distopiilor inspirate de regimurile totalitare ale secolului al XX-lea, alături de *Minunata lume noua* de Aldous Huxley, *O mie nouă sute optzeci și patru* și *Ferma Animalelor* de George Orwell, *Mașina timpului* de Herbert G. Wells ș.a.

În limba engleză, termenul folosit este *handmaid* (cameristă), dar în limba română substantivului *cameristă* îi lipsesc conotațiile pentru care e folosit în textul original – deci *slujitoare* este o traducere mai apropiată de sensul dorit. Din text aflăm că datorită scăderii demografice, se formase o categorie de femei, ce puteau deveni slujitoare, în speranța de a da viață noii generații. O generație perfectă, de-a dreptul *ariană*, care își va putea însuși societatea galaadeană încă de mică, nefiind chinuită de memoria anarhiei ce a domnit înainte. Ideea de slujitoare și acceptarea unei forme de poligamie au fost preluate din Vechiul Testament: „Avraam și Sara încă nu aveau copii, iar la cei 75 de ani ai săi, Sara își pierduse orice speranță de-a rămâne însărcinată. De aceea, ea i-a zis lui Avraam: „DOMNUL m-a făcut să nu am copii; intră, te rog, la roaba mea; poate că voi avea copii de la ea ". Avraam a luat-o deci pe Agar ca soție secundară, iar ea a rămas însărcinată. Cum și-a dat seama de acest lucru, Agar a început s-o privească cu dispreț pe stăpâna ei. Plină de amărăciune, Sara s-a plâns lui Avraam. Agar, fiind apoi umilită de stăpâna sa, a fugit". – Geneza 16:1–6. Astfel, după un timp, slujitoarea Agar i-a născut lui Avraam un fiu care a fost numit Ismael. Dar și Iacob și Rahela: „Iar Rahela, văzând că ea nu i-a născut lui Iacob niciun fiu, a prins a o invidia pe soră-sa și i-a zis lui Iacob: Dă-mi copii, că de nu, mor ! Dar Iacob, aprinzându-se de mânie asupra Rahelei, i-a zis: Sunt eu oare în locul lui Dumnezeu, Cel ce ți-a stârpit rodul pântecelui Atunci Rahela a zis către Iacob: Iat-o pe roaba mea Bilha; intră la ea, și ea va naște pe genunchii mei și printr-însa voi avea și eu copii". (Facerea, 30:1-3)

După ce „aerul ajunsese să fie saturat de chimicale, de raze, de radiații, apa a început să mustească de molecule toxice, iar pentru curățarea lor e nevoie de mai mulți ani" (p. 147), perpetuarea speciei umane era în pericol. Din acest punct de vedere, se considera că „un bărbat e doar o strategie folosită de femei pentru a da naștere altor femei" (p. 160).

Protagonista și naratoarea poveștii încerca să treacă granița republicii Galaadului alături de soțul ei și de fetița lor când autoritățile i-au capturat. Ajunsă slujitoare, viața i se pare goală, și lipsită de sens. Merge însă înainte, sperând să afle ce s-a întâmplat cu fiica ei, dar știind că nu o va mai revedea vreodată. Ajunsă în casa unui comandant, ea primește numele *Offred*, care arată rolul ei de proprietate a stăpânului casei și a sistemului. Aici, în camera ei fără oglindă sau corpuri de iluminat, cu un geam ce se poate trage în jos doar pe jumătate, se află în siguranță.

Puterea politică a trecut rapid la eliminarea indivizilor nepotriviți, fie ei evrei, homosexuali, sau de altă religie decât cea considerată corectă. Siguranța și precizia care au marcat instaurarea republicii Galaadului par să fie mai mult o operă de artă a manipulării decât precursoarele războiului ce i-a urmat. Mințile din spatele loviturii de stat au reușit să domine, impunând extrem de ușor norme societății, fără a li se opune cu adevărat cineva, folosindu-se de toate slăbiciunile maselor – de la nevoia de limitare a libertății, până la utilizarea religiei ca mijloc de control și reformă a populației. Au reușit să semene ură între oameni, ură nefondată, bazată pe niște circumstanțe complet neimportante, dar care a funcționat extrem de bine. Din acest punct de vedere, *Povestea Slujitoarei*, carte ce a fost de curând ecranizată, trebuie privită ca un avertisment.

Cea mai periculoasă etapă pentru un regim ce vrea să obțină puterea deplină o constituie ultimele încercări de revoltă ale populației, când ororile săvârșite de noua clasă conducătoare sunt cele mai evidente, șocul inițial a trecut, iar oamenii realizează că situația actuală tinde să devină mai degrabă una permanentă decât una trecătoare. Însă gestionarea inteligentă a membrilor societății de care a dat dovadă Galaadul rezolvă și această problemă, prin eliminarea treptată a indivizilor nedoriți. Regimul terorii trebuie să continue cu fermitate și după acest moment, pentru a asigura dominația totală.

În republica Galaadului, securitatea funcționează sub titulatura de *Îngerii salvării* și își continuă activitățile de supraveghere a populației și de eliminare a indivizilor primejdioși. Șansa ca un individ să poată evada, urcând un zid (amintind de Zidul Berlinului) de câțiva metri tencuit cu cioburi de sticlă este destul de mică pentru a justifica existența lui.

Povestea Slujitoarei este mărturia unui regim totalitarist ce caută să întărească prejudecățile indivizilor împotriva lor, scoțând la iveală rasismul, fanatismul și sexismul, toate acestea fiind folosite pentru a-și instaura puterea. Povestea este un science-fiction social, despre ură și manipulare, este povestea unui regim care se instaurează în urma unei lovituri de stat și care începe să controleze clasele defavorizate una câte una, până când toată lumea se află într-o clasă defavorizată, inferioară și controlată.

Don C. Ștefan

Un roman de raftul întâi

O carte inspirată, bine scrisă, cu dăruire și talent, convingătoare pentru cititorii avizați – *Îngerul Lizicăi*, demersul inspirator al unei prozatoare, de acum, prestigioasă.

După ce a semnat mai multe romane: *A fi sau a nu fi mamă*, *Amintiri din inimă*, *A doua șansă*, *Drumul rătăcit al vieții*, *Iubirea adevărată nu are sfârșit*, *Trecutul oferă surprize*, *Iubire sacrificată* și unul de povestiri *1001 motive de divorț și tot atâtea povești de dragoste* apărute la Editurile Arefeana, Geneze, Anamarol, Betta și Orizonturi, fiind apreciate, în mod deosebit, de profesoara universitară dr. în filologie, Elis Râpeanu, a cărei autoritate nu mai poate fi pusă la îndoială, care afirma: „Autoarea trăiește și, odată cu ea și cititorul, cu fiecare personaj, se simte implicarea ei, potențând valoarea psihologică a romanului. Parcă fiecare pagină este un roman închinat vieții, omului și lui Dumnezeu" (p. 248), ori după aprecierile alăturate de distinsa profesoară Floarea Necșoiu: „În peisajul prozei bucureștene s-a impus un nume – Elena Ionescu Colcigeanni – cu romanele sale, volume care o propulsează în Uniunea Scriitorilor Români. Doamna scrie susținut și publică în fiecare an un roman, ritmicitate specifică și definitorie a adevăraților slujitori ai cuvântului scris" (p. 248), cărora le putem alătura și alte cuvinte de laudă, semnate de Geo Călugăru, Radu Cârneci, Rodica Elena Lupu, Constantin Bălăeț, Lucian Gruia, Aureliu Goci și alții, care vin să ne întărească deplin convingerea că autoarea se află pe un drum ascendent în vederea profesionalizării sale.

Parafrazând părerea lui Titu Maiorescu despre Mihai Eminescu, pe care-l aprecia, la o vârstă tânără, sub 30 de ani, că este „Poet, poet în adevăratul sens al cuvântului", putem susține cu aceeași fermitate că Elena Ionescu Colcigeanni este romancieră, romancieră în adevăratul sens al conținutului acestui cuvânt, adică modern și contemporan. Ea nu-și scrie cărțile, ci volumele sale parcă o scriu pe această adevărată doamnă frumoasă, elegantă și distinsă, de-o sobrietate de tradiție nobilă, exprimându-și prin scris cele mai frumoase simțăminte și gânduri înțelepte. Afirmația mea se bazează pe faptul că i-am citit toate cărțile de până acum, fie că au fost tipărite al Editura Arefeana, fie în altă parte. Evoluția sa creatoare este semnificativă, fiindcă mi s-a părut ca o naratoare deja formată, încă de la prima carte și, în acest caz, mersul înainte nu însemna decât o depășire de sine. Autoarea povestește, în volumul său de început, că o ajuta pe fiica sa la compunerile școlare… Dar eu cred că lucra, în același timp, la compunerea de sine, ca o romancieră în devenire, manifestând înțelepciunea de-a învăța, mai întâi, prin lecturi selecte și exerciții, arta creației și abia apoi de-a ieși în public, printr-un succes recunoscut de cititorii săi, ca o romancieră în care avem deplină încredere.

Și totuși, acest roman pare a fi cea mai bună dintre cărțile sale; parafrazând titlul, scriu: *Îngerul Lizicăi* – îngerul înălțător al prozatoarei Elena Ionescu Colcigeanni !

O poveste simplă și obișnuită de viață: doi tineri se plac, se îndrăgostesc și se căsătoresc: evoluție firească pentru condiția lor socială. Generația următoare, adică băiatul lor, arhitect de excepție, se îndrăgostește de-o profesoară și se căsătoresc; au doi copii – o fată și un băiat. Înclini să crezi că ai de-a face cu un roman al familiilor fericite, al unor iubiri statornice, cu tradiții și respect, prospere, cu unele succese firești, pe măsura evoluțiilor normale. Și, chiar în aceste condiții, romanul *Îngerul Lizicăi* putea fi clasificat ca o reușită, fiindcă autoarea știe să reliefeze semnificațiile, să învioreze dialogurile, să aleagă esențele, într-o armonie comună și cu evenimentele sociale care-i înconjoară pe eroii săi.

Dar iată că apare neprevăzutul, accidentul fatal, care le frânge evoluția: în familia celor tineri se naște un băiat handicapat, atât de grav bolnav încât nu are valențele necesare de-a comunica normal cu cei din jur: nu se poate mișca și nu poate vorbi, comunică doar prin priviri. Mama este fatalmente nenorocită și revoltată pe tot ceea ce o înconjoară: de ce să i se întâmple tocmai ei această nenorocire ? Tatăl copilului, arhitectul, pleacă în Canada, chipurile poate găsește o soluție medicală evoluată, pentru salvarea fiului său, solicitat să înalțe un proiect al lui, câștigat printr-un concurs, dar, în cele din urmă, hotărăște să rămână definitiv în această țară civilizată, părăsindu-și, la greu, familia. Pe lângă suferința pentru fiul său, în imposibilitatea de vindecare, Lizica mai suferă și pentru trădarea celui care-i fusese atât de drag. Bătrânii, părinții direcți și socrii, sunt îndurerați de evenimentele triste și neprevăzute din familia celor tineri.

Doar Dumnezeu se mai îndură de biata femeie: îl cheamă la Cer pe cel suferind pe pământ; Îngerul Lizicăi devine un simbol de purificare.

Doamna își revine cu greu, întâlnește un alt bărbat, medic – și se căsătorește cu el.

Într-o mărturisire, cu prilejul lansării acestei cărți, la o librărie centrală, autoarea spunea că este vorba de un caz real, luat direct din viața contradictorie a personajelor sale.

Tocmai din acest amănunt desprind marea ei forță evocatoare, de a face dintr-o durere comună un veritabil act de creație: un circuit de viață, între bine și rău, așa cum este în mod real, uneori, existența noastră. Între frumusețe și dramă se află meritul său deosebit, constând în aceea că a reușit să aleagă esențele convingătoare, ale trăirilor sale și ale personajelor despre care scrie un roman de raftul întâi.

(Elena Ionescu Colcigeanni, *Îngerul Lizicăi*, Editura Anamarol, București, 2017)

Eliza Roha

Strada Lăcustei

La sfârșit de an 2017, la împlinirea unei vârste rotunde, vârsta unei maturități poetice depline, poeta Victoria Milescu ne dăruiește o nouă carte de poezie, citadină, o adevărată radiografie realistă, profundă și lucidă a cotidianului, a societății în care ne ducem existența, pe care o îmbracă, într-un fel anume, personal, de neconfundat, în inefabil.

Încă de la primele versuri pășim pe strada cuvântului vrăjit, încetul cu încetul ne acaparează atenția, melancolia, nostalgia bântuie peste tușele puternice ale amintirilor ce refac dimensiunea de timp și loc a unor vremuri trecute, ale copilăriei și de mai înainte, de mână cu sentimentul iubirii, ocrotitor și reparatoriu.

Misterul dar și paradoxul trăirilor, ale simțirilor, ale poetizării realității prozaice, ale urâtului și chiar ale răului ce viscolește în tot ceea ce înseamnă existență pe pământ, capătă numele iubirii. Poeta clarifică atât de simplu și sincer în versuri punctate de metafore adevărul supraviețuirii prin iubire și acceptare a tot ceea ce se întâmplă: „… înmoaie aerul în vin/ păsările să mă poarte până/ dincolo de câmpia narciselor galbene/ nu-mi pasă că nu mai există loc pe pământ/ să mă ascund de tine, iubire…/ / II/ Nimeni nu mă va opri să te urmez/ până în bolgiile iadului/ până dincolo de ființă și neființă/ nu îți știu numele, vârsta/ merg pe urmele tale lăsate în palmele mele/ străzile mă cheamă cu florile de castan/ ca săbiile scoase din teacă/sfidând gravitația terestră…" (*Încă liberă*).

O epopee în versuri melodioase ne poartă în lumea fantastică a amintirilor-realități fiind și o incursiune în lumea trăirilor afective, un cânt continuu, unitar, ce curge ca apele unui fluviu ce adună în celula lor toate urâțeniile vieții și întâmplări de tot felul, o curgere poticnindu-se în paradoxuri, citez: „Tânărul traversează printre mașini/ echilibrându-se cu cele două pahare de cafea/ intră în magazinul ce vinde/ centrale electrice/ dar se încălzește cu lemne/ fumul iese/ printr-un burlan de tablă vertical/ ca un deget arătând o stea pe cer/ fumul alb se ridică-n volute -/ un șarpe din ce în ce mai lung/ încolăcindu-se pe trupul orașului,/ îl asfixiază în cele din urmă/ pentru o datorie istorică, spune orbul din colț." (*Șarpe de fum*), ca mirări-constatări ale unui martor inofensiv dar și implicat, după cum se nimerește.

Chiar dacă redimensionează metaforic lumea în care trăim, poeta nu renunță la adevărurile cotidiene, oricât de stânjenitoare ar fi: „… uzi cretișoara, trandafirul sălbatic pentru frică/ rosmarinul pentru memorie/ duci gunoiul la tomberom/ același miros de moarte/ o fi bătrânul de vizavi/ ce deschidea ușile apartamentului/ să încălzească vremea de-afară/ scuturi firimiturile presimțirilor/ păsărilor cerului recunoscătoare…" (*Și timpul trece…*) și nici la farmecul unei existențe pe o stradă a efemerității, a lăcustei, gâză vorace și nechibzuită, predestinată vremelniciei, stradă care duce, implacabil, către lumea necunoscută a veșniciei, dar până atunci: „… păsările își limpezesc glasul/ mai așteaptă puțin, viață/ mai iubește, păcătuiește,/ e prea devreme/ nu s-a deschis încă/ nici la iad, nici la rai/ iar purgatoriul e în reparație capitală." (*E prea devreme*)

De undeva din înălțimea detașării de lumesc, poeta, resemnată, sfiicioasă, privește la panorama furnicarului uman, existențial, de pe strada Lăcustei, ca memorie, chintesență a lumii, meditând asupra deșertăciunii acesteia, conștientă că traiul său teluric face parte din ea. Reconfigurează realitatea aruncând deasupră-i vălul inefabilului, taină a supraviețuirii sale fiind nu ca parte din inconștiența colectivă ci unicatul talentului, scânteia primită de la Divinitate pentru a o înmulți, dăruind-o.

De acolo, de sus, studiază lumea în amănunt, ca un cercetător cu mintea limpede, curată, inventând o nouă știință, o sociologie telurică implântată în cosmic, știință îngerită de aripa sacră a poeziei – cea răbdătoare, cugetătoare, resemnată sau sperând la neașteptatul sentiment al iubirii, iubirii în general – numită de poetă „produs de lux al suferinței". Adesea victimă atunci când coboară între avatarurile vieții, nu-și strigă adevărurile ci ni le spune cu calm, înțelepciune și speranță: „Ridică-te/ adună-ți pașii împrăștiați/ de prin cotloanele universului/ ține-te bine de lama/ privirilor mele/ mult răbdătoare, înaintează/ mergi mai departe/ un secol și încă unul/ cu muribunzii după tine/ care nu se mai satură/ să se nască." (*Deși înjunghiată*)

O poezie frumoasă, tristă, care ne poartă prin melancolia amintirilor, printre vijeliile nedrepte și urâte ale vieții. Resemnată își găsește punct de sprijin și alinare în sentimentul candid, fluid, tandru, dar puternic al iubirii, sentiment victorios asupra a tot ce există. De aceea se poate afirma că și această carte a poetei Victoria Milescu, adevărată conștiință a vremurilor sale, se înscrie drept o nouă victorie literară prin mesajul umanist pe care îl transmite.

La mulți și luminoși ani, Victoria Milescu !

(Victoria Milescu, *Strada Lăcustei. Versuri*, Editura eLiteratura, București, 2017)

Geo Călugăru

Descoperirea și împlinirea unei vocații

Convins că, după ce a predat ca profesor de Limba și literatura română și Literatură universală întreaga sa viață activă la una dintre cele mai reprezentative unități de învățământ din Capitală, Colegiul Național „Matei Basarab", formându-și criterii certe de evaluare, a apreciat, stimulat de dorința de a intra într-un dialog public cu unii critici literari, că e momentul să facă un pas decisiv, din spațiul creației scriitoricești, în care este un nume recunoscut, în zona criticii literare și astfel se aventurează într-o fascinantă *Călătorie în lumea cărților*. Rodul acestei strădanii, motivată de prețuirea și admirația față de autorii și cărțile asupra cărora se apleacă, s-a concretizat într-o carte care m-a captivat și mi-a dat certitudinea că poate, aș zice chiar, autorul ei merită să fie situat între criticii literari profesioniști. Formula aleasă și folosită, aceasta fiind un merit al său, care îl deosebește de alții, este exprimarea directă, simplă și sinceră, în raport cu fiecare autor și volum analizat, pentru un ajutor dat astfel cititorilor săi.

Autorul, dând dovadă de maturitate evaluativă, s-a oprit în timp, la alegerea scriitorilor și cărților despre care a scris, urmărind o anumită scară valorică. Astfel, toate materialele din acest volum au primit o pre-validare prin publicarea lor în diferite reviste cultuale și cotidiene, cum sunt: *Sud*, *Curtea de la Argeș*, *Bucureștiul literar și artistic*, *Argeș*, *Destine*, *Reflector argeșean* și altele.

Între cele 53 de nume de personalități cuprinse în acest volum de referință, pentru o nouă vocație, pe care și-o consolidează, cu fiecare apariție editorială, întâlnim personalități de la academicieni de prim rang, precum: Vasile Tonoiu, Gheorghe Păun, Mircea Malița, Nicolae Dabija, înalți prelați ai bisericii – Calinic, episcopul Argeșului și Muscelului –, filosofi – Andei Pleșu –, scriitori laureați ai Premiului Nobel – Hertha Müller, Mario Vargas Llosa – scriitori de anvergură, precum Mircea Cărtărescu, Gabriel Chifu, Eliza Roha, Matei Vișniec; critici literari importanți ca: Dan Cristea, Aureliu Goci, Emil Lungeanu, până la colegi scriitori din cenaclurile literare pe care le frecventează, precum: Vilia Banța, Gabriela Banu, Victor Gh. Stan, Victoria Milescu etc.

Netrecându-mi prin minte să mă refer la toți cei 53 de creatori, cuprinși în volum, pentru care autorul, întâmpinându-i cu egală măsură și prețuire, așezându-i fără greș acolo unde merită să se afle, mă voi opri la câteva nume, poate cele mai semnificative, însoțindu-le de memorabilele formulări ale domnului Ion C. Ștefan.

Primul autor la care se referă este academicianul Vasile Tonoiu, descoperindu-i o a doua dimensiune *Între literatură și filosofie*, luând ca argumente datele din volumul domnici sale *Numai clipa ucide*. Ion C. Ștefan se confesează astfel: „Prin lecturi paralele, am încercat să-i descifrez și sufletul artistic, am pătruns în spiritul său creator, revenind la prezent și încercând să-i intuiesc viitorul literar" (Editura Semne, București, 2014, p.7).

Sub genericul *Om de știință și scriitor*, cu sincera admirație pe care o are față de academicianul Gheorghe Păun, Ion C. Ștefan se referă la volumul *De trecere și petrecere*, (Editura Tiparg, Colecția Galateea, Pitești, 2013) și pune, cum se spune, direct săgeata pe țintă, consemnând: „Timpul vieții fiecăruia dintre noi este într-o continuă curgere spre eternitate, însă, în calea acestuia, omul trebuie să conștientizeze scurta sa existență și să-și bucure trupul și sufletul" (p.11).

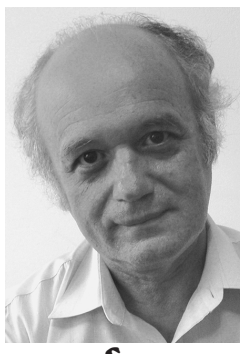
Despre academicianul Mircea Malița, autorul afirmă că este „Un intelectual român de formație enciclopedică". Volumul prezentat este *Minți senine, minți învolburate – evocări și eseuri*, (Editura Scripta, București, 2009). Aflăm din comentariul aferent că volumul în speță este structurat pe mai multe grupări tematice, astfel: „Minți senine", „Metaforele minții", „Zece mituri contemporane", „Privind înainte" și „Evocări" (Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Constantin Noica, Grigore Moisil și Athanase Joja).

Din inspiratul, ca titlu, material *Rapsod al neamului românesc*, dedicat academicianului din România de dincolo de Prut, Nicolae Dabija, al cărui volum *Psalmi de dragoste* (apărut al Editura Detectiv Literar, București, 2013), m-a emoționat afirmația: „Pentru Nicolae Dabija zeița este poezia, muza sa de suflet, la care toți ne închinăm, alături de poet, ca un preot de lumină, în Altarul neamului" (p. 20).

Ar fi multe de consemnat, dar nu vreau să știrbesc din bucuria oferită cititorilor, de către prozatorul și criticul literar Ion C. Ștefan, pe care îl felicit pentru noua izbândă scriitoricească și-i doresc să persevereze cu aceeași tinerească și viguroasă forță spirituală într-o zonă în care posedă o indiscutabilă vocație, cea a criticii literare.

(Ion C. Ștefan, *Călătorie în lumea cărților*, Editura Arefeana, București, 2017)

MĂRTURISIRE:
Cercetările mele istorice continuă să penduleze între local și național

Emil Păunescu

La împlinirea a 68 de ani mă încumet la o scurtă retrospectivă a activității proprii de cercetare științifică, desfășurată în ultima vreme cu impedimente de natură materială (uneori și cu adversități neașteptate), dar mereu aducătoare de satisfacții. Așa cum am relatat deja în revista *Sud*, la prima ediție a Congresului Național al Istoricilor Români de la Cluj-Napoca am prezentat o comunicare de istorie culturală națională în context universal, iar textul ei a fost publicat în revista *Valahia*, sub titlul *România și cooperarea intelectuală internațională din perioada interbelică*. La congresul următor, programat anul acesta la Iași, intenționez să propun un subiect de istorie culturală locală în context național, tratând *Rolul intelectualilor proveniți din Imperiul habsburgic la modernizarea zonei Giurgiu*.

La începutul anului trecut am primit o veste bună, căci apăruse al doilea număr al noii publicații a Muzeului Municipiului București („Revista de cercetări arheologice și numismatice"). Cercetătorul Dan Pârvulescu, director adjunct al instituției editoare, m-a onorat cu colaborarea la publicarea unui tezaur monetar din secolul al XVII-lea, descoperit în localitatea Nicolae Bălcescu din județul Teleorman și intrat în colecția Muzeului din Giurgiu. Articolul reprezintă o restanță din perioada în care m-am străduit să creez un grup de sprijinire a cercetărilor numismatice despre și din această parte de țară. Poate se vor mai ivi ocazii de reînnodare a preocupărilor noastre din sfera științelor auxiliare ale istoriei.

La Giurgiu

Istoriografia locală s-a îmbogățit în epoca postdecembristă în primul rând prin activitatea lucrătorilor de la instituțiile județene specializate (Muzeul și Arhivele), a unor profesori și memorialiști, un rol aparte având-l manifestările științifice organizate în oraș, fie ele ocazionale sau de oarecare tradiție. În grupul celor din urmă se reliefează sesiunea „Vlașca – file de istorie", a cărei poveste am scris-o împreună cu regretatul prof. dr. Gheorghe Dumitrescu în cartea tipărită de noi în 2015. Atunci am anunțat – între altele – descoperirea unui nou mănunchi de *scrieri uitate* ale înaintașului Teohari Antonescu, dar volumul (pe care l-am îngrijit și l-aș fi dorit publicat în anul aniversării unui veac și jumătate de la nașterea sa) nu a găsit sprijin financiar. În schimb, am avut plăcerea să prefațez prima monografie ce i-a fost consacrată, având-l drept autor pe dr. Dimitrie-Ovidiu Boldur și consultant editorial pe muzeograful Florentin Breazu. Cartea am prezentat-o la lansare atât la Giurgiu, cât și la Bacău (orașul în care s-a stabilit fostul student ieșean, pe care l-am îndrumat și noi acum un deceniu și mai bine).

La următoarele două ediții ale sesiunii amintite am prezentat comunicări despre tezaurul bibliofil al Colegiului Național „Ion Maiorescu" și despre istoria acelei școli în primul război mondial. Totodată, împreună cu mai tânăra colegă Dana Bilașco am abordat *Conservarea, restaurarea și valorificarea unor monumente giurgiuvene*, respectiv *Arhitecții orașului Giurgiu din epoca modernă (1833-1948)*.

În această toamnă am pregătit și o comunicare pentru a VIII-a ediție a sesiunii Muzeului județean („Vlașca – istorie și cultură"), manifestare reluată timid după întreruperea cauzată de dezastruosul mandat managerial al inginerului C. Buduru. Tema propusă – *Contribuții la istoria învățământului giurgiuvean în vreme de război* – se va regăsi în viitorul volum de studii și documente cu care Muzeul va omagia Centenarul din 2018.

În țară

În ultimii ani am fost invitat în chip regulat la Simpozionul național „Vasile Pârvan", organizat de Complexul muzeal „Iulian Antonescu" din Bacău. O parte dintre comunicări au văzut lumina tiparului în prestigiosul anuar „Carpica", având subiecte precum cel despre giurgiuveanul George G. Mateescu *(„discipol și urmaș")*, despre Asociația Academică a foștilor membri ai Școlii Române din Roma *(„amintirea Magistrului")* sau chiar *„note complementare"* la biografia savantului (cu informații inedite ori puțin cunoscute). Pe de altă parte, am vorbit și despre alți *„istorici și arheologi români"* reprezentați în colecțiile muzeului nostru, despre *„relații spirituale între Vlașca și Moldova"* și despre *„combatanți și refugiați giurgiuveni"* în aceeași parte de țară (pe vremea Marelui Război).

În calitate de membru-fondator al Comisiei de Istorie a Orașelor din România, am simțit obligația de a prezenta cât mai bine istoria municipiului în care trăiesc la sesiunile naționale ale acestui organism patronat de Academia Română. În 2016, la cea de la Piatra Neamț, având tema „Locul centrelor istorice în contextul urban actual", am prezentat comunicarea *Zonarea orașului vechi. Principii și studiu de caz: Giurgiu*. La sesiunea de la Bistrița, având tema „Locuri ale memoriei în spațiul urban", am susținut o comunicare (inspirată din experiența personală a ultimelor trei decenii) intitulată *Orașul și memoria epigrafică*. Anul acesta, la sesiunea găzduită de Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia, am venit în întâmpinarea temei „Orașe rănite de calamități naturale, mari incendii și epidemii" cu un subiect aprofundat în contextul comemorării tristului centenar din anul precedent: *Incendierea orașului Giurgiu din 14-15 noiembrie 1916*. De altfel, anul trecut – la sesiunea națională a Muzeului județean Argeș, desfășurată la Pitești și Curtea de Argeș – începusem comunicarea *Orașul Giurgiu sub ocupația Puterilor Centrale* chiar cu descrierea oribilului eveniment.

De curând, la invitația Muzeului județean de istorie și arheologie Prahova și al Muzeului Ceasului „Nicolae Simache" din Ploiești, am participat la a XIX-a ediție a Simpozionului național „Timpul și Omul". În cadrul acestuia am avut ocazia de a prezenta o sinteză a preocupărilor mele legate de monumentul emblematic al urbei natale: *Turnul Ceasornicului din Giurgiu între mituri, ipoteze și certitudini*.

Program aglomerat

Următorul monument giurgiuvean căruia îi voi acorda maximă atenție va fi ansamblul alcătuit din Mausoleul Eroilor și Biserica „Înălțarea Domnului". El va face obiectul unei cărți-album ce va fi editată de Episcopia Giurgiului.

Și cu aceasta am intrat deja în zona proiectelor pe care le doresc finalizate în 2018-2019. Despre o parte dintre proiectele mele de cercetare istorică am mai scris în presa locală, inclusiv în primul număr al revistei „Cultural giurgiuvean". Atât cele care privesc amintirea unor personalități, începând cu comemorarea fondatorului orașului, cât și cele care vor aniversa evenimente ori instituții vor fi prilejuri de valorificare superioară a informațiilor acumulate. Materializarea lor depinde de capacitatea mea fizică și mentală, de condițiile create de susținători și beneficiari, de dorința tuturor de a onora cum se cuvine momente importante din istoria Giurgiului și a țării.

Istoria Monumentului din satul Dârvari-Ilfov, ridicat întru cinstirea Eroilor căzuți în Războiul pentru Reîntregirea Țării

Niculae STOICA

Pentru Neam, Țară și Rege, a fost imboldul sufletesc suprem care i-a călăuzit pe români în lupta dusă în Marele Război pentru Reîntregirea Neamului și prinosul de sânge dat de ei pe câmpurile de luptă nu a fost în zadar. De la Mihai Viteazul încoace, România nu mai reușise vreodată să-și adune între fruntariile sale toate provinciile și ținuturile locuite de români. Nu trebuie să uităm nici un moment că România Mare Unită nu s-a realizat de la sine, ci prin jertfa supremă a fiilor săi. Deși armata Regatului României nu era pregătită pentru o confruntare de asemenea amploare, cum a fost cea a Primului Război Mondial, totuși ea a reușit ca de multe ori să-și pună dușmanul în dificultate. Pe câmpurile de luptă de la Mărăști, Mărășești și Oituz, s-a născut deviza *Pe aici nu se trece* și într-adevăr dușmanul cu mult superior ca număr, dotare sau instruire, a trebuit să se replieze în fața dârzeniei micii oștiri române.

Prețul plătit de Regatul României a fost enorm. La încheierea conflagrației, pe lângă sutele de mii de morți din rândul populației civile ca urmare a bolilor, foametei și execuțiilor, un număr de 2.331 de ofițeri și 216.966 soldați nu aveau să mai apuce măreața zi a izbândei lor, însă numele le-au rămas pentru totdeauna dăltuite cu litere de aur în piatra monumentelor ce au fost ridicate în semn de recunoștință pretutindeni de către comunitățile locale din rândul cărora plecaseră la luptă acești *EROI.*

Un astfel de monument este și cel ridicat în anul 1925, de obștea satului Dârvari din județul Ilfov, ce este înscris în *Lista Monumentelor Istorice* din județul Ilfov, sub numele de *Cruce comemorativă a Eroilor căzuți în Primul Război Mondial,* având codul IF-III-B-m-15328 (*Monitorul Oficial al României*, nr.113 bis, 15 feb.2015, nr. crt. 707, p. 1829). Monumentul este amplasat în centrul satului, vizavi de conacul boierului Ilie I. Niculescu Dorobanțu, la intersecția DJ 602 (Dârvari-Domnești) cu DJ 401A (Dârvari-Tântava).

Din punct de vedere arhitectural, monumentul se prezintă sub forma unei cruci impunătoare, așezată pe un piedestal ce prezintă o formă ușor trapezoidală înaltă, având un fel de umeri înclinați în jos, întregul ansamblu fiind construit din piatră, sprijinit pe o fundație de beton îngropată. Monumentul are o înălțime de aproximativ 3,5 metri, pe capul superior al crucii aflându-se montat un vultur din bronz cu aripile larg desfăcute, simbol al vitejiei. Crucea este ornată pe muchii cu un fel de frânghie răsucită

din piatră, iar în centru, la intersecția brațelor, are un simbol în formă de cerc.

Pe fața monumentului, la nivelul piedestalului se află montat un basorelief din bronz de forma unui dreptunghi pe care este reprezentat un soldat îngenuncheat, probabil rănit, susținut cu mâna dreaptă de către un înger, în cea stângă având o ramură de măslin și un steag tricolor folosit în luptă. În vârful suportului steagului se află cunoscutul vultur ce se montează la drapelele de luptă ale unităților militare. Sus, în plan secund, în spatele îngerului, este reprezentat un țăran care ară, având înjugat la plug un bou.

În partea de jos a basoreliefului, în colțul din stânga, se află gravat numele autorului, „D. Bârla S. – 1925", iar în cel din dreapta, numele realizatorului, respectiv *AS Arta Română Turnătoria București*. Referitor la semnătura de pe basorelief, pot afirma, fără îndoială, că ea aparține sculptorului Ion C. Dimitriu-Bârlad (1890-1964), participant la Războiul de Reîntregire a Neamului și autor a numeroase monumente ale eroilor.

Pe fața stângă a piedestalului se află o placă din marmură pe care se află înscrise cu litere majuscule următoarele: „Ridicat acest monument din inițiativa și stăruința D-lui C. Popescu fost învățător și primar cu ajutorul bănesc al D-lui I. I. Niculescu Dorobanțu și obștea sătenilor din această comună."

În partea dreaptă a piedestalului se află montată o altă placă din marmură pe care sunt dăltuite numele militarilor căzuți în luptă, având următoarea dedicație: „Eroilor din această comună morți pentru întregirea neamului în război 1916-1918", urmată de numele celor 32 de ostași morți în luptă și ale căror nume, întru cinstirea memoriei lor, le prezentăm în continuare: „serg. Tudor Alexandru, soldații Oprea Stoica, Ion Pavel, Gheorghe N. Tudor, Ioniță Nae, Ivan Marin, Tudor Dumitru, Ion D. Marin, Anton Ioniță, Dumitru Constantin, Leancă Constantin, Ilie Gh. Ilie, Matei Ion, Gherea L. Petre, Radu Lixandru, Oprea Radu, Anton Ion, Anghel Constantin, Tudor Alexandru Dumitru, Popa M. Dumitru, Petre Ion, Petre I. Dumitru, Petre C. Tudor, Dobra Ion, Radu V. Alexandru, Mirică D. Nicolae, Dumitru Alexandru, Păun F. Marin, Tudor Alexandru, Petre D. Constantin, Tănase Nicolae și Stanciu Petre".

La baza piedestalului, sub basorelieful din bronz, se mai află dăltuită în piatră, cu litere majuscule, încă o dedicație: EROILOR.

Întregul ansamblu al monumentului simbolizează onoare și măreție pentru cei care și-au dat viața pe câmpul de luptă, și ne obligă pe noi la venerație, pentru că prin jertfa lor a fost făcută România Mare Unită și acest lucru nu trebuie uitat în veci.

DIMITRIE BOLINTINEANU. *PUBLICISTICA*

Emil Talianu

Dacă despre poezia lui Dimitrie Bolintineanu se mai ştie ceva, despre publicistica lui, care cuprinde numeroase articole incluse în presa vremii, se cunoaşte mai puţin. Numai truda neobositului cercetător al operei sale, exegetul Teodor Vârgolici, a făcut ca articolele sale, complet uitate şi neamintite de majoritatea studiilor şi monografiilor consacrate scriitorului născut la Bolintin Vale, să fie adunate într-un volum.

„*Ea* (publicistica – n.n.), *menţionează Teodor Vârgolici, meritată însă cu prisosinţă a fi cunoscută întregind opera şi personalitatea lui Dimitrie Bolintineanu cu un aspect deosebit de important, ca şi inedit, care n-a fost niciodată cercetat în ansamblul lui, cu profunzime. Este publicistica unui scriitor patriot, militant consecvent al spiritului idealurilor democratice şi progresiste ale vremii, implicat plenar în frământările şi evenimentele politico-ideologice şi sociale din epoca revoluţiei de la 1848, a Unirii Principatelor Române şi a celei de după detronarea lui Alexandru Ioan Cuza, în urma complotului din 14 februarie 1866.*"[1]

În acest studiu se fac sumare prezentări ale unor articole apărute în câteva publicaţii dintre anii 1848 şi 1870 la care Dimitrie Bolintineanu a colaborat.

Dâmboviţa, publicaţie săptămânală, politică şi literară, apărută la Bucureşti, cu întreruperi, între 11 octombrie 1858 şi martie 1865. *Dâmboviţa* îşi schimbă titlul în *Independenţa* (25 octombrie – 29 noiembrie 1860 şi 13 aprilie 1861 – 1 ianuarie 1862), între 22 noiembrie 1862 şi 23 noiembrie 1863 devine *Independenţa română*, după ce se mai chemase şi *Uniunea română* (15 februarie – 8 aprilie 1861). Redactor a fost mai întâi Dimitrie Bolintineanu, apoi Radu Ionescu şi alţii.

Apărută în focul luptei pentru unire, *Dâmboviţa* îşi propunea în *Programă* „a sprijini naţia şi ideile progresiste potrivit cu trebuinţele ţării". Publicaţia a dus o susţinută campanie de lămurire a opiniei publice asupra importanţei actului Unirii şi asupra libertăţilor democratice care se cereau împlinite prin acest act. Majoritatea articolelor cu caracter politic erau scrise de Dimitrie Bolintineanu. El deţinea rubrica *Bucureşti*, căreia de la nr. 16 al revistei i-a dat titlul de *Principatele Unite*.

În articolul *Condiţia Unirii Principatelor*, apărut în numărul 17, anul I, din 6 decembrie 1858, al publicaţiei *Dâmboviţa*, Dimitrie Bolintineanu menţiona că „*din momentul acestei decizii* [a Congresului de la Paris – n. a.], *Valahia şi Moldova sânt ţinute să simţă, să cugete, să agite împreună, adică fiecare cugetând, simţind, agitând, să cugete, să simţă, să agite având totdeauna în vedere interesele sororei sale*".

Alegerea de deputaţi pentru adunarea care urma să hotărască persoana domnitorului a preocupat pe Dimitrie Bolintineanu încă din primul număr. Menţionăm în acest sens articolele: „Conştiinţa patriotică a alegătorului", „Conştiinţa patriotică", „Profesiune de credinţă" şi altele.

Se cerea lărgirea dreptului de vot şi libertatea tiparului. „*Libertatea cugetării,* menţiona Dimitrie Bolintineanu în articolul *Libertatea tiparului*, apărut în *Dâmboviţa*, an I, nr. 24 din 31 decembrie 1858, *este un drept ce naşte odată cu omul, ea este pentru spirit aceea ce este libertatea de mişcare pentru corp, naţia şi legile aşezate de oameni regulează cursul şi aşează limitele sale*".

Dimitrie Bolintineanu a anunţat ştirea alegerii lui Al. I. Cuza ca domn al Moldovei şi a comentat-o cu entuziasm: „*D-lui Bolintineanu, Adunarea naţională a ales în unanimitate domn pe colonelul Alexandru Cuza. Kogălniceanu*". Este începutul articolului *Depeşă telegrafică*, publicat în *Dâmboviţa*, an I, nr. 26 din 7 ianuarie 1859. Când Al. I. Cuza este ales domn şi în Ţara Românească, Bolintineanu scrie articolul *O pagină frumoasă în istoria ţării*.

Credincios idealului unionist şi principiilor formulate în paginile propriei sale gazete, scriitorul îşi face un titlu de cinste din a publica, nu numai cu titlu informativ, dar pentru esenţa şi însemnătatea lor, acte şi documente oficiale care consfinţeau alegerea lui Cuza ca domn al Moldovei şi Tării Româneşti. Publicaţia *Dâmboviţa* a fost prin articolele semnate de Dimitrie Bolintineanu alături de domnitor în toate reformele întreprinse de acesta: reorganizarea armatei, secularizarea proprietăţilor aparţinând mănăstirilor închinate, împroprietărirea ţăranilor.

Un alt periodic al timpului, la care Dimitrie Bolintineanu a colaborat a fost ***Trompeta Carpaţilor***, gazetă politică şi literară care a apărut la Bucureşti, de două şi de trei ori pe săptămână, între 1 martie 1865 şi 18 ianuarie 1877. Continuând *Buciumul*, pe care autorităţile îl suspendă la sfârşitul anului 1864 în urma criticilor aduse lui M. Kogălniceanu, noul periodic îi aparţine, de asemenea, lui Cezar Bolliac. Redactori au fost N. Bassarabescu, apoi Th. Augustin. În mai 1867, redacţia a fost asigurată de Dimitrie Bolintineanu, care semna Cosmat. Poetul a colaborat cu articole de atitudine socială. *Probleme sociale*, apărut fără titlu în nr. 452, anul I, din 20 septembrie 1866, semnat Dim. Bolintineanu, la rubrica *Corespondenţă part. a Trompetei*. În acest articol, Dimitrie Bolintineanu menţiona că din cauza opoziţiei camerei, dominată de monstruoasa coaliţie, guvernele se schimbau des, se crea instabilitate şi haos politic, se îngreuna înfăptuirea şi aplicarea reformelor, „*Orice nou ministru venea* – spune Dimitrie Bolintineanu – *strica ceea ce făcuse bine sau rău predecesorul său, lăsând a desface mai târziu următorul său ceea ce făcuse el; astfel că toată acţia guvernelor nu mai era decât o luptă în care miniştrii care veneau stricau ceea ce făceau miniştrii care se duceau ! Guvernul, nemaiavând principii, nu găsea nici un ajutor în opinia publică*".

Un alt articol, *Depravaţiunea*, apărut în nr. 538, anul V, din 3/ 15 august 1867, semnat Cosmat, Vorbind de depravaţiunea publică, Dimitrie Bolintineanu menţionează că „*ea se manifestă mai întâi în clasa aceea care are funcţiunile şi demnităţile. Această clasă păru ca un bătrân cioctisit. Cei cari o compuneau schimbau datoriele lor pentru interesele lor, ca să ajungă mai repede; jurămintele le vând la toate puterile deopotrivă. Cetăţenii de toate rangurile se temură mai mult pentru viaţa lor decât pentru viaţa patriei, pentru onoarea naţională*".

În paginile acestei publicaţii apar şi unele articole dedicate vieţii culturale. Unul dintre cele mai ample articole este cel intitulat *Dicţionarul şi societatea literară*, în care Dimitrie Bolintineanu se referă la un gând al său, din perioada în care a deţinut funcţia de ministru al Cultelor şi Instrucţiunii Publice, un concurs pentru elaborarea unui Dicţionar român. Se menţionează în articol că „*Dicţionarele sunt arhivele limbilor. Un dicţionar nu dă nici ştiinţa, nici geniul, nici talentul ; dar trebuie el să fie cheia, căci el te duce la proprietatea vorbelor, sau arătând deosebitele însemnări ale vorbelor, sau arătând întrebuinţarea ce s-a făcut şi aceea ce are să se facă*".

În cele câteva luni – 10 mai 1867 şi 24 februarie 1868 – cât apare gazeta politică şi literară *Naţiunea română*, de trei sau patru ori pe săptămână, fondator T. Pascal, va avea printre colaboratori, alături de Vasile Alecsandri, Gr. G. Tocilescu, I. Manu, I. Răducănescu şi pe Dimitrie Bolintineanu. Primul articol *Principii din 1789* şi cel de-al doilea *Silueta viitoarei Adunări* apar sub o notă redacţională edificatoare: „*Publicăm mai la vale cu cea mai vie plăcere două articole ale d-lui D. Bolintineanu, eminent publicist şi adevărat român. Lectorii noştri vor avea norocirea a ceti ne-n-cetat frumoasele şi patrioticele sale articole ce ies totdauna din pana cestui român literat şi patriot. D-sa a binevoit a preferi ziarul nostru pentru exprimarea simtimentelor nobile ce poartă pentru prosperitatea naţiunei. Ideile sale, pur liberare, nu puteau fi mai bine exprimate decât în acest ziar ce a probat că e pur liberal şi care servă d-aici nainte de stindard al acestui partit naţional ce se ridică*".

Note de călătorie publică Dimitrie Bolintineanu în numerele 452, 456, 457, şi 459 din septembrie-octombrie 1866 ale revistei *Trompeta Carpaţilor*, aşa cum îşi mai scrisese impresiile de călătorie pe care le făcuse cu ceva ani mai înainte pe Dunăre şi în Bulgaria sau în Palestina, Egipt, ţinuturile Macedoniei şi Muntele Athos. „Monastirea Tismana", „Horezul şi Bistriţa", „Cozia" şi „Râmnicul Vâlcei – Argeşul" sunt titlurile notelor de călătorie pe care Dimitrie Bolintineanu le înserează în revistă prezentând cititorului locuri de o excepţională frumuseţe, urmărind a prezenta informaţii cât mai complete despre locurile vizitate.

Albina Pindului, revistă literară, bilunară în primii doi ani de apariţie, apoi cu o apariţie neregulată, editată între 15 iunie 1868 – 1 aprilie 1870, 1 şi 15 ianuarie 1871 şi de la 15 aprilie 1875 până în 1876 la Bucureşti şi Craiova. Este un alt periodic, în care se publica în primul rând literatură şi sporadic articole de altă natură, la care Dimitrie Bolintineanu a colaborat, alături de Vasile Alecsandri, Alecu Russo, Titu Maiorescu. În paginile revistei văd lumina tiparului articole despre poezia română („Poezia română în diverse epoce", „Poezia română în trecut", „Poezia română"). În cel de-al doilea articol Dimitrie Bolintineanu semnalează un poet mai puţin cunoscut – Tudor Vladimirescu.

„*În timpul revoluţiunei de la 1821, poezia română dormea în oraşe... În câmpie însă răsunau doinele cari exprimau suferinţa poporului din partea grecilor şi boierilor; cântece pline d-o profundă tristeţă, dar fără energia cerută popoarelor în lupta pentru libertate. Cu toate acestea, păru un mare poet român. Acesta fuse Tudor Vladimirescu. Operile sale sunt patrioticele lui proclamaţiuni către poporul român, chemându-l la arme pentru dezrobirea patriei. Erau două idei, două interese diferite, două revoluţiuni, aliate momentaniu, dari cari se devor una pe alta mai târziu. Românii se aliau cu grecii ca să gonească pe greci din ţară; cei din urmă se aliau cu românii, împinşi de ruşi, ca, în numele libertăţei, să robească pe români. Fructul nu era pârguit. Inimile erau închise. Astfel se explică lipsa cântecelor de libertate din acea epocă.*"

Încadrarea lui Tudor Vladimirescu printre scriitorii români de la începutul secolului al XIX-lea nu era hazardată. O confirmă şi George Călinescu în *Istoria literaturii române* (ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Minerva, 1982, p. 130):

„*Precursor în messianism al lui Eliade şi al lui C. A. Rosetti este însuşi Tudor Vladimirescu a cărei operă literară, ca să zicem aşa , se alcătuieşte din scrisori şi proclamaţii. Acestea din urmă au un stil viguros şi biblic, folosind imagini multicolore de zugrăveală de tindă bisericească*".

O altă publicaţie la care Dimitrie Bolintineanu a colaborat a fost *Românul*, gazetă politică şi literară care a apărut la Bucureşti. Cel care a înfiinţat ziarul şi i-a dat orientarea politică şi literară a fost C. A. Rosetti, care îl şi conduce între anii 1857 şi 1885, anul morţii sale. Printre scriitorii români care au colaborat la *Românul* se numără: Gr. Alexandrescu, A. I. Odobescu, B. P. Haşdeu, N. T. Orăşeanu, Gh. Sion.

Dimitrie Bolintineanu publică câteva articole spre sfârşitul anului 1869, din care amintim: *Protectoratul şi garanţia astăzi*, *Diplomaţia română*, *Machiavelismul*, *Neviolabilitatea*, *Sistema politică actuală*, *Dreptatea* şi altele.

La pagina 62 din *Românul* din 22 ianuarie 1870, Dimitrie Bolintineanu semnează articolul *Cumulul de funcţiuni publice* în care menţionează: „*Acest cumul, născut din cupiditate, din dorinţa de a grămădi mai multe posturi, salariate şi unele nesalariate, dar foarte productive prin mâna stângă, a găsit totdeauna apărători în favoriţii puterii, care poarta pe piept mai multe posturi salariate şi nesalariate, ce le au moştenire de mai mulţi ani ca sinecuri sau pensiunide la putere, pentru consideraţii care fac mai mult rău decât bine guvernului şi serviciului public. Cei cari guvernează această ţară, unde tot naşte şi creşte ca să se hrănească din bugetul statului, au uzat foarte mult de această chiverniseală*".

[1] Dimitrie Bolintineanu, *Opere*, X, Editura Minerva, Bucureşti, 1988, p. V.

Clubul de istorie

Gabriel Dragnea

Despre memoria identitară, despre trecutul unui popor şi cum ar trebui să se reflecte acesta în conştiinţa unei societăţi s-au scris mii de pagini. În cazul nostru, cine ar fi putut să vorbească mai bine despre acest subiect, dacă nu Mihai Eminescu ? Acesta ar fi spus că „fiecare popor şi fiecare epocă stă pe umerii vremilor trecute". Astfel că, răspunzând acestui glas care a străbătut deceniile, sub egida Clubului de Istorie, Asociaţia pentru Cultură şi Tradiţie Istorică Bolintineanu, împreună cu revista *Sud* au organizat pe 20 ianuarie la Sala Consiliu a primăriei locale o primă manifestare culturală a acestui an în care au fost sărbătorite Ziua Culturii Naţionale (15 ianuarie), Ziua Unirii Principatelor (24 ianuarie) dar şi personalitatea scriitorului doctor Romulus Dinu, căruia i s-a acordat post-mortem titlul de cetăţean de onoare al oraşului Bolintin Vale, distincţie primită de fiica acestuia, arhitect prof. univ. dr. Michaela Tomniţa Florescu.

Evenimentul a fost posibil prin sprijinul acordat organizatorilor de Primăria şi Consiliul Local Bolintin Vale şi colaborării cu Şcoala Gimnazială Stoeneşti-Palanga (profesor coordonator Gianina Mehedinţu) şi cu Liceul Tehnologic „D. Bolintineanu" (director prof. Mihaela Enache).

„Ca să explic de unde vine dr. Romulus Dinu am făcut apel la nişte documente pe care le-am strâns în vederea unui proiect grandios al Asociaţiei pentru Cultură şi Tradiţie Istorică Bolintineanu în care am adunat toţi bolintinenii perioadei dintre Regulamentul Organic şi Primul Război Mondial. Acest proiect se va finaliza în toamnă, odată cu apariţia unui volum de aproape 1.500 de pagini, pe care l-am dedicat Centenarului Marii Uniri. De aici am extras datele care se referă la neamul lui Romulus Dinu, despre care putem spune că era născut la Bolintin, născut din părinţi, la rândul lor, bolintineni." (Vasile Grigore, redactorul şef al revistei *Sud*). Informaţiile referitoare la Bolintinul doctorului Dinu au fost întregite prin prezentarea documentarului *Lumea lui Romulus*, realizare a regizorului bolintinean Ciprian Necşuţu.

Despre personalitatea şi înalta ţinută a scriitorului-medic Romulus Dinu a vorbit şi dr. Gheorghe Lazăr cu o oarecare emoţie, involuntar lăsată la vedere printre amintiri personale, dar şi mărturisite de cei care l-au cunoscut, fie colegi, fie pacienţi: „Romulus Dinu a fost un reputat neurolog al anilor '70-'80 în lumea medicală. Aproape toată viaţa şi-a desfăşurat activitatea ca medic primar neurolog – fiind şi doctor în ştiinţe medicale – la Policlinica Batiste. El a fost o personalitate plurivalentă, a fost medic, dar şi scriitor. Dânsul a condus la un moment dat Cenaclul Literar *Cehov*, nume schimbat ulterior în *Vasile Voiculescu*. Cenaclul îşi desfăşura activitatea în clădirea Teatrului Foarte Mic în care aveau loc manifestări de o înaltă ţinută literară la care participau numeroase persoane cunoscute, chiar şi din afara lumii medicale".

Invitat a spune câteva cuvinte despre bolintineanul Romulus Dinu, dr. Florin Colonaş, colaboratorul consecvent al *Sud*-ului a mărturisit: „Ţin minte foarte bine figura lui, dar şi ce am discutat, deşi au trecut 20 de ani şi momentul acela a fost doar o trecere efemeră a mea prin aria dumnealui de cunoştinţe. Am discutat despre artă. Avea în casă lucruri deosebite şi am reţinut că la intrarea în locuinţă erau două sculpturi ale artistului Constantin Popovici".

Amintiri emoţionante a depănat şi d-na Ştefania Dinu, director adjunct al Muzeului Naţional Cotroceni, din postura de nepoată de văr a dr. Romulus Dinu.

Evocarea acestei personalităţi a fost încununată prin înmânarea unei plachete omagiale d-nei Michaela Tomniţa Florescu, de către dl Ionel Constantin, administrator public al oraşului Bolintin Vale, care a fost asistat, din postura de reprezentanţi ai autorităţii locale, de către dl Leontin Zamfir (viceprimar al oraşului) şi de dl Vasile Ştefan (consilier personal al primarului Daniel Trăistaru). Cu această ocazie, d-na Tomniţa Florescu a donat pentru muzeul localităţii mai multe documente, extrem de valoroase, privitoare la familia Dinu.

Aşa cum am precizat la începutul acestui material, în cadrul acestei manifestări culturale a fost sărbătorită Ziua Culturii

(continuare în pag. 23)

(urmare din pagina 22)

Naționale, mai precis a fost creionat sumar tabloul eternului Mihai Eminescu, un tablou care rămâne etern prin culorile vii, nestinse de timp.

„În timpul vieții Eminescu nu a fost perceput chiar la valoarea lui. A fost atacat chiar și după moarte, a trăit – cum spunea și Călinescu – într-o epocă ingrată. A avut și prieteni adevărați, dar și falși, unii i-au prețuit creația în timpul vieții, alții au hulit-o, cum a făcut-o acel celebru preot Grama, momente care l-au destabilizat pe Eminescu. El este interpretat în fel și chip. Există chiar și un album cu zecile, poate sutele de statui și busturi ale lui Eminescu. Interesant este că în fiecare oraș de la marginile țării sunt astfel de statui ca și cum el ar păzi granițele României. Eminescu este un mister pentru că el ne influențează chiar și

Dl. general Gh. Dragomir înmânează d-lui Vasile Grigore diploma conferită revistei SUD

astăzi. Cu cât trece timpul, cu atât ne dăm seama cât este de mare. Are o mulțime de niveluri de receptare. Noica îl considera omul deplin al culturii românești, iar Maiorescu spunea, încă de pe vremea când era student la Viena, că este la nivelul culturii europene”, a mărturisit poeta Victoria Milescu. Despre spiritul eminescian, receptarea și interpretarea poeziei eminesciene au mai vorbit poeții Alexandru Cazacu și Gabriel Dragnea, susținuți prin intervenții lirice de elevi ai școlilor din Palanca și Florești, coordonați de prof. Gianina Mehedințu și Silvia Stancu.

De asemenea, au mai avut scurte intervenții prof. Gianina Mehedințu, prof. Mihaela Enache, pr. Vasile Valeriu Dumitrescu și d-nii Corneliu Cristescu și Vasile Ștefan.

Ultima parte a acestei întâlniri i-a aparținut unei personalități bolintinene și nu numai, generalul de brigadă (r) Gheorghe Dragomir, președintele Centrului de Etică și Strategii, care și-a

Dl. Ionel Constantin înmânează placheta d-nei Michaela Tomnița Florescu; în dreapta este gen. Gh. Dragomir

prezentat cartea *Ghid de inițiere pentru omul de stat*, un adevărat îndrumar atât pentru omul politic, cât și pentru reprezentanții societății civile. „În această carte autorul face trimitere la ceea ce va însemna evoluția umanității din punctual de vedere al guvernanței care se îndreaptă cu pași repezi de la cea emoțională a societății, către guvernanța bazată pe inteligența artificială. Momentul decisiv este al sec. XXI și cartea face trimiteri la acest moment istoric, ce evoluție va avea societatea, lumea în ansamblu” (prof. Constantin Bărbuță). Lămuriri complete, pentru o mai bună și corectă înțelegere a lucrării au fost aduse de însuși autorul cărții, dl. Gheorghe Dragomir: „Știm că în luarea deciziilor ne bazăm pe emoțiile proprii, care trebuie stăpânite sau pe emoțiile celorlalți. Și noi trăim de peste 30 de ani într-o stare de manipulare emoțională profundă. În acest volum mă aplec asupra modului în care se va configura guvernanța sub imperiul inteligenței artificiale. Tineretul de astăzi este deja sub controlul acestei inteligențe artificiale, că vor sau nu vor să recunoască acest lucru. Mergem peste tot și vedem că oamenii nu mai comunică între ei, fiecare cu telefonul sau tableta, fiecare separându-se având propriul univers virtual”.

În încheierea manifestării, dl general Gh. Dragomir a conferit, din partea Centrului de Etică și Strategii, o Diplomă de Excelență revistei *Sud* pentru „implicarea activă în proiecte cultural-educaționale alături de Centrul de Etică și Strategii și parteneriatul strategic construit împreună”.

Întâlnirea de sâmbătă 20 ianuarie a fost una inaugurală pentru acest an, care se anunță foarte bogat în evenimente culturale și întâlniri literar-artistice. Sunt eforturi susținute de Asociația pentru Cultură și Tradiție Bolintineanu și revista *Sud* pentru a scoate în evidență importanța trecutului istoric și cultural, pe umerii căruia, așa cum spunea și Eminescu, ne construim astăzi viitorul.

Organizatorii mulțumesc pentru sprijin tuturor colaboratorilor și în mod deosebit membrilor Asociației și în mod cu totul special doamnei Mioara Georgescu (Mătăchiță), domnilor Ștefan Crudu, Ciprian Necșuțu și Marian Grigore, prof. Gianina Mehedințu, prof. Andreea Grigore, dnei Mioara Mănescu și elevilor Marius Sebastian Badea, Constantin Diță și Liviu Ionuț Olteanu pentru reușita acestui eveniment.

Deși iarna s-a făcut pe deplin simțită, participarea a fost numeroasă, cu public de toate vârstele, dintre care, în afara celor menționați până acum, ne face plăcere să îi mai amintim pe: prof. univ. dr. Nicolae Constantin, Marius Nițescu (primarul com. Florești-Stoenești), Mihai Ghimpe, Alexandra Man, Mioara Mănescu, Raluca Nițescu, Corneliu State, Niculae Stoica, Tudor Niculae, Florică Dan, Vasile Constantin, Aristide Stan, Nicu Andreescu, Vlad Dragomir, Constanța Crudu, Erasmina Porojan Silvia Stancu, Florentina Grigore, Ana Maria Paraschiv, Ana Maria Saijari, Marin Ceaușu, Constanța Cristescu, Irina Badea...

Dr. Florin Colonaș, dr. Gh. Lazăr, Michaela Tomnița Florescu, Victoria Milescu

Dr. Gh. Lazăr, Michaela Tomița Florescu, Victoria Milescu, Ștefania Dinu, Ionel Constantin

Prof. Constantin Bărbuță vorbind despre cartea generalului Gh. Dragomir. În imagine Victoria Milescu, Ștefania Dinu, Ionel Constantin, gen. Gh. Dragomir

Marius Sebastian Badea, Constantin Diță și Liviu Ionuț Olteanu contribuind voluntar la reușita evenimentului

De la stânga: Silvia Stancu, Erasmina Porojan, Mioara Georgescu, Sanda Man, Marin Ceaușu, Ștefan Crudu, Mihai Ghimpe, pr. Valeriu Dumitrescu, Vasile Ștefan, Vasile Constantin, Marian Grigore, Constanța Crudu, Raluca Nițescu, Vlad Dragomir, Marius Nițescu...

De la stânga: Corneliu Cristescu, Mioara Mănescu, Ciprian Necșuțu, Nicu Andreescu, Niculae Stoica, Tudor Niculae, Erasmina Porojan, Mioara Georgescu, Sanda Man, Marin Ceaușu, Ștefan Crudu...

EMINESCU... totdeauna

Romanița-Maria Ștențel

...și în acest al 168-lea an de la Eminescu, rogu-vă, să luăm aminte la aprecierile, gândurile și vorbele ce nu și-au stins ecoul, ale celor care l-au cunoscut pe Poet, în timpul vieții sale.

Au lăsat numeroase mărturii scrise cei de la Junimea, de la ziarul *Timpul*, din București, ori cunoștințe, prieteni care au locuit vremelnic, cu Eminescu, la Iași sau la București.

Ion Slavici, în *Amintirile* sale ne dă de veste despre timbrul și vocea Poetului: „Când cetea el vreuna din scrierile sale era o adevărată sărbătoare... cetea cu un glas foarte plăcut, nu numai scrierile sale ci și pe ale altora..."

Alexandru Vlahuță notează că Poetul: „Avea un glas profund, muzical, umbrit într-o surdină dulce, misterioasă, care dădea cuvintelor o vibrare particulară... ca și când venea de-departe, dintr-o lume necunoscută..."

Eminescu iubea lumea teatrului, mergea deseori la spectacole. Puterea de transfigurare a artei dramatice îl vrăjea, iar o mărturie scrisă vine de la un coleg de generație, Teodor Ștefaneli: „...era foarte atent la ce se petrecea pe scenă, sta mereu nemișcat, cu privirea ațintită asupra actorilor, vrând parcă să soarbă toată acțiunea, ori frumoasele melodii cântate de dânșii. Îl supărau aplauzele zgomotoase, pe el nu l-am văzut niciodată aplaudând, dar aprecierea actului artistic i se oglindea în ochii săi strălucitori..."

Un alt prieten, Ștefan Cacoveanu, care a locuit o vreme cu Eminescu, își amintește cum se comporta acesta când scria: „... se închidea în casă, umbla neîntrerupt prin cameră, cântând... și dacă îl întrebam la ce cugetă în timpul cântării, el zicea: măi, să știi, când sunt melodiile vesele, gândesc poezie... iar când sunt marșuri... atunci gândesc istorie !".

Ion Slavici aduce mărturie despre un alt obicei: „... cetea cu glas tare tot ce-i plăcea, mai ales poeziile și făcea mare gălăgie când scria: se plimba, declama, bătea cu pumnul în masă, era oarecum în harță cu lumea la care se adresa !..."

Amintirile acestor oameni și a multora care s-au bucurat de prietenia ori vecinătatea Poetului, vor dăinui, ne vor trimite la EMINESCU totdeauna, îl vom păstra în sufletul, în inima noastră, pe poetul emblemă a neamului, pe care cu asupra de măsură l-a IUBIT !

...Cu arma poeziei a luptat Eminescu, în poemele sale istorice, evocând mari români care au iubit moșia străbună, și-au dat viața pentru a apăra „sărăcia și nevoile și neamul..."

Din neamul Eminovici vine și un alt fel de luptător, în slujba țării.

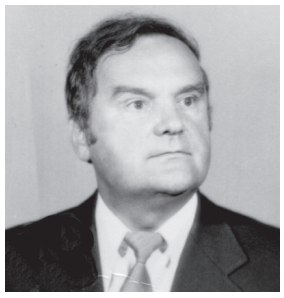
Acesta este fratele Poetului, Matei Eminovici ! El s-a născut la Ipotești, în anul 1856. Se înrolează voluntar în armată, la 20 octombrie 1872. Urcă diferitele grade în structurile militare, caporal, apoi sergent și ajunge sublocotenent, la 10 iulie 1876, în regimente de infanterie de linie. Matei Eminovici participă la Războiul de Independență, comandant de pluton... În ziua de 28 noiembrie 1877, în fruntea unității sale, atacă și cucerește fortificațiile otomane de la Bucov. Alături de alți ofițeri este decorat cu Steaua României, una din cele mai mari și importante decorații acordate acelor „bărbați ai datoriei ", care au luptat pentru „neatârnarea", pentru INDEPENDENȚA țării.

O mare faptă de eroism pe front a fost participarea lui Matei Eminovici, împreună cu subunitatea sa, la luptele din zona Vidin, și la cucerirea, la 12 ianuarie 1878, a satului Smârdan. Recunoscându-se faptele sale de vitejie este din nou decorat cu Steaua României, dar și cu: „Virtutea Militară, de aur" ,medaliile „Trecerea Dunării", „Apărătorii Independenței" și ordinul rus „Stanislas".

Eroul Matei Eminovici a avut o viață lungă, (a murit la 12 dec. 1929, în comuna Bistrița, județul Neamț) și a avut ocazia să povestească despre faptele de vitejie ale camarazilor săi, deși nu a avut la îndemână „arma " poeziei, a poemului eroic, cea hărăzită fratelui său, Poetul Mihai Eminescu... El poate fi însă recunoscut în numeroasele portrete ale lui Nicolae Grigorescu, realizate pe câmpurile de luptă, la Vidin, la Smârdan, sau în versurile lui George Coșbuc... sau în ciclurile de poeme ale lui Vasile Alecsandri.

Poezia, dar și alte scrieri literare sau documentare, vor da seamă mereu despre toți acești viteji. Despre ei am aflat și eu, dintr-un Dicționar cu titlul „Bărbați ai datoriei", eroi din Războiul de Independență 1877-1878. Aici am găsit date despre cel care a fost Matei Eminovici, fratele lui Mihai Eminescu...

Evoluții politico-diplomatice în preajma înfăptuirii idealului național şi legitim românesc

Constantin Bărbuță

Pentru societatea europeană la cumpănă veacurilor XlX-XX, progresele economice, marcate de o producție industrială fără precedent, efect al revoluției tehnico-științifice, au fost caracteristici definitorii, concomitent cu procesul agravării unor crize și conflicte politico-militare între marile puteri, generate de interese antagonice privind reîmpărțirea sferelor de influență, situație care va determina, inevitabil, constituirea celor două blocuri politico militare, Tripla Alianță (Germania, Austro-Ungaria și Italia, 1882) și Tripla Înțelegere sau Antanta, respectiv, Franța, Anglia și Rusia (1907).

După proclamarea independenței (1877) și a regatului (1881), România va deveni, treptat, un subiect activ al relațiilor internaționale, guvernanții, regele Carol I, cât și guvernele țării, conștienți că țara are probleme de fond vizavi de vecinii săi puternici, dar și nevoie de timp și resurse, au adoptat o diplomație prudentă, conformă realităților. Între aceste acțiuni diplomatice se înscrie aderarea, în anul 1883, la Tripla Alianță, alături de Austro-Ungaria, sub dominația căreia se aflau teritoriile românești Transilvania, Banat, Bucovina, acesta fiind unul din motivele pentru care tratatul de aderare va fi ținut secret de către regele Carol I mai bine de trei decenii, până la Consiliul de Coroană din 21 iulie/3 august 1916.

La începutul secolului XX, contradicțiile economice și politico-militare s-au adâncit și extins în alte zone și continente, prevestind conflictul de proporții care a fost primul război mondial. În Africa și Orientul Apropiat interesele antagonice ale Frantei, Angliei, Germaniei, Imperiului Otoman, ating punctul confruntării militare în Maroc și Egipt, de care va profita Italia prin cuceriri și anexări de teritorii, în timp ce în Balcani, considerat în mediile diplomatice „butoiul cu pulbere al Europei", persistau și se acutizau contradicțiile istorice și naționale între statele tinere, independente, Serbia, Bulgaria, Grecia, dar și cele economice sau geostrategice ale marilor puteri și ale imperiilor multinaționale austro-ungar, țarist sau otoman.

Două evenimente produse în același an, 1908, au transformat Balcanii într-un teatru de conflicte politico-militare și activism diplomatic, de maxim interes pentru România, cât și pentru Europa: revolta „junilor turci", o grupare reformistă, adeptă a modernizării Imperiului Otoman, care l-a obligat pe sultan să reintroducă constituția din 1876 și anexarea de către Imperiul habsburgic a Bosniei și Hertegovinei, aflate în administrarea sa în urma Congresului de la Berlin din 1878. Aceste noi împrejurări istorice la început de secol XX au generat evoluții și speranțe în direcția atingerii deziderатului național de unitate, determinând reorientări și în diplomația românească, tot mai preocupată de a obține o recunoaștere a legitimității revendicărilor.

Conflictul din Balcani se agravează prin izbucnirea în octombrie 1912 a primului război balcanic, în care Grecia, Bulgaria și Serbia au înfrânt Turcia, apărând un nou stat, Albania, în urma tratatului de la Londra, neacceptat de Turcia, astfel că în iunie anul următor va izbucni al doilea război balcanic în care, în urma unui tratat secret va participa și România, alături de Grecia, Serbia și Turcia, care înfrâng Bulgaria, obligată prin pacea de la București, prezidată de prim-ministrul român Titu Maiorescu, să cedeze Cadrilaterul (sudul Dobrogeni) către România.

Aceste succinte evoluții politico-militare și diplomatice arătau, în mod evident, că la începutul secolului XX în fața Europei se deschidea prăpastia unui conflict militar de proporții, pregătit îndelung de marile puteri și pe care statele mici, între care și România, nu-l puteau evita.

După cum este cunoscut, pretextul primei conflagrații mondiale din istorie a fost găsit în Balcani, la Sarajevo, când moștenitorul tronului Austro-Ungariei, arhiducele Franz Ferdinand a fost asasinat împreună cu soția la 28 iunie 1914 de către membrii unei organizații clandestine, după care războiul s-a generalizat în Europa și extins la nivel mondial.

În România, regele Carol I a convocat Consiliul de Coroană la palatul Peleș, optând pentru respectarea tratatului secret semnat în anul 1883, însă majoritatea membrilor Consiliului, intuind că se prefigurează evoluții decisive pentru destinul țării, au impus decizia ca țara să rămână în „espectativă" față de războiul dintre cele două blocuri beligerante și luarea de măsuri energice de „apărare a frontierelor". A fost o decizie istorică, în acord cu interesele supreme ale țării, o decizie inteligentă și patriotică ce va fi încununată, după patru ani de umilințe, jertfe și eroism, de împlinirea idealului secular de întregire a neamului într-un stat național, unitar.

Străzi cu nume de eroi

Ciprian NECȘUȚU

Ne aflăm în anul dedicat celebrării celei mai de seamă înfăptuiri a neamului românesc: Marea Unire din 1 Decembrie 1918. Este indiscutabil că, pentru a se ajunge la această mare realizare au fost necesare niște sacrificii inimaginabile.

Dacă în 1916 România avea 7,5 milioane locuitori, numai în acel an, în patru luni de război, a pierdut 100.000 de oameni. Vorbim de cei din prima linie, însă, credeți că cei din spatele frontului au fost la adăpost ?

Un exemplu. La Bolintin Vale în 1915 încetau din viață un număr de 177 de persoane, iar în 1916, primul an de război, cu toate că localitatea era în spatele frontului – 274, adică cu o sută mai mulți. Nenorocirile războiului au făcut diferența, căci, dacă rechizițiile din 1916 ale armatei române au fost sălbatice, ele au părut blânde față de ce ne-au luat apoi ocupanții. Gândiți-vă, apoi, că plecaseră la război oamenii tineri, cu putere de muncă și că numai din Bolintin armata română luase 518 cai cu harnașamentele lor, 24 de boi de muncă și 84 de căruțe. Cum să mai cultivi, cu ce să ari, cu ce să mai transporți produsele, cum să-i hrănești pe cei rămași acasă ?

Pe 19 noiembrie 1916 Bolintinul era ocupat de trupele germane. A avut „noroc", într-un fel, că au fost germanii, pentru că unde intraseră bulgarii și turcii fusese jale mare. Dacă amintesc doar numărul femeilor violate prin câteva sate din actualul județ Giurgiu ne îngrozim: la Bălănoaia-15, la Frasinu-31, în Gogoșari-45, în Malu-87, la Călugăreni-150 etc. Femeile celor aflați pe front. La Bolintin, germanii, cu admirabila lor organizare, au rechiziționat până și clopotele de la biserică.

În mijlocul atâtor nenorociri, ce puteau oferi oamenilor elitele țării, în frunte cu regele, pentru a continua să-și dea viața pentru țară ? Guvernanții de atunci au promis că își vor împărți averile cu cei care vor scăpa cu viață, iar pe cei morți îi vor cinsti veșnic. Și s-au ținut de cuvânt. Așa se explică existența monumentelor dedicate eroilor Primului Război Mondial în aproape fiecare localitate din țară. Prin același mecanism, inversat, se explică lipsa totală a monumentelor dedicate eroilor din al Doilea Război Mondial. Pe lângă monumente, o mulțime de locuri, clădiri, instituții au fost denumite în legătură cu Primul Război Mondial.

În cazul fostei comune Bolintin Vale, după Primul Război Mondial, oficialitățile, personalitățile locale, ca și cetățenii obișnuiți, au întreprins o serie de acțiuni de proslăvire a faptelor de eroism din conflagrația abia încheiată. Printre ele s-a numărat și aceea de schimbare a numelor unor străzi cu unele inspirate de locuri și personalități evidențiate în vremea războiului. Astfel au apărut străzile Lt. Călin Tănescu, Lt. Nicu Marinate, Regina Maria etc. Aceste denumiri au fost însă schimbate în anul 1948, odată cu instaurarea regimului comunist și se păstrează până astăzi.

Urmând cuvintelor lui N. Iorga care ne îndemna să ținem seama că „acestea sunt monumentele noastre, unde le veți vedea să le recunoașteți, să le respectați și să le ridicați, dacă aveți puterea, din ruina și părăsirea lor", Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu a propus Primăriei și Consiliului Local Bolintin Vale așezarea unor plăcuțe care să indice vechiul nume al străzilor, acțiune care să fie dedicată omagierii Centenarului Marii Uniri. Propunerea a fost fructificată prin HCL nr. 133/28.11.2017, adoptată în unanimitate de consilierii bolintineni. În acest fel au primit însemne noi străzile Agricultori (Lt. Nicu Marinate), Partizani (Lt. Călin Tănescu), Republicii (Șoseaua Regina Maria) și Zăvoiului (Oituz).

Mulțumim, pe această cale, Consiliului Local Bolintin Vale, d-lui primar Daniel Trăistaru și d-lui Adrian Chiva, șeful serviciului ADP Bolintin Vale, pentru sprijinul acordat amplasării acestor plăcuțe indicatoare.

Liceul „Dimitrie Bolintineanu” Bolintin Vale, Promoția 1978 – după 40 de ani

Nicoleta STAMATE

Pentru liceul „Dimitrie Bolintineanu” din Bolintin Vale, anul 2018 este un an cu potențial aniversar: se împlinesc șaizeci și șase de ani de la înființarea liceului, în 1952 și patruzeci și cinci de ani de la transformarea sa, în 1973, în liceu industrial (sau tehnologic, cum se spune acum). Se împlinesc, de asemenea, patruzeci de ani de când a absolvit cursurile, în 1978, prima promoție de liceu industrial.

În anul 1973 profilul teoretic al liceului a fost înlocuit cu profilul „industrial de petrol și gaze”. Specializarea era practic cerută de existența în localitate a Trustului de Petrol Bolintin Vale. La vremea respectivă acesta era, în fapt, cea mai mare entitate de acest fel din țară, de aici fiind coordonată activitatea a numeroase schele petroliere de foraj și exploatare a petrolului din aproape toată țara (de la Brăila până la Suplacu de Barcău, în Bihor). Liceul nostru urma să pregătească personal calificat pentru aceste schele.

Prima serie cu profil industrial, cu un ciclu de studiu de cinci ani, a fost compusă din două clase: A – Electromecanică foraj extracție, diriginte prof. Nina Pavel și B – Foraj extracție, diriginte prof. Elena Manolache.

Anul 1974 a venit însă cu… reforma în învățământ ! Se pare că în învățământul românesc reforma este o stare de fapt continuă, cu o vechime mai mare decât am crede. În 1974 s-a renunțat la modelul de învățământ liceal de patru ani pentru profilul teoretic, respectiv cinci ani pentru profilul industrial și s-a trecut, pentru toate profilurile, la durata de patru ani, divizată în două etape: treapta întâi (clasele a IX-a și a X-a) și treapta a doua (clasele a XI-a și a XII-a). Elevii dădeau examen atât pentru admiterea în treapta întâi, cât și pentru admiterea în treapta a doua. Cei care au intrat în 1974 în clasa a IX-a la liceul nostru au terminat în 1978, după patru ani.

Astfel că, în anul 1976 a absolvit ultima serie cu profil teoretic, în timp ce în anul 1977 nu a existat nici o promoție care să absolve. În anul 1978 au absolvit primele două promoții de liceu cu profil industrial, clasele a XIII-a și a XII-a.

În fotografia alăturată puteți vedea elevii clasei a XIII-a A, împreună cu o mică parte din corpul profesoral, în care îl remarcăm pe domnul profesor Constantin Bărbuță, la acea vreme director al liceului nostru.

Persoanele din fotografie sunt, de la stînga la dreapta: (rândul de jos) prof. ing. Virgil Petrescu, prof. ing. Victor Chiva (Director adjunct), prof. Ioana Șandru, Sofia Enache, Georgeta Udriște, prof. Nina Pavel (profesor diriginte), Maria Muler, Gabriela Precup, Gabriela Florescu, prof. Constantin Bărbuță, prof. ing. Marian Badea; (rândul al doilea) prof. Elena Ziti, prof. Ana Necșutu, Nicoleta Lucaci, Adrian Stan, Ioana Caplea, Georgeta Bobe, Paula Apostol, Mihai Zarafin; (rândul al treilea) Doru Neguț, Constantin Matache, Vasile Dîngă, Alexandrina Pop, Iulian Alexandru, Ion Gheorghe, Ionel Savu; (rândul al patrulea) prof. Cornelia Neagu, maistru instructor (?), Mircea Grujdin, Constantin Lazăr, Sorin Marinescu, Ilie Roșu, Gheorghe Dincă, Gheorghe Ionescu, Victor Chiriță.

Sus se poate observa „firma” liceului, pe care se pot citi instituția tutelară, care este *MINISTERUL MINELOR, PETROLULUI ȘI GEOLOGIEI*, și administrația teritorială *JUDEȚUL ILFOV* – județul Giurgiu nu fusese încă inventat. Uitasem aceste amănunte.

În 2018 această promoție, prima cu profil industrial a liceului nostru, împlinește 40 de ani de la absolvire. Pentru un om, 40 de ani este o vârstă a maturității. Pentru promoția noastră, cei care am absolvit în 1978 Liceul „Dimitrie Bolintineanu” din Bolintin Vale, aniversarea poate fi un prilej de întâlnire, de confesiune a ceea ce am făcut în acest interval de timp dar și a ceea ce dorim să facem în continuare. Pentru asta vrem să alegem o zi de întâlnire, în care să ne regăsim, să ne amintim și să sărbătorim. Prin urmare, rugăm pe cititorii frumoasei reviste *Sud* care fac parte din promoția 1978, să ia legătura cu inițiatorii acțiunii:

Constantin Matache: mobil 0745343223, e-mail constantinmatache1958@gmail.com

Nicoleta Stamate (Lucaci): mobil 0721786807, e-mail nicolestamate@gmail.com

creații, creatori, pasiuni

VOCEA PICTURII – între artă, iubire, sens şi culoare

Stefania Costache

Motto: *Trăiesc sentimentul vieții înconjurată de culorile sufletului meu, până dincolo de orice granițe ale vieții.*

Comunicarea cu natura și arta m-a făcut de nenumărate ori să visez, să trăiesc cum îmi doresc, să fiu eu, printre petale, printre culori și sunete minunate.

Dorința de a picta vine de departe, din timpuri trecute. Încă din adolescență eram atrasă de artă, îmi imaginam cum un copac ar putea prinde viață. Îmi aduc aminte perioada când pe strada Partizani din Bolintin, acolo unde locuiau bunicii mei, autoritățile au hotărât tăierea tuturor plopilor care mărgineau strada. Acei copaci erau maiestuoși, splendizi și noi, toți bolintinenii, ne aducem aminte de acest unic colț de natură ce a fost distrus de lama drujbelor. Atunci mi-am imaginat cum ar putea prinde din nou viață acei copaci și am găsit răspunsul prin intermediul picturii. I-am pictat, nu retezați, ci așa cum supraviețuise imaginea lor în adâncul ochilor mei.

Uneori pictez noaptea și m-am tot gândit de unde ar veni această inspirație la miez de noapte. Probabil liniștea care se așterne, lipsa zgomotului urban... Se întâmplă să îmi arunc privirea către cer; îmi imaginez că stelele sunt crizanteme, iar planetele buchete mari de trandafiri.

Acum, scriind, zâmbesc, îmi este greu să îmi expun sentimentele și trăirile în fața dumitale, dragul meu cititor, dar așa trăiesc eu pictura, iar când pictez culoarea are mirosul specific al vopselei, eu însă încerc să descopăr mireasma florilor ce le așternpe pânză.

Când mă așez la masa de lucru întotdeauna îndepărtez negrul, nu stiu de ce...

S-a întâmplat, uneori, ca visele mele să se transpună pe pânză, am încercat, alteori, ca o lacrimă să o transform într-un noian de fericire, într-o glastră cu margarete, prin pictură m-am redescoperit, am găsit drumul trăirilor mele.

Iubesc ceea ce fac și astfel simt că dau un nou sens vieții.

Au început manifestările cultural-educative dedicate **Centenarului Marii Uniri**

B. CONSTANTIN

În continuarea preocupărilor, remarcabile ab origine, de a cerceta și oferi cititorilor momente relevante din istoria națională, cu deosebire celei a arealului bolintinean, revista *Sud*, grație colaboratorului sau consecvent,pasionat, între altele căutător în tainele arhivelor, Emil Talianu, a publicat recent (nr.11-12/2017), pentru prima oară după știință noastră, o Gazetă a Bolintinului tipărită în urmă cu nouă decenii, la 30 iunie 1929, cu ocazia inaugurării Monumentului Eroilor, opera a sculptorului localnic Tudor M. Mâinea. După cum cititorii au putut constata din ampla și pertinenta prezentare a d-nului Talianu, cât și din *Fișa de personaje și instituții* ale Bolintinului de alta dată (p. 19), cele patru pagini ale *Gazetei*, veritabil document istoric prin date, informații și imagini, au fost prilejuite de omagierea eroilor bolintineni care, cu sacrificiul suprem „au contribuit la mărirea și întregirea neamului”, readucând astfel în memorie momente ale istoriei locale, emoționante și generoase prin sentimentul mândriei îndreptățite pentru eroismul înaintașilor cât și față de cei ce au transformat evenimentul bolintinean într-o impresionantă „serbare națională”, de trăire patriotică, la zece ani de la Marea Unire.

Peste veac, în același spatiu al recunoștinței se încadrează inițiativa Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorica Bolintineanu de a amplasa plăcuțe ce înscriu, alături de numele actual al străzii, pe cel avut înainte de reforma din 1948, amintind locuri, eroi sau fapte glorioase, un act de reparație morală apreciat de cetățeni: str. Agricultori (fostă Lt. Nicu Marinate), str. Partizani (Lt. Călin Tănescu), str. Republicii (Șoseaua Regina Maria) și str. Zăvoiului-Crivina (Oituz).

Aceste lăudabile inițiative și demersuri culturale, eminamente educative, se constituie într-un mesaj-invitație către toți cetățenii, cu deosebire către slujitorii Clio, de a continua să fie în prim planul acțiunilor din școală și comunitate consacrate împlinirii unui secol de la Marea Unire a Românilor, 1 Decembrie 2018, ce va marca cel mai mare eveniment al istoriei noastre moderne.

Tot în ultima lună a anului trecut, cei peste 1.500 de elevi ai Liceului Tehnologic „D. Bolintineanu”, dascălii lor și, deopotrivă, comunitatea locală au primit un dar îndelung așteptat, semnificativ prin impactul durabil asupra conștiinței și istoriei locale: o superbă sală de sport care, prin concepție, dimensiuni (1750 m.p.) și dotări (tribună cu 180 de locuri, vestiare, climatizare, cabine ș.a), întrunește, fără să exagerăm, atributele unui spațiu sportiv modern, multifuncțional. Inaugurarea a fost onorată de reprezentanți ai guvernului, autorităților județene (prefect, președinte consiliu județean), inspectoratului școlar și locali, în frunte cu primarul orașului Daniel Trăistaru, consilieri, care au rostit scurte alocuțiuni în fața a peste 200 participanți, tineri îndeosebi, urmate de un program de colinde, recitări, muzică, dansuri, acordare de diplome, absente fiind, surprinzător, momentele sportive.

Prin conținut, valențe cultural-educative și bună organizare, evenimentele de la Bolintin Vale au deschis manifestările omagiale consacrate Centenarului Marii Uniri Naționale, pe care suflarea bolintineană și românească de pretutindeni îl va marca plenar și cu adâncă simțire.

Mersul târgului

Ștefan CRUDU

12.11.2017: *De voie și de nevoi*

Deși credeam c-am înțeles mecanismul târgului trebuie să-mi recunosc nepriceperea în a anticipa cu o săptămână înainte modul lui de desfășurare. Sigur că există situații de forță majoră ce-l pot influența uneori dar nimic nu-l oprește să existe și să ne asigure cele necesare. Așadar, fiind o ofertă atât de diversificată, la prețuri convenabile, cei mai mulți cumpărători vin ca să-și rezolve niște nevoi personale legate în principal de hrană, dar nu numai. Există însă și împătimiți de târg care vin de voie ca să mănânce mici și să bea o bere (sau altceva) și să-și întâlnească prietenii cu care să pună țara la cale. Am făcut această introducere ca să-mi exprim uimirea față de aglomerația ce a caracterizat această zi blândă de toamnă târzie. Poate că și apropierea lăsatului de sec să explice frenezia cumpărăturilor. Alimentele de bază foarte ieftine. Varza a ajuns la minim istoric: 0,5 lei/kg. Cartofii 0,8-1 leu/kg, conopida 1-1,5 lei/kg, ceapa 1,5-2 lei/kg. Fructele cam scumpe pentru acum. Merele, după calitate, de la 1 la 4 lei/kg. Pomii fructiferi au fost la mare căutare (15 lei/buc). Ca și florile în ghivece. Ultimele vinete cu 2 lei/kg iar roșiile cu 2,5 lei/kg. Legume și zarzavaturi în cantități mari și de calitate. Rădăcinoase pe alese. Dar și răsad de salată verde pe care l-am și plantat în solar. Târgul, locul geometric al speranțelor !

19.11.2017: *Toamnă albastră*

Încă de ieri dimineață au reînceput ploile reci și vântul dezgolitor al ultimelor frunze. Soarele ascuns de norii joși ne trimite cu zgârcenie doar culorile sumbre ale spectrului său, începând cu albastrul-indigo. Auspicii nefavorabile unui târg expus total intemperiilor. Înfruntând ploaia am fost nevoit să-mi cumpăr o umbrelă (10 lei, de la țigani, din Spania). Așa am parcurs în fugă zonele de interes și să cumpăr câte ceva. Mulți vânzători plecau deja la ora 10:00 nemaiavând speranțe cu toate că scăzuseră mult prețurile. Am intrat deja în post și mai facem și economii pentru cheltuielile de sărbători. Nu ne pierdem speranța că ne vom lua revanșa duminica viitoare.

26.11.2017: *„Toamnă sudistă", rece și tristă !*

Cum ar spune mult prea bunul nostru prieten, N. D. Fruntelată. O zi de toamnă, cu damf de baligă aburindă în răcoarea dimineții. Ceață și buhai, jos lăcăraie de la ploaie, ș-apoi ce să-ți mai dorești. Cumperi repejor și-ai părăsit scena ca după o reprezentație ratată. Marfă era. Ba chiar ieftină. Mi-au plăcut florile (crizanteme în ghivece) și am cumpărat pentru mine și mici cadouri. Am făcut mai multe drumuri până la mașină și am fost „filat" de doi vânzători de coșuri, târnuri, linguroaie care au pariat pe numărul de flori pe care le-am cumpărat. La final m-au întrebat - „câte ?" - și le-am dat satisfacție. Niciunul nu nimerise. Parcasem mașina lângă o dubiță semi-acoperită unde (mai) erau 5 porci de cca 100 kg. Din discuția șoptită a celor doi posesori a reieșit că îi cumpăraseră de la o fermă și-i revindeau ca fiind crescuți în propria curte. Cine cumpără va avea parte de surprize neplăcute. Până la Crăciun ori slăbește (obișnuit fiind cu complexe) ori tușește (riscul transportului în frig) și-l îndopi cu antibiotice ca să nu moară iar apoi ți-e silă să-l mănânci. Mulți s-au păcălit pentru că porcii erau bolnavi din start. Feriți-vă ! Și totuși cine le-a permis să-i vândă în mijlocul târgului ? Cine o fi luat șpaga ? Unde au fost „jandarii" care de obicei parcau tocmai în acel loc ? Răspunsul este simplu, cred.

3.12.2017: *Debut ofensiv de iarnă*

După o săptămână în care vremea și-a folosit din plin toate armele – frig, ploi zilnice abundente și vânt (la munte viscol și zăpezi consistente) – sigur că aceste fenomene au influențat târgul. Dar nu l-au învins. Sub aceste auspicii am purces bine îmbrăcat și-ncălțat la „luptă". Cu excepția florilor, pomilor și a țiganilor cu „fiare alese" restul a fost prezent, uneori chiar printre bălțoace. În rest cam de toate, de sezon. Doar câteva resturi (galben forțat) de ardei la 4 lei/kg și ceva verdeață din solare mai amintesc de trecuta toamnă. Ieftine în continuare varza (0,4 lei/kg), cartofii (0,7 lei/kg) și ceapa (1,2 lei/kg) adică alimentele de bază. Multe lactate și brânzeturi nevândute. Idem carne și păsări vii (100 lei/buc un curcan). Ouă zise de țară, 1 leu/buc. Fructele autohtone, în speță merele de la Voinești între 2-4 lei/kg. Dubițe cu covrigi așteptau clienți. Oricum nu se strică până data viitoare. Ca și baloții de furaje. Căutate țoalele de „firmă" second-hand pentru care există clienți destui. Se apropie Moș Nicolae și restul sărbătorilor de iarnă care vor goli pungile. Vă recomand în continuare „magicul" târg bolintinean.

10.12.2017: *Ieri zburau albinele, azi îngheață mâinile*

Ne apropiem de sfârșitul anului calendaristic și-l putem caracteriza cu certitudine ca fiind extrem de imprevizibil d.p.d.v. meteorologic. Cu influențe directe negative, atât asupra agriculturii cât și asupra oamenilor. Exemplu mai bun decât ziua de azi versus cea de ieri nici că mai poate fi. Dacă sâmbătă era cald, soare și ieșiseră albinele în zbor de curățire, în cursul nopții vântul și ploaia rece au venit hotește. Primii care au simțit au fost meteo-sensibilii: s-au acutizat instantaneu durerile articulare. În al doilea rând, desigur târgul, aflat mereu într-un echilibru prea fragil, influențat direct și imediat de vreme. Apropiindu-se Crăciunul, firesc era ca azi să fie plin de carne (porc în special), păsări vii (curcani mai ales) pentru nași, preparate și semipreparate tradiționale, covrigi, mere, nuci etc. Dar nu a fost deloc așa. Controlul DSV de la prima oră urmat de confiscări de carne în special au izgonit vânzătorii care și-au ascuns marfa în portbagaje și s-au cărăbănit. Oricum, se știa de control, dar unii au riscat pe propria piele. La fel cei cu lapte, brânză, păsări ș.a.m.d. Fără ei și fără producătorii de legume care nu s-au încumetat din cauza vremii nefavorabile, târgul sub ploaia rece era în colaps. O zi pierdută pentru cei mai mulți. Legumele (cartofi 0,8 lei/kg și varză 0,5 lei/kg) nu au avut căutare. Doar covrigii (10 lei șirul de 100 buc) și furajele ierboase au avut clienți (parțial). Merele, de calitate, s-au vândut bine (2-3-4 lei/kg). Nu știu gândurile celor prezenți, doar opinia lui Petrică din Hobaia pe care nu o pot reproduce. Așadar, istoria se repetă ca înaintea altor mari sărbători creștine când inspectorii își fac planul. Pardon, plinul ! Căci dacă confiști o marfă fără stăpân, înseamnă că nu există și nu va intra legal și corect în magazie, evaporându-se într-un fel. Aceasta-i dilema zilei. Voi ce credeți ? Eu nu mai cred nimic, nici măcar ceea ce văd.

24.12.2017: *Ajun de Crăciun*

***Plugușorul* 2017 și 2018 la Malu Spart, foto: Liviu Ionuț Oprea**

Soare cu dinți (–5°C). Frigul mă obligă să măresc viteza de deplasare. Puțini vânzători dar și mai puțini cumpărători. Azi facem mici completări pentru masa de Crăciun. În special fructe. Merele au fost foarte multe, de calitate și relativ ieftine (max. 3 lei/kg). S-au mai vândut coronițe pentru morți (moda ultimilor 5 ani care s-a generalizat), cereale și legume (cartofii 0,6-1 leu/kg), varza crudă 0,6 lei/kg sau un sac la 10 lei, ceapa 1,5 lei/kg și morcovi (2 lei/kg). Puține brânzeturi și lapte. Carne: ioc (refluxul controlului și saturația). Nu a fost control deloc. Țoale și multe și diverse mărfuri industriale. Câteva grătare. În final m-a apucat tremuratul și i-am înțeles pe cei care serveau vin fiert. Vă urez Crăciun îmbelșugat, cu sănătate și târg cu de toate, la anul și la mulți ani !

31.12.2017: *Rătăciți în zloată*

Se încheie anul chiar în zi de târg. Prezență subțiată și decorativă. Doar câțiva „talibani" nostalgici pentru care târgul este o dulce amăgire, un preambul al raiului plin cu de toate. Mai puțin azi când constat prezența sporadică a celor ce depind de târg ca sursă de venit. Legume, fructe, furaje, puțină brânză și lapte, chiar și țoale second-hand, articole gospodărești, haine și încălțăminte ieftină. Fiind aproape gol, ies la iveală ca o pecingine, bălțile și noroiul cu care - din păcate – ne-am obișnuit. Și în acest an târgul a fost neglijat total de autorități. Încă nu se întrevede o viziune despre viitorul său. Sper ca acesta să nu fie sumbru. Să fim optimiști ! ?

7.01.2018: *E primăvară în ianuarie !*

Chiar că se potrivește perfect cu cântecul interpretat de Luigi Ionescu acum vreo 40 de ani. Ieri (Boboteaza) și azi (Sf. Ion) temperaturile au fost de +15°C pe la noi. Albinele s-au aventurat spre primii ghiocei, răsăriți și înfloriți încă de acum o săptămână. Anomalii termice care au influențat prea puțin primul târg din acest an. Au fost prezenți doar câțiva reprezentanți din toate categoriile de vânzători care frecventează de obicei târgul. Nici cumpărători prea mulți nu s-au înghesuit. Au fost căutate brânzeturile, dar oferta a fost puțină (încă nu au început fătările). Niciun producător de legume. Azi, „sârbii" sărbătoresc Crăciunul pe rit vechi. Cine nu a venit, n-a pierdut nimic.

Și a venit ziua a șaptea

În acest an, prima zi de târg a căzut chiar pe data de șapte. Interesantă potrivire dacă ne gândim că Marele Creator a încheiat Facerea Lumii în 6 zile, iar a șaptea (nr. sacru) fiind de repaos, de odihnă. Evident, toate acestea le cunoașteți. Eu, din datele vagi deținute, consider că tocmai în această zi a avut loc primul „târg". În lumea idilică a edenului primordial când mierea, laptele și fructele erau din belșug iar cei doi foarte fericiți, acestea tot trebuiau culese într-un fel. Iar dacă pofticioasa Eva dorea o banană, Adam ar fi riscat enorm urcându-se în vârful pomului. Acest lucru trebuia evitat și atunci s-a organizat într-o frumoasă poiană un loc unde se puteau găsi cele necesare. Mierea era ținută în cupele unor flori, laptele în tingiri ș.a.m.d. Pe atunci cele mai căutate erau frunzele: de lipan pentru Adam și de viță pentru Eva. Modul de achiziție era autoservirea, pe săturate și după pofta inimii. Astăzi, din această primă formă de târg nu se mai păstrează nimic. Mierea este la borcan de sticlă (15 lei/0,5 kg), lapte în bidoane de plastic (7 lei/2 l) iar frunzele (de pătrunjel, mărar, un leu legătura). Din păcate, acel târg idilic rămâne doar un vis. Când te trezești și constați că după atâta timp s-a ajuns la un talcioc insalubru și neorganizat, faci păcate zicând anumite vorbe.

14.01.2018: *Vânt turbat. Viscol ratat*

N-ai să vezi iarnă mâncată de lupi zice un bătrân trecut prin multe anotimpuri. Este firesc, lupii se simt în elementul lor și o vor cât mai lungă, să-și facă de cap prin nămeți unde se descurcă mai bine decât alte animale care le sunt o pradă sigură, mai ales că se adună în haită. Dar nici iarna nu se teme de ei și face ce vrea și știe, când vrea. Ca astăzi când la mijloc de iarnă - după o perioadă blândă - s-a schimbat radical, însoțindu-se de vânt. Paradoxul zilei: 1) nu mai sunt bălți pentru că au înghețat; 2) vântul puternic ridică praful uscat de ger ! Greu pentru noi, cei care am semnat condica zilei în târg. Prezență onorabilă de ofertanți dar slabă de cumpărători. În creștere față de azi o săptămână la cereale, legume, brânzeturi, carne și păsări. Prețuri bune. În scurtul timp de expunere deja prezentau aspect de congelare (–6°C) mărarul și salata verde, varza crudă (0,6 lei/kg) și plăcintarii. Cele mai căutate azi au fost gogoșile calde. Sanda Sali cu fetele ei au fost la înălțime. Mă întreb și vă întreb: unde sunt lupii ?

Proiectul educațional „Bolintineanu ieri și azi” Concursul de creație literară „Și eu vreau să fiu scriitor”

Prof. Mădălina DIONYSATOS

Liceul Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu” ce-și are sediul în orașul Bolintin Vale a inițiat proiectul educațional „Bolintineanu ieri și azi”. Valorificarea potențialului formator al familiei și școlii în formarea tinerei generații, angajarea efectivă a elevilor în cât mai multe proiecte educative, precum și deschiderea spațiului educațional spre dialog cu alte instituții abilitate și responsabile de nivelul de cultură a populației școlare se constituie în tot atâtea obiective ale demersului nostru.

Activitatea principală a proiectului o constituie concursul „Și eu vreau să fiu scriitor”, ce urmărește să valorifice capacitatea elevilor din clasele V-XII de a-și exprima, în mod creativ, sentimentele și ideile, în versuri sau proză. Partenerii noștri sunt instituții și unități școlare din județele Ilfov, Giurgiu, Galați, Vâlcea, Argeș și capitala București.

Totodată, prin intermediul concursului, ne propunem menținerea în conștiința publică a figurii ilustrului scriitor și om politic, Dimitrie Bolintineanu, patronul spiritual al liceului nostru. Așadar, scopul acestei inițiative este educarea populației școlare, dar și a adulților pentru cunoașterea istoriei locale și potențarea atașamentului la cultură în general, la literatură în special.

Calitatea activităților derulate în diferite proiecte educaționale, disponibilitatea unității noastre școlare pentru organizarea de activități educative, ca și bogata experiență a instituțiilor partenere, în special Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu și revista *Sud*, sunt doar câteva din punctele tari care recomandă liceul nostru ca inițiator al acestui proiect.

Lansarea Concursului de creație literară „Și eu vreau să fiu scriitor” și înscrierea elevilor se va face în ultima săptămână a lunii ianuarie, pe baza regulamentului din care extragem datele ce vă vor fi oferite în continuare.

Faza finală a concursului se va desfășura în data de 23 martie 2018, între orele 10-14, în incinta Liceului Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu”, Bolintin Vale, jud. Giurgiu.

Înscrierea și depunerea lucrărilor se face până la data de 28 februarie 2018, pe adresele de mail menționate mai jos, cu rugămintea de a ne transmite numele și prenumele elevilor participanți, numele și prenumele profesorului coordonator și un telefon de contact. La concurs pot participa elevi din clasele V-XII. Nu se percepe taxă de participare.

Date de contact: dionysatosmadalina@yahoo.com; ramona.badea79@gmail.com.

Condiții de desfășurare:

Concursul se desfășoară pe două secțiuni:

1) Poezie (cel mult trei poezii pentru fiecare participant);

2) Proză scurtă (o singură creație pentru fiecare participant).

Lucrările se vor redacta în format A4, Times New Roman 12, spațiere la 1.

Premii:

a) se acordă un premiu I, un premiu II, un premiu III și trei mențiuni;

b) se acordă diplome de participare tuturor elevilor și profesorilor participanți.

c) lucrarea ce va obține Premiul I va fi publicată în numărul din aprilie 2018 al prestigioasei reviste *Sud*;

d) lucrările premiate, dacă întrunesc criteriile de valoare cerute de Juriu, vor fi tipărite într-un volum colectiv, editat și publicat de Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu și Liceul Tehnologic „D. Bolintineanu” până în luna octombrie 2018.

Componența juriului:

– **Victoria Milescu** (Președinte al Juriului)

– **Alexandru Cazacu**

– **Gabriel Dragnea**

Concursul de creație literară „Și eu vreau să fiu scriitor” este avizat de Inspectoratul Școlar Județean Giurgiu pe Domeniul cultural-artistic, literar și aprobat de d-na prof. Ildiko Andras, inspector școlar pentru educație permanentă. Coordonatorul proiectului este prof. Mădălina Dionysatos.

Parteneri: Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu și revista *Sud* (redactor șef Vasile Grigore); Primăria orașului Bolintin Vale (primar ing. Daniel Trăistaru); Școala Gimnazială nr. 2 Cartojani, jud. Giurgiu, director prof. Romica Marin; Școala Gimnazială nr. 1 Bolintin Vale, jud. Giurgiu, director prof. Irina Andrei; Școala „Aurel Solacu”, Ogrezeni, jud. Giurgiu, director prof. Cristina Niță; Școala Gimnazială nr. 1 Găiseni, jud. Giurgiu, director prof. Gina Mateescu; Colegiul Național „Ion Maiorescu”, Giurgiu, jud. Giurgiu, director prof. Monica Mitea; Liceul Tehnologic „Pamfil Șeicaru”, Ciorogârla, jud. Ilfov, director prof. Alexandru Cernat; Colegiul Tehnic de Alimentație și Turism „Dumitru Moțoc”, jud. Galați, director prof. Corina Gavrilă, prof. Elena Grigoraș; Liceul Teoretic „Iulia Zamfirescu”, Mioveni, jud. Argeș, prof. Cristian Hoaghea, Liceul „Constantin Brâncoveanu”, Horezu, jud. Vâlcea, prof. Vetuța Ciocan; Școala Gimnazială nr. 82, sector 3, București, prof. Iuliana Agapie.

Școala ca loc al creativității și al dialogului

Prof. Mariela TRĂNCUȚĂ

Într-o societate din ce în ce mai antagonizată, într-o lume a conflictelor din ce în ce mai traumatizante, avem nevoie cu toții de un loc în care să putem sta o clipă liniștiți și să ne ascultăm. Un astfel de loc a fost Școala Cartojani pe 28 decembrie 2017. O sală de clasă a fost spațiul ales să găzduiască o „Bibliotecă Vie”.

Proiectul „Biblioteca Vie” este o inițiativă a unui grup de tineri din cadrul Asociației „Art Fusion”, realizat cu sprijinul financiar al Comisiei Europene, prin Programul „Tineret în acțiune”. Anul 2009 a fost Anul European al Creativității și Inovației. Cu acest prilej, România a deschis în zece orașe „Biblioteci Vii”. Școala, ca organizație ce promovează drepturile omului, non-discriminarea, egalitatea de șanse și diversitatea, a îmbrățișat această idee, considerând că adulții – profesori și părinți – au datoria de a le arăta copiilor că dialogul și cititul cărților sunt soluții menite să alunge vrajba dintre noi.

În Școala Cartojani, acest proiect a fost implementat de o echipă de trei învățătoare tinere – Simona Țap, Violeta Panait și Nicoleta Florescu – cu sprijinul OMV Petrom. Ne-am întrebat de-a lungul anilor ce putem face noi, părinții, noi, profesorii, pentru ca cei care ni s-au dat în grijă – copiii – să nu mai fie victimele urii, intoleranței, excluderii.

„Biblioteca Vie” este un răspuns posibil la această întrebare. Ne-am așezat într-un loc liniștit și am citit „cărți vii”: persoane din comunitate, dar și din afara ei și-au spus poveștile. Copiii au văzut acest lucru și poate vor face la fel. Poate că nu toți odată, poate că nu toți azi sau mâine, dar sigur vor înțelege că nu folosește nimănui urletul generalizat în care trăim. Am stat de vorbă, noi, cititorii, cu „cărțile vii”. Am citit poveștile scriitorului-ambasador (Neagu Udroiu) și am înțeles că e o prejudecată și o mare nedreptate copil fiind să crezi că dacă te-ai născut într-un sat uitat de lume nu ai nicio șansă. Am citit povestea unei mame singure. Știți câte mame singure sunt încă ironizate de mentalul colectiv rural ? Știți câți copii din familii monoparentale sunt arătați cu degetul pe ulițele noastre ? Am împrumutat poveștile istoricului din Bolintin (Vasile Grigorescu), ale tânărului pescar, ale matematicianului, psihologului, bibliotecarei. Oameni stând de vorbă cu alți oameni, în liniștea unei săli de clase, într-o zi de decembrie. Mă gândeam că am pierdut firescul lucrurilor. De ce nu facem asta mai des ? De ce nu găsim timpul și disponibilitatea să devenim mai des „cărți vii” pentru copiii atât de des îndemnați la „cetitul cărților” ? De ce le oferim exemplul unor adulți stresați și stresanți și avem pretenția ca ei să stea cuminți și să asculte ? Poate pentru că vremurile ne-au dezbinat: profesori bătuți de elevi și elevi bătuți de profesori, părinți lovind profesori și profesori acuzând părinți. Toate pe fondul reformelor de tot felul și al multiplelor strategii de combatere a violenței, discriminării etc.

„Biblioteca Vie” este o metodă europeană de educație non-formală, dar românilor nu le-a fost niciodată străină arta dialogului. În satele noastre, oamenii se citeau unul pe celălalt. Nu într-o sală de clasă, într-un cadru organizat. Se citeau cărți vii la sărbători sau în zilele de odihnă, iarna, la gura sobei. Știau să asculte, să povestească și mai ales știau să învețe din povestea celuilalt. Între timp, am pierdut știința ascultatului, darul povestirii, răbdarea de a sta o clipă liniștiți, pentru că „vorbește un om, nu rage un bou”.

În așteptarea Centenarului, la Cartojani, am reușit să ne întâlnim și am înțeles că cea mai bună metodă pentru a-i învăța pe cei mici ceva este să faci tu, adultul, lucrul pe care i-l ceri celui mic: dacă nu vrei ca el să țipe, nu țipa; dacă nu vrei ca el să urască, nu urî; dacă nu vrei ca el să fie violent, nu fi nici tu; dacă nu vrei să aibă prejudecăți, trebuie să încerci tu să scapi de propriile prejudecăți. „Biblioteca Vie” este un proiect de educație non-formală, dar este și un îndemn la ascultarea celui de lângă noi care are o poveste, care este o poveste. Faptul că avem răbdarea, dorința și curiozitatea de-a o afla, poate fi începutul înțelegerii diversității și acceptării ideii că fiecare om e o lume de care avem nevoie pentru a ieși din autosuficiență. Violența, discriminarea, excluderea, nu vor dispărea din lume. Pot fi doar îngrădite în fiecare din noi, prin dialog și reîntoarcerea spre celălalt ca spre un alter-ego al nostru.

(Mariela Trăncuță este profesor de istorie la Școala Gimnazială Cartojani, județul Giurgiu.)

Concurs pentru volum de debut

Revista *Sud*, dând curs propunerii d-nei Victoria Milescu, care i-a argumentat într-un mod extrem de convingător utilitatea, lansează un concurs pentru debut editorial în cadrul căruia se va acorda ***Premiul revistei Sud***.

Volumele se vor expedia pe adresa Redacției, până la data de 1 septembrie 2018, având pe plic mențiunea „Pentru Concurs”, iar în interior datele de contact și o scurtă prezentare a autorului.

La această ediție pot participa volume de debut publicate în anii 2017 și 2018.

Vor fi trei premii, câte unul pentru fiecare secțiune: 1. poezie; 2. proză; 3. critică și istorie literară.

Volumele câștigătoare vor fi anunțate până la sfârșitul lunii septembrie 2018.

Toate volumele participante la concurs vor fi menționate în ultimul număr pe 2018 al revistei *Sud*.

Premiul poate fi acordat numai dacă la o secțiune participă cel puțin trei volume. Dacă această cerință nu este îndeplinită, volumele primite vor participa, în mod automat, la ediția de anul viitor a concursului.

Volumele trimise pentru concurs nu vor putea fi returnate.

Premiul revistei Sud va fi înmânat cu ocazia Festivalului Toamna Culturală Bolintineană ce va avea loc în luna octombrie 2018, iar cărțile premiate vor beneficia de cel puțin o cronică/recenzie semnată de un colaborator prestigios al revistei organizatoare, ce va fi publicată în *Sud* până la sfârșitul anului în curs. De asemenea, volumele premiate vor fi prezentate la Târgul de Carte „Gaudeamus” 2018 în cadrul unui eveniment la care vor participa colaboratorii și cititorii revistei *Sud*.

Pentru ediția din acest an jurizarea va fi făcută de scriitoarea Victoria Milescu.

Adresa Redacției: Revista *Sud*, str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, jud. Giurgiu; mail – revistasud@yahoo.com; telefon 0720350555.

Reviste primite la redacție

Litere, anul XVIII, nr. 11-12 (212-213), noiembrie-decembrie 2017, revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni. Director Tudor Cristea; Redactor șef Mihai Stan.

Actualitatea literară, anul VIII, nr. 77, noiembrie-decembrie 2017, revistă a Unirii Scriitorilor din România editată de Societatea Culturală Lugojpress. Director Nicolae Silade; Redactor șef Remus V. Giorgioni.

Mărturii culturale, anul II, nr. 4 (8), octombrie-decembrie 2017, revistă trimestrială de cultură, Satu Mare. Director fondator Aurel Pop; Redactor șef Viorel Câmpean.

Pro Saeculum, anul XVI, nr. 7-8 (123-124), 15 septembrie – 1 decembrie 2017, revistă de cultură, literatură și artă, Focșani. Director executiv Nina Deșliu; Redactor șef Rodica Lăzărescu.

Bucureștiul literar și artistic, anul VIII, nr. 1 (76), ianuarie 2018. Director Coman Șova; Redactor șef Florentin Popescu.

Confluențe literare internaționale, nr. 10-11, 2017, Petrila. Director Onorific Linda Bastide; Redactor șef Elisabeta Bogățan.

Bogdania, anul V, nr. 41-42, noiembrie-decembrie 2017, revistă de creație și cultură, Focșani. Redactor șef Ionel N. Marin.

Caligraf, anul XVII, nr. 187, decembrie 2017, revistă de cultură, Alexandria. Redactor șef Florea Burtan; Secretar general de redacție Stan V. Cristea.

Cartelul metaforelor, anul IV, nr. 42-44, ianuarie-martie 2018, publicație lunară ce apare sub egida Casei de Cultură a Sindicatelor Buzău. Senior editor Stelian Grigore; Redactor șef Marin Ifrim.

Revista poate fi procurată, în București: de la chioșcul de presă din Piața Romană (La Coloane) și de la sediul Editurii RAWEX COMS (Calea Griviței, nr. 403, Bl. R, sector 1); în Bolintin Vale: de la Librăria Traian Chiva și de la sediul redacției.

Cărțile se primesc pe adresa redacției (str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, Giurgiu), iar manuscrisele pe adresa de e-mail: revistasud@yahoo.com.

Revista “SUD” recomandă autorilor sudiști și din alte părți de țară Editura - RAWEX COMS, București, pentru publicarea unor volume de poezie, proză, teatru, eseu etc.

Indiferent de tiraj, pentru debutanți se oferă o reducere de 10%; pentru autorii publicați reducerea este de 5%.

Editor: Raluca Tudor

Telefon editură: 0720 773209

Consilier editorial: Vasile Grigorescu

Telefon revista “SUD”: 0786 455702

Alte convorbiri duhovniceşti cu †Ioan al Banatului (I)

„Fericiți sunt aceia care au crezut că *va veni* Mesia !”

Luminița Cornea: Înaltpreasfinţite Părinte Mitropolit, vă mulţumesc cu plecăciune, în numele cititorilor, pentru seria de convorbiri pe care ni le-aţi oferit pentru revista „*Sud*” şi care au fost incluse în volumul *Înviatul din Nazaret*, apărut de curând la Editura Sophia. Vă rog să binevoiţi a accepta o altă serie de convorbiri duhovniceşti. La început de an, cred că ar fi potrivit să discutăm despre un binecunoscut sfânt al bisericii noastre, sărbătorit în luna ianuarie dar şi în alte perioade ale anului – Sfântul Ioan Botezătorul.

Î.P.S. Ioan: În prima zi după Bobotează, cetele sfinţilor, în Cer, îl cinstesc pe Sfântul Ioan Botezătorul iar Sfânta Treime Dumnezeu priveşte cu multă mângâiere spre acest sfânt. Îngerii lui Dumnezeu aflaţi în Cer îl privesc pe acest luceafăr, pe Sfântul Ioan Botezătorul, în Rai, şi văd cât har a vărsat Dumnezeu într-însul, cum l-a ales Dumnezeu, încă din pântecele maicii sale, ca să-l arate lumii pe Fiul lui Dumnezeu.

L.C.: Înaltpreasfinţite Părinte, într-un cuvânt de învăţătură v-aţi referit la semnificaţia verbului *a veni*, conjugat la timpuri diferite.

Î.P.S. Ioan: Verbul din limba română, de conjugarea a IV-a, *a veni* a fost exprimat de toţi profeţii *Vechiului Testament* doar la viitor – *va veni* Mesia, *va veni* Cel ce va ridica păcatul lumii, *va veni* cel care-l va ridica pe om din moarte... *va veni*, *va veni*. Sfântul Ioan Botezătorul este ultimul proroc din *Vechiul Testament* şi primul din *Noul Testament*. El este ultimul care va folosi şi el verbul acesta *a veni* la viitor, dar este primul care va spune *a veni* la prezent.

Şi Sfântul Ioan Botezătorul a spus *vine după mine, va veni Unul, Acela căruia eu nu sunt vrednic să-i desfac nici cureaua încălţămintelor*. Lui i-a dat Dumnezeu să rostească cuvintele profeţiei tuturor profeţilor, prin harul Duhului Sfânt, să spună: „*iată Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatele lumii*”.

De la Sfântul Ioan Botezătorul şi până la noi, cei ce credem în întruparea Mântuitorului nostru Iisus Hristos din Preacurata Sa Maică, noi nu mai spunem *va veni*, ci spunem toţi că *a venit* Fiul lui Dumnezeu, *a venit*...

Binecuvântat să fie Dumnezeu că ni s-a descoperit prin Sfântul Ioan Botezătorul şi prin tot ceea ce a făcut pentru noi Hristos, ni s-a descoperit că *a venit*. Şi iarăşi zic binecuvântat să fie Dumnezeu că ne-am născut după venirea lui Hristos, împărtăşindu-ne din atâta har pe care L-a adus lumii Mântuitorul nostru Iisus Hristos odată cu naşterea Sa, nu mai vorbesc de patimile, moartea şi Învierea Sa.

L.C.: Oare, Înaltpreasfinţite Părinte, verbul *a veni* are o semnificaţie şi pentru noi, creştinii de astăzi ?

Î.P.S. Ioan: Noi nu trebuie să uităm verbul *a veni*, pentru că pentru noi, creştinii, el este dezideratul nostru, dorinţa noastră supremă să-L vedem *venind* a doua oară, iarăşi coborând din Ceruri pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Au fost din poporul lui Israel atâţia oameni care au crezut în cuvintele rostite de profeţi că *va veni* Mesia. Ferice de cei ce-au crezut în cuvintele şi-n graiurile profeţilor, date lor de Dumnezeu, că va veni Mesia ! Fericiţi sunt aceia care au crezut că *va veni* Mesia, care au murit cu credinţa că *va veni* ! Toţi aceia care au crezut că *va veni* au fost ridicaţi din adâncurile iadului şi au fost duşi în Împărăţia lui Dumnezeu.

Însă şi noi, astăzi, începem să conjugăm verbul acesta *a veni* tot la timpul viitor, *va veni*, de aceea le spun iubiţilor credincioşi că orice necaz, orice durere vor avea în viaţa aceasta, să rostească verbul acesta şi să spună cu nădejde: *va veni Hristos şi mă va mângâia şi pe mine, şi pe tine* ! Niciunul din cei ce sunt în suferinţele şi necazurile vieţii acesteia, niciunul nu va rămânea nemângâiat, căci *veni-va* iarăşi Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Dacă în *Vechiul Testament*, profeţii spuneau că *va veni* Mesia, astăzi, prin glasul Evangheliei, Hristos ne-a spus că *va veni*, iar noi, din faţa sfintelor altare, din când în când, vă amintim şi vă spunem: aveţi credinţă şi nădejde tare că va veni Hristos în lumea aceasta.

L.C.: Dar, Înaltpreasfinţite Părinte, noi nu vom mai trăi. Ce spunem în această situaţie ? Cum gândim ?

Î.P.S. Ioan: Chiar dacă nu vom mai fi cumva în viaţă, ci vom fi în mormânt, să fiţi încredinţaţi că aşa cum Hristos a mers la mormântul prietenului Său Lazăr şi i-a spus: *Lazăre, ieşi afară !* să fii, frate şi soră, încredinţat că aşa va veni a doua oară şi unde va vedea crucea de la mormânt şi va citi Hristos ce scrie pe cruce – Dumitre, Floare, Marie - va zice: *Dumitre, ţie îţi zic, scoală-te ! Ieşi afară din mormânt* !

Iată cum se va întâmpla cu cei care cu adevărat cred în Dumnezeu şi credeţi, pentru că au fost atâţia oameni şi înainte de Hristos care nu i-au ascultat pe profeţi, care n-au ascultat cuvintele date lor de Dumnezeu, care n-au crezut şi, atunci, s-au pierdut. Aşa sunt şi astăzi - din cei 7,3 miliarde de oameni care trăiesc pe pământ, abia-abia dacă 2,3 miliarde cred că iarăşi Hristos va veni.

Binecuvântat să fie Dumnezeu că ne-am născut într-un neam, într-un popor credincios şi care crede că Hristos va veni. Îl aşteptăm să vină cu bucurie, să-i ridice pe cei în nevoinţă şi să-i mântuie pe cei care sunt în păcate.

L.C.: Înaltpreasfinţite Părinte Mitropolit, în ce măsură s-au răspândit, în vremea aceea atât de îndepărtată, învăţăturile Sfântului Ioan Botezătorul ?

Î.P.S. Ioan: Sfântul Luca ne spune, în *Faptele Apostolilor* (de unde s-a citit la *Apostol* în ziua de 7 ianuarie), până unde a mers vestea învăţăturilor Sfântului Ioan Botezătorul. Şi anume ne spune că Sfântul Apostol Pavel a mers în una din călătoriile sale şi a ajuns în Efes, o localitate din Turcia de astăzi: *Şi mergând Sfântul Apostol Pavel, să propovăduiască Evanghelia lui Hristos, a ajuns în Efes*. Şi ce ne spune ?

Ne spune că acolo a găsit ucenici ai Sfântului Ioan Botezătorul ! De la Iordan şi până la Efes, dacă mă uit bine pe hartă, sunt cred peste o mie de kilometri. Cum au ajuns, în acele vremuri, la o distanţă atât de mare învăţăturile Sfântului Ioan Botezătorul ? Gândiţi-vă cât de greu circulau oamenii în vremurile acelea şi cum Sfântul Ioan, care trăia în ţara lui Israel, pe malul Iordanului, avea ucenici tocmai în Efesul Turciei. De acolo fuseseră câţiva fraţi care au auzit de el, s-au dus la el şi au fost botezaţi de Sfântul Ioan în apele Iordanului.

L.C.: Este extraordinar cum au circulat veştile pe vremea aceea !

Î.P.S. Ioan: Vedeţi până unde merge cuvântul de folos duhovnicesc al unui om ? ! Până la marginile lumii. De aceea îndemn pe credincioşi şi le spun: duceţi din Sfânta Biserică cuvântul lui Dumnezeu ! Şi dacă nu puteţi să îl duceţi până la marginile lumii, să-l duceţi în familiile dumneavoastră, ca atunci când va veni Hristos să vă găsească familia dumneavoastră, că *sunteţi ce-aţi fost: ucenici ai Mântuitorului nostru Iisus Hristos*.

L.C.: Îmi amintesc , Înaltpreasfinţite Părinte, cum aţi încheiat o predică rostită la sărbătoarea Sfântului Ioan Botezătorul: „Sfântul Ioan Botezătorul să vă răsplătească osteneala pentru că aţi călătorit de la casele frăţiilor voastre până la malul Iordanului, ca să-l întâlniţi pe Sfântul Ioan Botezătorul.” Vă mulţumesc şi vă sărut dreapta.

A consemnat Luminița Cornea

Sud

Director fondator: Constantin Carbarău
Redactor şef: Vasile Grigore. **Senior editor:** Florentin Popescu
(tel.: 0246.270.633; 0720350555, revistasud@yahoo.com)
Colectiv de redacţie: Ştefan Crudu (secretar general de redacţie), Constantin Bărbuţă, Constanţa Crudu, Marian Grigore, Corneliu State, Gabriel Dragnea, Alexandru Cazacu, Ciprian Necşuţu, Gianina Mehedinţu
Prelucrare imagini: Mircea Paraschiv

Redacţia şi administraţia:
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, judeţul Giurgiu

ISSN 1224-7367
PREŢ 7 lei

RAWEXCOMS
Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com; 0720 773209

Tipar: TIPOMOLDOVA Iaşi

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea.
Responsabilitatea pentru conţinutul fiecărui text aparţine, în exclusivitate, autorului.